

„... ut sequamini vestigia eius“.
(1 Pe 2, 21.)

ŽIVOT KRISTA PÁNA PODLE ČTYŘ EVANGELIÍ

Náčrty rozjímání pro kněze.

Svazek V.

UMUČENÍ A OSLAVENÍ KRISTA PÁNA.

Napsal

Th. Dr. BOHUMIL SPÁČIL T. J.,

profesor na papežském Orientálním Ústavě v Římě.

V PRAZE 1932.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Knihtiskárna Jar. Strojil, Přerov.

Imprimi potest

Pragae, die 2. Januarii 1930.

LEOP. ŠKAREK S. J.,
Praepositus Provinciae Čechoslovachiae S. J.

Nihil obstat.

P. CYRILLUS JEŽ, S. J.,
cenſor.

Imprimatur.

Pragae, die 4. Januarii 1930.

† ANTONIUS PODLAHA,
Episcopus Paphiensis, Vicarius generalis.

OBSAH:

A) Umučení Krista Pána.

I. Kristus Pán se ubírá na horu Olivetskou, kde se modlí sklíčen zármutkem	11
Rozjímání 1. — Zármutek a krvavý pot Krista Pána	13
Rozjímání 2. — Pán Ježíš se modlí a napomíná apoštoly	16
II. Kristus Pán zrazen Jidášem a jat. Učedníci ho opouštějí	20
Rozjímání 3. — Pán Ježíš zrazen Jidášem	23
Rozjímání 4. — Pán Ježíš ukazuje svou moc, svou mřumilovnost a svůj soucit	26
Rozjímání 5. — Pán Ježíš opuštěn od učedníků	29
III. Ježíš před soudem židovským. První zapření Petrovo	31
Rozjímání 6. — Pán Ježíš před Anášem vyslýchán a potupen	33
IV. Ježíš od velerady odsouzen. Petr po druhé a po třetí zapírá Krista	37
Rozjímání 7. — Pán Ježíš před Kaifášem nespravedlivě obžalován. Vyznává své mesiášství a božství	40
Rozjímání 8. — Příčiny pádu Petrova	43

Rozjímání 9. — Petrův pád a jeho po- kání	46
V. Židé se posmívají Kristu Pánu a od- suzují ho znovu k smrti	50
Rozjímání 10.	51
VI. Jidáš si zoufá a oběsí se	54
Rozjímání 11.	55
VII. Ježíš před Pilátem a před Herodem .	58
Rozjímání 12. — Pán Ježíš se prohla- šuje před Pilátem za krále . . .	61
Rozjímání 13. — Pán Ježíš v hlubokém mlčení před Pilátem a před Hero- dem	65
VIII. Kristus Pán je veden zpět k Pilátovi. Lid dává přednost Barabáši před Ježíšem	69
Rozjímání 14.	71
IX. Ježíš bičován a trním korunován . .	75
Rozjímání 15.	75
X. Ježíš předveden lidu a k smrti od- souzen	79
Rozjímání 16.	80
XI. Ježíš nese kříž na Kalvarii	84
Rozjímání 17.	85
XII. Ježíš ukřižován	89
Rozjímání 18. — Pán Ježíš je žlučí napájen a na kříž přibíjen . . .	91
Rozjímání 19. — Kristus Pán se modlí za nepřátele. Nápis na kříži a loso- vání o šat Kristův	94
XIII. Kristus Pán na kříži posmíván. Posled- ní jeho slova a smrt	98
Rozjímání 20. — Kristus Pán na kříži posmíván. Druhé a třetí slovo Spa- sitelovo	102

	Rozjímání 21. — Zatmění slunce.	
	Čtvrté a páté slovo Krista Pána .	106
	Rozjímání 22. — Šesté a sedmé slovo	
	Krista Pána. Jeho smrt	109
XIV.	Srdce Ježíšovo kopím probodené . .	113
	Rozjímání 23. — Tajemné otevření	
	boku Kristova	114
	Rozjímání 24. — Úcta k božskému	
	Srdci Páně	118
XV.	Pohřeb a hrob Kristův	122
	Rozjímání 25.	125

B) Oslavení Krista Pána.

XVI.	Kristus Pán vstává z mrtvých . . .	129
	Rozjímání 26.	129
XVII.	Kristus Pán se zjevuje zbožným ženám	133
	Rozjímání 27.	135
XVIII.	Petr a Jan u hrobu Spasitelova . . .	139
	Rozjímání 28.	140
XIX.	Kristus Pán se zjevuje Marii Magda-	
	leně	143
	Rozjímání 29.	144
XX.	Židé podplácejí strážce hrobu Kristova	148
XXI.	Kristus Pán se zjevuje dvěma učed-	
	níkům jdoucím do Emaus	149
	Rozjímání 30. — Pán Ježíš se přidru-	
	žuje k učedníkům jdoucím do Emaus	
	a těší je	151
	Rozjímání 31. — Pán Ježíš se dává	
	učedníkům poznati	154
XXII.	Kristus Pán se ukazuje apoštolům v	
	Jerusalemě	158
	Rozjímání 32. — Ježíš se zjevuje sv.	
	apoštolům v neděli velikonoční . .	160

	Rozjímání 33. — Pán Ježíš se zjevuje sv. Tomáši	163
XXIII.	Zjevení Krista Pána u jezera Tiberiad- ského a odevzdání prvenství sv. Petru	167
	Rozjímání 34. — Pán Ježíš se zjevuje apoštolům u jezera Tiberiadského .	170
	Rozjímání 35. — Kristus Pán uděluje sv. Petrovi prvenství v Církvi . .	174
XXIV.	Kristus Pán dává apoštolům světové poslání	177
	Rozjímání 36.	179
XXV.	Pán Ježíš vstupuje na nebesa	183
	Rozjímání 37. — Příprava na nanebe- vstoupení Páně	184
	Rozjímání 38. — Nanebevstoupení Páně	188
	Seznam perikop na neděle a hlavní dny feriální a sváteční s udáním pří- slušného rozjímání	193

Nástin rozjímání podle metody sv. Ignáce.

Před rozjímáním.

1. Připravme si *látku* rozjímání, nejlépe večer předtím.
2. Vzpomeňme si večer před spaním a ráno při vstávání krátce na předmět rozjímání.

Rozjímání samo.

1. *Úvod*: Vmysleme se v *přítomnost* Boží a vykonáme *přípravnou modlitbu*. Učíme před rozjímáním obvyklé *průpravy*.

2. *Paměť* si předvádíme část po částce látku rozjímání.

3. *Rozum* uvažuje, co je v rozjímané pravdě obsaženo, vyvozuje praktické důsledky pro duchovní život, předkládá vůli různé pohnutky, zkoumá, jak jsme se posud podle té pravdy řídili, a co a jakým způsobem bychom měli napravit v budoucnosti.

4. *Vůle* vzbuzuje po celé rozjímání příslušná hnutí, city nebo úkony ctností (víry, naděje, lásky, chvály, lítosti atd.), činí praktická, konkrétní, pokorná předsevzetí, modlí se za sílu, abychom je provedli.

5. Ve vroucí modlitbě závěrečné neboli *rozmluvě* shrneme všechno, co jsme v rozjímání poznali a co jsme si předsevzali, a obrácíme se pokornou prosbou k osobě, na niž se rozjímání vztahuje a k Pánu Bohu. Končíme nějakou ústní modlitbou (»Otčenáš«, »Zdrávas Maria«, »Duše Kristova«, »Suscipe Domine«).

Po rozjímání.

Doporučuje se, abychom po rozjímání, buď hned nebo později ve vhodnou dobu v krátké *reflexi* se zpytovali, jak se nám v rozjímání vedlo, a učinili si předsevzetí vystrážiti se po druhé chyb, kterých jsme se snad v rozjímání dopustili. Radívá se také, abychom si poznamenali důležitější předsevzetí a blavní užitek rozjímání.

Modlitba přípravná.

Všemohoucí Bože a Pane můj, věřím, že jsi zde přítomen, klaním se Ti v nejhlubší úctě a třebaže nejsem hoden pro četné své hříchy Tvého pohledu, přece v důvěře v Tvoji dobrotu předstupuji před Tebe, abych s Tebou rozmlouval a naslouchal, co Ty mluvíš ke mně. Pane, nauč mě konati vůli Tvou a dej mi milost, aby všecko, co budu mysliti, chtíti a konati, směřovalo čistě k větší službě a chvále Tvé a prospěchu duše mé.

»Duše Kristova.«

Duše Kristova, posvět mě,
tělo Kristovo, uzdrav mě,
krví Kristova, opoj mě,
vodo z boku Kristova, obmyj mě,
umučení Kristovo, síliž mě !
Ó, Ježíši dobrý, vyslyš mě,
ve Své rány ukryj mě,
odloučiti se mi nedej od Tebe,
nepřítele zlého uchraň mě,
v hodině smrti mé zavolej mě
a přijíti k Tobě přikaž mně,
s Tvými svatými ať chválím Tě
na věky věkův ! Amen.

»Sume, Domine, et suscipe.«

(Obětování sebe Bohu.)

Vezmi si, ó Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a celou mou vůli, všechno, co mám a vlastním. Tys mi to dal, Tobě, ó Pane, to vracím ; všecko je Tvé, nalož s tím zcela podle Své vůle. Dej mi jen lásku k Tobě a milost Svou, neboť ta mi stačí.

A) Umučení Krista Pána.

I. Kristus Pán se ubírá na horu Olivetskou, kde se modlí sklíčen zármutkem.

(Mat. 26, 36—46; Mk. 14, 32—42; Lk. 22, 39—46; Jan 18, 1, 2.)

A vyšel Ježíš s učedníky svými přes potok Cedron podle obyčeje svého na horu Olivetskou; jeho učedníci pak šli s ním. Tehdy Ježíš přišel s nimi na popluží, které slove Getsemany, kde byla zahrada,¹⁾ do které vešel on i učedníci jeho. Věděl však o tom místě i Jidáš, který ho zrazoval, neboť Ježíš scházel se tam často s učedníky svými.

A když přišel na místo, řekl učedníkům svým: »Poseďte tuto, až odejdu tamto a se pomodlím.« A pojav Petra, Jakuba a Jana s sebou, počal se lekatí a rmoutíti a teskliv býti.²⁾ Tu řekl jim: »Smutná jest duše má až k smrti;³⁾ zůstaňte tuto a bděte se mnou. Modlete se, abyste nevešli v pokušení.«

Poté popošed maličko vzdálil se od nich asi na dohod kamenem a pokleknuv na kolena padl na zem a modlil se řka: »Otče, je-li možno, ať odejde kalich tento⁴⁾ ode mne, avšak ne má, nýbrž tvá vůle se staň!⁵⁾ I ukázal se mu anděl s nebe a posíloval ho.⁶⁾ A on ocítнув se v úzkosti smrtelné, modlil se snažněji, aby, možno-li, odešla od něho hodina. A řekl: »Abba, Otče, všecko jest možné tobě. Odejmi tento kalich ode mne, ale ne co já

chci, nýbrž co ty.« I stal se pot jeho jako krupěje krve tekoucí na zem.⁷⁾ A když vstal od modlitby a přišel k učedníkům, našel je, ani spí od zármutku. I řekl Petrovi: »Šimone, spíš? Tak-liž jste nemohli jedné hodiny⁸⁾ bdít se mnou? Vstaňte, bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno.«

A opět po druhé odešel, modlil se říká totéž slovo: »Otče můj, nemůže-li kalich tento minouti mne, leč bych jej píl, staň se vůle tvá.« A navrátil se opět, našel je spící, neboť oči jejich byly obtíženy, a nevěděli, co by mu odpověděli.

I nechal jich a odešel opět, modlil se po třetí, táž slova říká. Poté přišel po třetí k učedníkům svým a řekl: »Spěte již a odpočívejte.⁹⁾ Dostí jest; aj, přiblížila se hodina a Syn člověka bude vydán v ruce hříšníků. Vstaňte, pojďme! Hle, přiblížil se ten, který mě zradí!«

1) »Gethsemani« znamená lis olivový. Byl to olivový sad na úpatí hory Olivetské, náležející asi nějakému příteli Ježíšovu.

2) Tedy tytéž apoštoly, kteří byli svědky jeho oslavy při proměnění. Počal teskliv býti, to jest svolil dobrovolně, aby jeho nižší přirozenost byla naplněna zármutkem.

3) Tak smutna, že by přirozeným následkem takové vnitřní bolesti byla smrt.

4) Kalich metaforicky místo trpkého nápoje z kalicha, to jest utrpení.

5) Kristus Pán sice věděl, že Otec ustanovil tento způsob smrti se všemi ukrutnými jednotlivostmi; proto od prvního okamžiku svého lidského života se obětoval k takové smrti dobrovolně, ale zde v modlitbě projevuje přirozený odpor lidské vůle proti kruté

smrti. V první části své prosby žádá, aby aspoň některá z bolestných muk byla od něho odňata, v druhé části však projevuje odevzdanost do vůle Boží vzhledem ke všem okolnostem a způsobům utrpení.

6) Anděl se zjevil v podobě viditelné (v řečtině = ὁφθην) a těšil ho, poukazuje na milosti plynoucí z utrpení jeho.

7) »Jako« není toliko přirovnání, nýbrž byl to skutečně krvavý pot, jenž vznikl ze smrtelné úzkosti a z úporného boje vůle proti nižší přirozenosti. Uvádějí se též jiné příklady podobného krvavého potu z veliké úzkosti a z nesmírného vnitřního zápasu, ale krvavý pot Kristův byl zjevem neobyčejným a mimo-přirozeným.

8) Značí dobu neurčitou.

9) Slova tato nejsou ironií nebo výčitkou; Pán skutečně popřává zemdleným učedníkům krátkého odpočinku. Brzo však praví, vida nepřátele přicházeti: »Dosti jest« atd.

Rozjímání 1.

Zármutek a krvavý pot Krista Pána.)*

1. průprava: Viz božského Spasitele v jeho smrtelné úzkosti, pozoruj, jak krvavé krůpěje vystupují na jeho svatém obličejí a slyš bolestná slova: »Smutná jest duše má až k smrti!«

2. průprava: Pros o soustrast s Mistrem, o hluboké pochopení tohoto tajemství a o velkou sílu z něho pro dobu vlastního utrpení.

1. Kristus Pán jde s učedníky do zahrady Getsemanské, kde ho čeká nesmírné vnitřní utrpení, kde má býtí zrazen a zajat. S velebným klídem se ubírá

*) Kde jednoho odstavce sv. evangelia použito ke dvěma nebo více rozjímáním, tam dán jest jednotlivým rozjímáním zvláštní nadpis; jinak jsou bez nadpisu.

na místo utrpení, rozmlouvá vážně, ale vlídně a bez rozčilení se svými apoštoly. S Petrem, Jakubem a Janem oddaluje se poněkud od ostatních učedníků a padá na zem, aby se modlil.

a) Náš božský Mistr nám tu dává příklad, jak si máme počínati, když nám Pán Bůh pošle kříž, když na nás dolehne neštěstí, nebo když se nám stane něco nepříjemného. Nemáme před křížem utíkat, stále dětinsky bédovati a naříkati, zanedbávati proto své povinnosti, nýbrž pevně a odhodlaně přijmouti kříž, i když se srdce svírá a cit vzpouzí.

b) Právě tři nejmilejší učedníky, kteří byli kdysi svědky jeho oslavy při proměnění, běře nyní Kristus Pán za svědky svého utrpení. Tak právě těm, kteří jsou mu blízcí a zvláště omilostněni, ukládá Kristus Pán obyčejně citelný kříž, zvláště kříž vnitřního utrpení.

c) Kristus Pán se připravuje na své utrpení modlitbou a v ní hledá útěchu. Pravé pomoci a solidní útěchy v křížích nenalezneme v rozptýlenosti a v zábavách ani v nečinnosti; nejlepším prostředkem je modlitba. Zvláště se doporučují dvě pobožnosti: bolestný růženec a křížová cesta; ty nám dají více síly než dlouhé rozmluvy neb rozptylující četba.

2. Kristus Pán cítí nesmírný vnitřní zármutek, takže na něm vystupuje hojný krvavý pot a je třeba nadpřirozené síly, aby jeho tělo nepodlehlo. Představme si živě toto podivuhodné tajemství, vizme krůpěje svaté krve, stékající na zem po tváři a po oděvu Kristově. Klaňme se této krvi, hypostasné s božstvím spojené, která byla prolita za naše hříchy a kterou denně obětujeme na oltáři při mši sv. pod způsoby vína.

a) U Krista Pána, jehož duše měla ustavičné blažené patření, bylo možno jen zázrakem, že duše cítila skutečné vnitřní utrpení a zármutek. Kristus Pán dopustil tento vnitřní bol, aby nám ukázal, že má pravou lidskou přirozenost a skutečné lidské srdce. Krista Pána si představujeme někdy příliš abstraktně, příliš vzdáleného od nás; myslíme častěji na to, že Pán má lidské srdce jako my, že s námi cítí; pak se budeme s větší důvěrou ve všech obtížích utíkat k svatostánku a dětinně přednáseti Pánu Ježíši své nesnáze a kříže.

b) Krvavý pot Kristův je následek ohromného vnitřního boje; boje stravující lásky k Bohu s odporem nižší přirozenosti lidské proti nepopsatelným mukám, které Pána čekaly a které viděl jasně před sebou. Tak mocný je tento odpor, tak urputný ten boj, že se srdce prudce svírá a krev z žil násilím vyrazí. Ale nakonec vítězí láska k Bohu a k nesmrtelným duším. Podobného boje zakouší v životě každé srdce kněžské, ano v jistém smyslu a v menší míře přináší skoro každý den nějaký boj mezi láskou k Bohu a k duším a odporem k obětem. Vtiskněme si hluboko do srdce obraz Krista Pána, potícího se krví na hoře Olivetské, a náš boj, i sebe tužší a těžší, skončí se vždycky vítězně.

3. Nevýslovný zármutek duše Kristovy měl tři hlavní příčiny: Kristus Pán jasně poznával všechna nastávající ukrutná muka do nejmenších podrobností, viděl před sebou nepřehledné množství lidských hříchů a neřestí, za něž měl trpět, věděl, že mnoho duší nepoužije milostí, zasloužených jeho utrpením, a věčně zahyne.

a) I nás čeká snad hodina utrpení, jež se bude podobatí zármutku duše Kristovy v zahradě Getsemanské. Jedna hodina takové úzkosti pro každého přijde jistě, hodinka poslední, kdy se nám bude loučit s tímto světem, kdy bude tělo snad sklíčeno velikou bolestí a duše svírána úzkostí. Doporučejme častěji tuto hodinu trpícímu Kristu Pánu v zahradě Getsemanské a myslíme na to, že nám tehdy svou smrtelnou úzkostí zasloužil milosti a síly, abychom vytrvali v této přetěžké době zkoušky.

b) Jedním z nejtrpčích křížů knězových jest pohled na tolik hříchů denně páchaných a myšlenka, že často všecka námaha a práce, již po léta konal, a všechny oběti, které přinášel, zůstávají téměř bez úspěchu, ano bývají odměňovány nevděkem a posměchem. Vzpomeňme si při takových trpkých myšlenkách a zkušenostech, že Kristus Pán vytrpěl před námi a za nás podobná muka v míře mnohem větší a že nám zjednal milost, abychom za obtížných poměrů vytrvali, právě ty obtíže obětovali za nesmrtelné duše a tak jich používali k tomu, bychom působili tím horlivěji. I když mnohdy nemáme úspěchů, zásluha před Pánem Bohem zůstává, a často se později objeví ovoce práce zdánlivě marné mnohem hojněji, než jsme tušili.

Rozjímání 2.

Pán Ježíš se modlí a napomíná apoštoly.

1. průprava: Představ si božského Spasitele, jak v nehlubší úctě a pokoře padá na zem a úpěnlivě volá: »Otče, možno-li, nechť odejde kalich tento ode mne, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!«

2. průprava: Pros o milost, aby jsi se dobře modlil s Kristem a podle jeho napomenutí povždy bděl.

1. Obraz modlíciho se Krista v zahradě Getsemanské je pro všechny časy převzácným příkladem, jaká má být pravá a úspěšná modlitba: zbožně sebraná, hluboce pokorná, dětinně důvěrná, naprosto ve vůli Boží odevzdaná a vytrvalá. Budeme-li tento obraz modlíciho se Spasitele mítí vždy před očima, budeme se vždy dobře modlití.

a) Božský Spasitel se modlí v tiché noční hodině, vyhledává si osamělé místo a poodchází i od milovaných učedníků, aby se mohl modlití zcela nerušeně a soustředěně. Nedostatek soustředění bývá obyčejnou příčinou, proč naše modlitby nemívají útěchy a proč nebývají vyslyšeny. Nebývá nám vždy možno, modlití se o samotě a uvarovati se veškeré vnější rozptýlenosti. Můžeme a musíme však přemáhati vnitřní roztržitosti dobrovolné. Zvláště na počátku modlitby je velice důležité, abychom vypudili, i s jakýmsi násilím, všechny myšlenky, na světské starosti a radosti. Při modlitbě samé hledme zachovati klidnou polohu, neohlížeje se, a jakmile postřehneme, že nám myšlenky zalétají jinam, znovu se vraťme k předmětu modlitby.

b) Kristus Pán, Král králů a věčný Syn věčného Otce, padá v nejhlubší pokoře na zem před velebností Boží. Pohled naň je nám příkladem a povzbuzením, s jakou vnější a vnitřní uctivostí máme své modlitby konati. Kdo bez vážné příčiny hoví pohodlností v zevnějším držení těla, ten nezachová ani uctivosti vnitřní.

c) Ježíš se modlí s nezdolnou důvěrou v moc a v dobrotu věčného Otce: »Otče, všechno jest možné

tobě.« Jakási tajná nedůvěra bývá červem, který často kazí a otravuje naše modlitby; zdá se nám, že Pán Bůh naši prosbu nebude chtít vyslyšet, že to, co žádáme, je věc příliš veliká, že pro své hříchy nejsme hodni vyslyšení; pak ovšem není divu, když Bůh modlitbu tak nedokonalou skutečně nevyslyší.

d) Tato dětinná důvěra nepřekáží odevzdanosti do vůle Boží, vyjádřené tak krásně a důrazně slovy Krista Pána: »Ne má, ale tvá vůle se staň!« Obé, neomezená důvěra i dětinná odevzdanost, dá se dobře spojit: Oddané a milující dítě prosí otce s veškerou důvěrou, že mu otec dá vše, co jen může, zároveň však se také zcela odevzdává otci, jenž nejlépe ví, co je dítěti ku prospěchu.

e) Modlitba Kristova byla též vytrvalá. Třikrát se vrací k modlitbě a prosí čím dál tím déle a úpěnlivěji. Jak snadno my se unavujeme a ustáváme od modlitby, když není brzo podle našeho přání vyslyšena! A přece velikých darů a milostí lze si vyprositi toliko dlouhou a vytrvalou modlitbou.

2. Jako všechna naučení a napomenutí, která dával Mistr apoštolům, jsou zároveň napomenutím pro kněze, tak i jeho slova, pronesená v bolesti k třem učedníkům v zahradě, platí i pro nás. Uvažujme jednotlivá slova důtklivého napomenutí, bolestné výtky apoštolům učiněné: »Bděte a modlete se!« »Tak-liž jste nemohli jedné hodiny bdít se mnou?«

a) »Bděte a modlete se!« To jest nejúčinnější, ano již sám o sobě postačující prostředek proti každému pádu a proti každé nevěrnosti v kněžském životě. Dlouhá nepřátelství, hříchy proti kněžské čistotě, svatokrádeže měly často první příčinu v tom, že kněz nebděl nad počátečnými hnutími antipatie, mstivosti,

smyslné náklonnosti, nad nedbalostmi při posvátných úkonech a že si nevážil dosti modlitby.

b) »Tak-liž jste nemohli jedné hodiny bdít se mnou?« Netýká se tato výčitka božského Mistra často také nás? Nejednou jsme věnovali dobu určenou modlitbě pohodlnosti, nebo konali modlitbu nedbale, ospale, povrchně. Představme si, když na nás přichází při modlitbě pokušení k pohodlnosti a k rozptýlenosti, že Kristus Pán stojí před námi a praví tato slova nám. Vzpomeňme si na tuto noční modlitbu Krista Pána, při níž se za nás modlil, bděl a trpěl, vzpomeňme si, kolik řeholníků v řádech s nočním chórem a kolik jiných zbožných duší obětuje spánek, aby modlitbou oslavovaly Boha.

3. Bůh neodňal v svém nevyzpytatelném úradku utrpení od Krista Pána a neumenšil ho ani v nejmenších okolnostech. A přece byla modlitba Kristova vyslyšena. Jeho duši, skličené až k smrti, dostalo se nebeské útěchy a posily, a to způsobem zcela neobyčejným a viditelným. Sestupuje anděl, aby Krista Pána potěšil. —

Je to článek víry, obsažený jasně v Písmě svatém, že každá vroucí, důvěrná, odevzdaná a vytrvalá modlitba bude vyslyšena. A proto, neuzná-li Bůh v své moudrosti za dobré, dáti nám to, oč jsme prosili, dá nám na naši modlitbu něco jiného, a to, jak zkušenost učí, něco lepšího a pro nás užitečnějšího. Někdy neodejme od nás kříže, za jehož odnětí prosíme, ale dá nám statečnost a sílu, abychom jej nesli s ochotou a získali si tak mnoho zásluh, vnukne nám, abychom jej obětovali za nějakou duši a tak ji zachránili nebo k dokonalosti přivedli.

II. Kristus Pán zrazen Jidášem a jat. Učedníci ho opouštějí.

(Mat. 26, 47—56; Mk. 14, 43—52; Lk. 22, 47—54; Jan 18, 3—12.)

Když ještě mluvil, hle, Jidáš, jeden z dvanácti, pojav četu (vojáků) a služebníky od velekněží a farizeů, přišel tam a s ním zástup veliký se svítilnami a pochodněmi, s meči a kyji, posláni byvše od velekněží a starších lidu.¹⁾ A Jidáš šel před nimi. Dal pak jim zrádce jeho znamení říka: »Kterého políbím, ten je to:«²⁾ chopte se ho a veďte opatrně.«³⁾ A přišed hned přistoupil k němu a řekl: »Zdráv buď, Mistře!« A zulíbal jej.⁴⁾ I řekl jemu Ježíš: »Příteli, nač jsi přišel? Jidáší, políbením zrazuješ Syna člověka?«⁵⁾

Ježíš pak věda všecko, co na něj mělo přijíti, vyšel jím vstříc a řekl jim: »Koho hledáte?« Odpověděli jemu: »Ježíše Nazaretského.« Řekl jim Ježíš: »Já jsem to.« Stál pak s nimi též Jidáš, který ho zrazoval. Jak jim tedy řekl »Já jsem to,« ustoupili zpět a padli na zem. I otázal se jich opět: »Koho hledáte?« Oni pak řekli: »Ježíše Nazaretského.« Ježíš odpověděl: »Pověděl jsem vám, že já jsem to: jestliže tedy hledáte mne, nechte těchto, ať odejdou.«⁶⁾ Aby se naplnilo slovo, kteréž byl řekl, »Neztratil jsem nikoho z těch, které jsi mi dal.«⁷⁾ Tu přistoupivše vztáhli ruce na Ježíše.

Ti pak, kteří byli při něm, vidouce, co nastává, řekli mu: »Pane, máme-liž bítí mečem?«⁸⁾ Tu Šimon Petr, jeden z těch, kteří byli s Ježíšem, vztáh ruku vytasil meč svůj a udeřiv služebníka nejvyš-

šího kněze, uťal mu pravé ucho. Bylo pak jméno služebníka toho Malchus.

Ale Ježíš promluviv řekl: »Nechte až posud.«⁹⁾ I řekl Petrovi: »Schovej meč svůj do pochvy, neboť všichni, kteří berou meč, od meče zahynou.¹⁰⁾ Či myslíš, že nemohu prosit Otce svého a dá mi nyní víc než dvanáct pluků andělů? Kterak se tedy naplní Písma, že se musí tak státi? Nemám-liž pít kalich, který mi dal Otec?« A dotknuv se ucha jeho uzdravil jej. V tu hodinu řekl Ježíš velekněžím, velitelům chrámovým a starším,¹¹⁾ kteří na něj přišli: »Jako na lotra jste vyšli s meči a kyji, abyste mě jali. Když jsem býval denně¹²⁾ s vámi v chrámě uče, nevztáhli jste rukou na mne a nejali jste mne. Ale toto všechno se stalo, aby se naplnila Písma prorocká; tato jest hodina vaše a moc temnosti.«¹³⁾

Tu četa a tisícník a služebníci židovští jali Ježíše a svázali ho a dovedli do domu veleknězova. Učedníci jeho opustivše ho utekli všichni. Jeden mladík však šel za ním oděn jsa lněným rouchem na nahém těle; i uchopili se ho.¹⁴⁾ Ale on zanechav roucho lněné, utekl od nich nahý.

1) Jidáš, který věděl, kam Pán Ježíš se chodíval modlit, vyzradil veleradě místo, kde by jej mohli zajati bez nebezpečí, že se lid bude bouřit. Tam tedy za vůdcovství Jidášova pošlou své služebníky, stráž chrámovou, ale také oddíl římských vojáků (»cohors« podle sv. Jana). Přišli však s nimi velekněží a starší sami. (Viz pozn. 11.)

2) Znamení bylo nutné pro vojáky, kteří osobně Krista Pána neznali.

3) Věděl Jidáš, že Mistr již několikrát unikl nástrahám svých nepřátel.

4) ἐκατεφιλησεν, políbil ho několikrát a se zdánlivou vroucností.

5) Ta otázka a to napomenutí byly velikou a snad už poslední milostí, kterou Bůh chtěl Jidáše odvrátiti s cesty zkázy.

6) Chtěli tedy vojáci asi i jeho učedníkům ublížiti neb je i zajmouti.

7) Srv. Jan 17, 12.

8) Byly to asi široké nože, které vzali apoštolové s sebou z večeřadla, kde jich potřebovali ke krájení beránka velikonočního.

9) T. j. ustaňte od toho!

10) Podle některých jsou tato slova příslovím tehdy u židů obvyklým, podle jiných jsou vlastním výrokem Krista Pána. Nemají však smyslu všeobecného, nýbrž vztahují se toliko na tento jednotlivý případ. Kristus Pán, jenž »nepřišel zákona zrušit, nýbrž naplnit«, zajiště nezapovídá používání meče (vnějších prostředků) tam, kde toho žádá potřeba a spravedlnost, jak tomu učí celé dějiny zjevení Starého zákona, jak to hlásá sv. Pavel (Řím. 13, 4) a naznačuje Mistr sám (Jan 19, 36).

11) Kteří přišli s vojáky a s Jidášem, aby vojáky povzbuzovali a aby je snad Jidáš neoklamal.

12) T. j. velmi často.

13) Bůh dopouští, že nyní můžete proti mně dokázati moc své zloby.

14) Tento mladík, jenž byl asi probuzen ze spánku a jen napolo oděn šel za zástupem, byl podle některých sv. Marek; méně se podobá pravdě, že to byl sv. Jan, neboť zrovna před tím se tvrdí, že všichni učedníci utekli.

Rozjímání 3.

Pán Ježíš zrazen Jidášem.

1. průprava: Představme si vzrušující výjev: Jidáš objímá a líbá svého Pána a Mistra se slovy: »Mistře, zdráv buď!« a těmi slovy a tím znamením ho zraňuje. Ježíš mu praví, pohlížeje naň nevýslovně laskavě: »Příteli, nač jsi přišel; políbením zraňuješ Syna člověka?«

2. průprava: Prosme o milost, abychom lépe poznávali nekonečnou lásku a milosrdenství božského Spasitele a nikdy se od něho neodloučili.

1. Jidášův pád jest jedna z nejhroznějších událostí, které nám líčí zjevení Boží. Jidáš byl zvláštní milostí od Krista Pána vyvolen, byl obdařen neobyčejnými nadpřirozenými dary, byl dlouho v stálé blízkosti Spasitelově, slýchal jeho božské učení a napomínání, vídal jeho zázraky: a tento Jidáš klesá nakonec tak hluboko, že se stává zrádcem a vrahem svého Pána, protože nedovedl čelit počátkům svých vášní.

a) Tedy ani povolání, ani tolik milostí, jichž se nám v životě kněžském dostalo, ani blízkost Spasitelova, ani vykonávání posvátných úkonů a četba svatých Písem nezajišťují nám samy o sobě svatosti, neřku-li vytrvalosti v dobrém. Všech těch milostí musíme užívatí svědomitě, nesmíme spoléhat na sebe, nýbrž na milost Boží, a především musíme snažně a vytrvale prosit o milost setrvání.

b) Příčinou pádu Jidášova bylo, že jednu vášeň dosti v prvních jejích počátcích nepřemáhal; lakotu, nezřízenou touhu po penězích. Tak tomu bývá při pádu každého kněze. Zkoumej se každý z nás, které

vášeň se u nás ozývá nejmocnější a nám jest nejnebezpečnější, a odporujeme rázně již prvním jejím projevům.

2. S pokryteckou úctou a pokorou přistupuje Jidáš k Mistrovi, objímá a líbá ho s úlisnými slovy: »Zdráv buď, Mistře!«, jako by ho chtěl pozdraviti a projeviti mu svou lásku a své přátelství. A přec to bylo jen smluvené znamení, jímž měl býti Spasitel zrazen. Zrazeného Mistra vydává podlý a nevděčný učedník vojákům napomínaje je, aby jej vedli opatrně.

a) Tento pokrytecký, zločinný políbek byl již od prvních let křesťanských přirovnáván k svatokrádežnému sv. přijímání. I člověk, který přijímá svatokrádežně, předstírá pokrytecky úctu a lásku ke Kristu Pánu, uvnitř však ho zrazuje a těžce uráží. Modleme se, aby nás Kristus Pán chránil takového zločinu. Aby k tomu nikdy nedošlo, snažme se sloužiti mši sv. a přijímati tělo a krev Kristovu s největší uctivostí a zbožností, varujme se při úkonu veškeré nedbalosti a řemeslnosti, konejme přípravu na mši svatou i díkůčinění po ní pravidelně a bedlivě.

b) Jidášstvím jest také neupřímnost, jež do očí předstírá přátelství a lásku, za zády však mluví o chybách bližního, bližnímu se vysmívá, šíří o něm pomlavy, ano proti němu i štuje. Zachovejme vždy, zvláště k svým spolubratřím, prostou upřímnost a mužnou přímou, jež tak mluví, jak smýšlí; když vidí chyby a uznává za dobré je napravití, činí to přímo, nikoli kritisováním a hanou v nepřítomnosti bližního. Buďme přímí v svých cílech i v prostředcích k nim: každá neupřímnost časem vychází najevo a uvádí

pak do nepříjemností mnohem větších, než byly ty, kterým jsme se pokrytectvím chtěli vyhnouti.

c) »Veďte ho opatrně!« napomíná Jidáš vojáky. Bojí se, aby Ježíš, nepřátelským úkladům neunikl a on nepřišel o smlouvenou bídnou mzdu. Ubohý Jidáš! Myslí jen na bídný pozemský zisk a v zaslepenosti zapomíná, že Ježíš může svou božskou mocí rázem jeho plány zmařit. Tak zaslepuje lakota a každá vášeň: vidí jen vlastní prospěch, své uspokojení, a ztrácí smysl nejen pro pravdy nadpřirozené, ale i zdravý úsudek v obyčejných věcech denního života.

3. A Kristus Pán? S božskou trpělivostí, s nevýslovnou láskou a s nepochopitelným milosrdenstvím pohlíží na zvrhlého učedníka a pronáší slova nekonečně dobrotivá: »Příteli, nač jsi přišel?«

a) Tak ukazuje Kristus Pán skutkem to, čemu učil slovy, že máme milovati nepřátele své a činiti dobře těm, kdo nám ublížili. Komu by se zdálo přirozeně možným, obejmouti laskavě a nazvati přítelem toho, kdo přišel se záštim, aby nám naplil do tváře, aby nás těžce urazil a nespravedlivě obvinil z velkého zločinu? Co však nedokáže přirozenost, to dovede nadpřirozená láska, povznesená příkladem a milostí Kristovou. Jak se chováme k svým nepřátelům? Jak daleko jsme ještě od ideálu Kristova, jestliže nejen neprojevujeme lásky k nepřátelům, jak ji káže zákon Kristův, nýbrž poddáváme se mstivostí, ano nelaskavě se chováme i k spolubratřím, kteří nám ani neublížili, jenom proto, že jsou nám nesympatičtí!

b) Slova Kristova k Jidášovi byla velikou a asi už poslední milostí, již Syn Boží působil na srdce zrádce, aby jej odvrátil od černého činu. Kristus Pán

zjevuje Jidáší, že svou vševědoudností prohlédá jeho úmysly («nač jsi přišel... zrazuješ»), připomíná mu, že zrazuje Mesiáše («Syn člověka»), upozorňuje ho na velikost jeho hřichu («políbením zrazuješ») a ukazuje mu veškerou svou lásku; všechno marně, Jidáš odporuje milosti Boží. Pokud žijeme, stále dostáváme od Boha milosti a máme s nimi působiti; jedna z nich bude však poslední. Nikdo z nás neví, kdy se pro nás skončí doba milosti; užívejme tedy každé milosti tak, jako by měla býti poslední; tak se nám jistě dostane milosti setrvání v dobrém až do konce.

Rozjímání 4.

Pán Ježíš ukazuje svou moc, svou mirumiloudnost a svůj soucit.

1. *průprava: Vizme Krista Pána, jak jediným mocným slovem působí, že vojáci padají na zem, jak potom vybízí učedníky k mírnosti a jak uzdravuje zraněného služebníka veleknězova.*

2. *průprava: Prosme o milost, abychom se spasitelně báli moci věčného Soudce a následovali mírnost jeho Srdce.*

1.*) Klidně a velebně kráčí Spasitel svým nepřátelům vstříc. Aby dokázal, že se vydává na smrt dobrovolně, ukazuje nejprve svou všemohoudnost a božskou sílu: na jediné jeho slovo »Já jsem!« padají vojáci omráčení na zem. Svůj vznešený klid dává Spasitel najevo také tím, že i v tomto okamžiku velikého pokoření a vnitřního utrpení myslí na své učedníky a o ně se stará.

*) Toto rozjímání má jenom dva díly.

a) »Koho hledáte?« — »Ježíše nazaretského.« Kolik nevěřících a lhostejných lidí říká, že »hledají Boha«, že hledají pravdu, pravé náboženství a v něm pravý klid a útěchu, ale nenalézají pravého Boha, nenalézají Krista a Pravdy. Chybí jim první a nejdůležitější podmínka: pokorné a čisté srdce, ochota přijmouti pravdu a jí se podrobiti, i kdyby byla sebe těžší a nepříjemnější. Podobně nalézá Ježíše v lásce a v útěše jen ta duše, která se mu oddává s veškerou důvěrou a podrobuje se mu s veškerou pokorou.

b) Jak asi zaznějí jednou slova »Já jsem!« tomu, kdo zde Krista uznati nechtěl nebo ho těžce urážel, až bude při soudu státi tváří v tvář svému nejspravedlivějšímu a všemohoucímu Soudci! »Já jsem to, tvůj neomezený Pán a Tvůrce, tvůj spravedlivý a vševědoucí Soudce, tolikrát jsem ti nabízel své milosti, a tys mě odmítal! Odejdi nyní ode mne, neznám tě!« Ach, prosme o milost, aby slova »Já jsem!« nebyla pro nás jednou hrozná, nýbrž aby byla pro nás projevem lásky a odměny z úst Toho, jenž byl po celý život naší Cestou, Pravdou, naším Životem, jehož jsme milovali jako svého Pána a Přítele a jemuž jsme sloužili!

c) »Jestliže tedy hledáte mne, nechte těchto, ať odejdou.« I v této chvíli úzkosti a hlubokého pokoření stará se Pán otcovsky o své učedníky. A my, jak snadno zapomínáme i při menší nějaké starosti neb obtíži na své povinnosti a na ty, kdo jsou svěřeni naší péčí! Myslíváme jen na sebe a chceme, aby se všichni zajímali jen o nás. Pamatujme, že kněz podle Srdce Páně není na světě jen pro sebe, ale že ve všech okolnostech zůstává služebníkem svěřených duší.

d) »Neztratil jsem nikoho z těch, které jsi mi dal.« Může to Kristus Pán říci o všech těch, které kdy povolal k své svaté službě? Vytrvali všichni, kteří se mnou se připravovali na kněžství a se mnou byli vysvěceni? Modleme se vroucně při nejsvětější oběti za ty, kteří se Kristu Pánu a Církvi zpronevěřili a pokorně si vyprošujeme milost vytrvalosti. Ó, kéž by každý z nás mohl také jednou říci: »Z těch duší, které mi byly svěřeny, ani jediná se neztratila mou vinou!«

2. Pán Ježíš nechce, aby ho učedníci hájili proti nepřátelům zbraní a násilím; pokorně přijímá kalich, který mu Otec určil. O jeho velebném klidu a nasmírné lásce k nepřátelům svědčí to, že uzdravuje pouhou vůlí zraněného služebníka veleknězova.

a) Pán Ježíš kárá učedníky, kteří chtějí užití meče. Práv Božích a církevních musíme ovšem rázně hájiti všemi dovolenými, i vnějšími prostředky, ale tam, kde jde o urážky osobní, jest lépe, napodobíme-li mírnost božského Mistra. Jestliže čest Boží a čest Církve jinak nežádá, sneseme urážku raději mlčky a pokoření obětujeme Bohu.

b) Pán Ježíš výslovně praví, že Otec nebeský by byl jeho modlitbu o zmírnění útrap vyslyšel, kdyby se byl modlil bez výhrady, a že by mu byl poslal anděly na pomoc. On však se modlil: »Ne má, ale tvá vůle se staň!« Právě tak je jisto, že bude vyslyšena každá naše modlitba řádně konaná a vytrvalá, i kdyby nám Bůh měl poslati anděla na pomoc.

c) »Nemám-li pít kalich, který mi dal Otec?« Tato slova si dobře zapamatujme a pokorně a odevzdaně si je opakujme, když nám Pán Bůh pošle

nějaký kříž. Budou nám útěchou a posilou, když se naše přirozenost proti utrpení vzpouzí.

d) Kristus Pán ještě teď v svém utrpení koná skutky milosrdenství a zázračně uzdravuje toho, jenž první z biřiců naň vztáhl ruku. Je to vzácný příklad pro kněze, jak ani v starostech a v chorobě nemá zapomínati na apoštolskou činnost, nýbrž jak má až do posledního dechu, dokud síly stačí, konati skutky duchovního milosrdenství, neb aspoň obětovati své utrpení za svěšené duše a modliti se za ně, má vytrvati na bojišti, až mu smrt vyrve z ruky i tuto poslední zbraň.

Rozjímání 5.

Pán Ježíš opuštěn od učedníků.

1. *průprava: Viz Krista Pána na rukou spoutaného uprostřed divokých vojáků.*

2. *průprava: Pros o milost, abys poznal, jak sladké jest státi se »zajatcem a služebníkem Páně«, býti k němu připoután láskou a obětovati mu svou vůli, svůj rozum a všechny své vloh.*

1. Jemným, ale důrazným napomenutím naznačuje Kristus Pán, jak podle a nevděčně jednají židé, a zároveň prohlašuje, že jen z dopuštění Božího a s jeho svolením mohou na něho vztáhnouti ruce. »Jako na lotra jste vyšli s meči a kyji?« »Toto jest hodina vaše a noc temnotí.«

a) Nedivme se, že zlý svět, který takto splácel Kristu Pánu jeho lásku a jeho nesmírná dobrodiní, pronásleduje Církev, pronásleduje nás a užívá proti nám násilí. Kristus Pán sám předpověděl, že zlý svět bude Církev a její služebníky nenáviděti a pronásle-

dovati; plní-li se toto proroctví, je to známkou pravosti Církve. Proto jestliže nás svět nenávidí a pronásleduje, je to důkazem, že jsme na pravé cestě.

b) Nepřátelé nám mohou škodit jen tehdy a jen tolik, kdy a kolik dovolí všemohoucí Bůh, jenž svou prozřetelností vše řídí k věčnému cíli, k své slávě, k oslavě Církve a k dobru svých věrných.

2. »Jali Ježíše a svázali ho.« — Kristus Pán, druhá božská osoba, věčný a neomezený Pán všehomíra, původce veškeré svobody a věčná Láska, stojí před námi spoután a zbaven svobody. Vzal na sebe toto pokoření, aby nám ukázal, jak nevýslovně nás miluje, aby učinil zadost za hříchy naší pýchy a nezřízené touhy po svobodě a nezávislosti, ale též, aby nám dal příklad, jak i my máme z lásky k němu obětovati něco ze své svobody a tak se z lásky k němu státi jeho zajatci.

a) Svůj rozum obětuje, podrobuje svůj úsudek svaté víře a poslouchá i tehdy, když se nám důvody rozkazu nelíbí nebo když se nám rozkaz nezdá moudrý a včasný; svou vůli obětuje, zachováváme-li svědomitě přikázání Boží, předpisy svého kněžského života, konáme-li vůbec ochotně vše, o čem poznáváme, že je to vůle Boží.

b) Také naše obrazivost musí přinášeti oběti; varovati se, aby neprodlévala u věcí nebezpečných a nedovolených. Musíme jí odpírati někdy i něco dovoleného — za pokání a z lásky k Pánu Ježíši.

c) Konečně můžeme a máme obětovati Bohu veškeré své síly a vlohy, vše, co nám dal a co je nyní naše. Svě tělo, své oči, uši, svá ústa, všechny údy postavme do služeb věčného Krále; nikdy neužívejme některého údu, některé vlohy proti Bohu, všechno

buď nástrojem a prostředkem k oslavě Boží a k spáse duší.

3. Učedníci, vidouce Mistra spoutaného a úplně vydaného nepřátelům, bojí se o vlastní život a opouštějí ho. Toliko nějaký jínch jde za ním, spíše ze zvědavosti nežli z lásky a věrnosti; nebo když ho chtějí uchopiti, dává se také na útěk.

a) Jednání apoštolů se nám snad zdá nedůstojné a podlé; ale nejednali jsme někdy podobně? Neopustili jsme někdy Krista Pána pro malichernou světskou nebo tělesnou rozkoš? Jak snadno i nyní zapomínáme na jeho lásku, jak často se mu stáváme nevěrnými, jak brzo ochabuje naše horlivost, odnímá-li nám Pán svou útěchu, žádá-li od nás rozhodné oběti, posilá-li nám pokoření a kříže!

b) Jínch, jenž zanechává svůj šat v rukou pronásledovatelů, aby zachránil svou svobodu, je nám příkladem, jak si máme počínati v pokušeních proti sv. čistotě. Tu platí stará známá a zlatá zásada: »In fuga salus!« Zanechme ihned příležitosti, která nás svádí, obraťme své myšlenky klidně a rozhodně na jiné věci, a zejména v těžších pokušeních vroucně prosme o pomoc, zvláště Pannu nejčistší, Královnu andělů.

III. Ježíš před soudem židovským. První zapření Petrovo.

(Mat. 26, 57, 58, 69, 70; Mk. 14, 53, 54, 63—68; Lk. 22, 54—57; Jan 18, 13—24.)

I přivedli ho nejprve k Annášovi, neboť byl tchánem Kaifáše, který byl veleknězem toho roku.

Byl pak to Kaifáš, který byl dal židům radu, že jest užitečno, aby jeden člověk zemřel za lid.¹⁾

Šel pak za Ježíšem Šimon Petr a jiný učedník²⁾ zdaleka až do dvora³⁾ nejvyššího kněze. Tento učedník byl znám nejvyššímu knězi a vešel s Ježíšem do dvora veleknězova.

Ale Petr stál u dveří venku. I vyšel učedník druhý, který byl znám nejvyššímu knězi, a promluviv s vrátnou, uvedl Petra dovnitř. Tu děvečka vrátná pravila Petrovi: »Nejsi-li i ty z učedníků tohoto člověka?« On řekl: »Nejsem.« A když udělali oheň uprostřed dvora, stáli tam posluhové a služebníci u ohně, poněvadž bylo zima, a ohřívali se, byl pak s nimi také Petr stoje dole na dvoře a ohřívaje se. A přišla tam jedna ze služebnic nejvyššího kněze,⁴⁾ a uzřevši Petra, an sedí u ohně,⁵⁾ a pohleděvši naň upřeně pravila: »I ty jsi byl s Ježíšem Nazaretským.« Ale on zapřel ho přede všemi řka: »Ženo, neznám ho. Nevím, ani nerozumím, co pravíš.« A vyšel ven do předdvoří, a kohout zazpíval.

Velekněz tedy otázel se Ježíše o jeho učednících a o jeho učení.⁶⁾ Ježíš mu odpověděl: »Já jsem mluvil světu zjevně; já jsem učil vždy v synagoze a v chrámě, kde všichni židé se scházejí, a tajně jsem nemluvil nic. Proč se mne ptáš? Zeptej se těch, kteří slyšeli, co jsem mluvil; aj, ti vědí, co jsem já mluvil.« Když však to pověděl, jeden ze služebníků stoje tu dal Ježíšovi políček řka: »Tak-li odpovídáš nejvyššímu knězi?« Ježíš mu odpověděl: »Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém; jestli však dobře, proč mě tepeš?«

I poslal jej Annáš svázaného k nejvyššímu knězi Kaifášovi, kam se sešli všichni kněží, zákoníci a starší.⁷⁾

1) Srv. Jan 11, 49. Annáš byl veleknězem dříve (7—14 po nar. Kr.), ale i potom měl u židů velkou autoritu. Pět z jeho synů stalo se veleknězi. Proto Kaifáš posílá Ježíše nejprve k němu, zatím co svolává veleradu.

2) Podle obecného mínění to byl sv. Jan, jenž pak provázel Krista Pána až pod kříž.

3) T. j. k paláci, neboť do dvora vešli teprve později.

4) Podle kontextu to byla táž vrátná, která otvírala Petrovi a Janovi. Její otázka, jak ji uvádí sv. Lukáš, je buď táž, již uvádí sv. Jan (neboť sv. Jan netvrdí, že se vrátná ptala hned, když otvírala bránu), anebo se služebná skutečně tázala dvakrát. V každém případě tu jde o první zapření Petrovo.

5) Petr zatím usedl s druhými k ohni.

6) Tento první výslech byl u Annáše, jenž se jako bývalý velekněz také nazývá nejvyšším knězem (Srv. Luk. 3, 2), neboť sv. Jan dodává zřejmě na konci své zprávy o výslechu, že Ježíš byl poslán ke Kaifášovi, a synoptikové popisují výslech u Kaifáše zvlášť.

Rozjímání 6.

Pán Ježíš před Annášem vyslýchán a potupen.)*

1. průprava: Vizme spoutaného Pána Ježíše na cestě k Annášovi a potom si představme, jak božský Mistr jest surovým biřicem poličkován.

*) Odstavec o prvním zapření Petrově spojíme dole s vypravováním o druhém a třetím zapření v jednu meditaci.

2. průprava: Prosme o milost, abychom Krista Pána následovali v jeho utrpení.

1. Jak bolestná a pokořující je pro Pána Ježíše tato cesta utrpení! Veliká jsou již teď vnější muka Spasitelova; oslaben bděním, vnitřním bolem a krvavým potem jest poháněn od surových vojáků, aby šel rychleji, snad několikrátě klopýtá a padá. Nesmírná je zvláště jeho vnitřní bolest nad potupným pokořením, nad nevděčností veškerého lidu, nad zradou Jidášovou, též nad slabostí druhých učedníků, z nichž jenom dva se odvažují zdaleka ho následovati. Kristus Pán snáší všechno s nebeskou trpělivostí, s velebným klidem a odevzdaně, neboť vidí ve všem vůli nebeského Otce, jenž chce, aby to vše snášel za spásu lidstva.

a) Tyto dvě velké myšlenky: je to vůle Boží, je to pro spásu duší, dodávaly Spasiteli síly a zjednávaly mu klid. Tyto dvě myšlenky musí dáti sílu i nám, abychom klidně kráčeli cestou křížovou, když přijde utrpení: Je to vůle nebeského Otce, a nejlepší prostředek apoštolského působení je, když obětuujeme své utrpení za duše.

b) Jen zdaleka odvažují se následovati Krista Pána jeho dva učedníci, od něho tak vyznamenaní; a Petr jde za ním, ne aby s ním trpěl, ale »aby viděl konec«. Snad se horšíme nad slabostí učedníků, ale jak často přestáváme Krista Pána následovati, žádá-li od nás větší oběti, nebo přijde-li větší obtíž. Následujeme Krista Pána jen zdaleka: jenom krásnými slovy, ve věcech, které nic nestojí, které se nám přirozeně zamlouvají, ale nejsme věrní v tom, co je hlavní věc: v rozhodném boji proti sobectví a smysl-

nosti, v nezištné obětavosti, v upřímné pokoře a v lásce ke kříži.

2. Pán Ježíš je vyslýchán od Annáše: Věčný Syn věčného Otce od bídného člověka! Muž nejsvětější od pokrytce a ješitného farizea! S důstojností vpravdě královskou vydává Spasitel počet o svém učení. Na otázku o svých učednících však mlčí, nestěžuje si, ačkoli ho všichni opustili a jeden z nich ho mrzce zradil.

a) Kéž bychom vždy a všude mohli s podobným klidem, s podobnou jistotou a neohrožeností vydávati počet ze svého jednání a ze svého smýšlení! Bude-li vždy pravda Boží vůdčí hvězdou našeho jednání a našich slov, budeme-li žítí stále v přítomnosti Boží, budeme-li upřímnost a přímost spojovati s křesťanskou obezřetností, nemusíme se nikdy nepřátelských nástrah a pomluv báti.

b) Kristus Pán ani slovíčkem neukazuje roztrpčení nad jednáním svých učedníků a na otázku o nich vůbec neodpovídá, aby nemusil prozraditi jejich nevěrnost. Jak snadno my smýšlíme zle o těch, kteří nám nějak ublížili, jak snadno se mstíme tím, že vyjevujeme jejich chyby! Ano, vypravujeme snad rádi neb aspoň bez potřeby o chybách spolubratří, kteří nám vůbec neučinili nic zlého. Naučme se od Krista Pána svatému mlčení, které zatajuje chyby bližního, pokud spravedlnost, láska neb skutečný jeho prospěch nežadají, aby se o nich mluvilo.

3. Jak veliké to tajemství: Věčný Bůh, věčná Spravedlnost a svatost, je potupen nejsurovějším způsobem, Syn Boží je políckován služebníkem velekněžským. Byl to bolestný úder, zasazený rukou rozlíceného a surového muže, úder nejvýš pokořující

před tolika muži a před samou nejvyšší autoritou židovskou, úder naprosto nespravedlivý, neboť jím byl udeřen Spasitel za slova nejvýš moudrá a svatá, a to dříve, než byl z nějakého zločinu usvědčen a odsouzen.

a) Každý z nás se hrozí takové surovosti a nespravedlnosti a cítíme upřímnou soustrast s božským Mistrem. Ale zpytujeme se, zdali i my jsme nejednali se Spasitelem podobně. Každý těžký hřích je podobnou urážkou jeho velebnosti, je políčkem v jeho svatou tvář. Litujeme při pohledu na Krista Pána, trpícího toto ponížení, znovu všech svých poblouzení a slibme mu nezlomnou věrnost pro celou budoucnost.

b) Co jsou všechna ponížení a pokoření, kterých se nám dostává, proti políčku, který božský Spasitel trpělivě snáší? Mysleme na tuto událost, máme-li v životě snášeti něco podobného, a vzpomeňme si, že tehdy nám Pán Ježíš zasloužil milost, abychom pro něho všechno trpělivě snášeli.

c) Kristus Pán, jenž kdysi řekl »Udeří-li tebe někdo v pravé líce tvé, nastav mu i druhé« (Mat. 5, 39), nenastavuje zde druhého líce k ráně, ani nemlčí k urážce, nýbrž klidně a velebně se hájí. Učí nás mlčeti a trpěti tam, kde jde toliko o naši vlastní osobu. Kde však je toho třeba, abychom hájili pravdy nebo stavovské cti, abychom povzbudili věřící, můžeme a máme se hájiti, i veřejně, ovšem beze msty a neporušující lásku neb spravedlnost, klidně a důstojně, podle příkladu Krista Pána.

IV. Ježíš od velerady odsouzen, Petr po druhé a po třetí zapírá Krista.

(Mat. 26, 59—66, 71—75; Mk. 14, 55—64, 69—72; Lk. 22, 58—62; Jan 18, 25—27.)

Velekněží pak a velerada celá¹⁾ hledali falešného svědectví proti Ježíšovi, aby ho vydali na smrt, a nenalezli. Neboť mnozí svědčili křivě proti němu, ale svědectví jejich nebyla shodná.²⁾ Naposled přišli dva svědkové falešní a řekli: »Tento pravil: ‚Mohu zbořit chrám Boží a v třech dnech jej zase vystavětí.‘« A kteřísi povstali a svědčili křivě proti němu řkouce: »My jsme ho slyšeli, an řekl: ‚Já zbořím chrám tento rukou udělaný a ve třech dnech vystavím jiný, ne rukou udělaný.‘«³⁾ Ale ani takto nebylo shodno jejich svědectví.

I postavil se nejvyšší kněz doprostřed a otázal se Ježíše řka: »Nic-li neodpovídáš na to, co ti to proti tobě svědčí?« Ale on mlčel a neodpověděl nic.⁴⁾ Opět otázal se ho nejvyšší kněz a řekl jemu: »Zapřisáhám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li Kristus, Syn Boha požehnaného?«⁵⁾ Dí mu Ježíš: »Ty jsi řekl, jáť jsem.«⁶⁾ Avšak pravím vám: Od tohoto času uzříte Syna člověka sedět na pravici Boží a přicházeti v oblacích nebeských.«⁷⁾ Tu nejvyšší kněz roztrhl roucha svá⁸⁾ a řekl: »Rouhal se. Což ještě potřebujeme svědků? Aj, nyní jste slyšeli rouhání. Co se vám zdá?« A oni všichni odpovídajíce řekli: »Hoden je smrti!«

A když vyšel Petr do brány, uzřela ho jiná děvečka⁹⁾ a řekla těm, kteří tam byli: »Také tento byl s Ježíšem Nazaretským.« A opět zapřel s při-

sahou: »Neznám toho člověka.« A po malé chvíli jiný uzřev ho řekl: »I ty jsi z nich.« Ale Petr řekl: »Člověče, nejsem.« Stál pak Šimon Petr opět ohřívaje se.¹⁰⁾ I řekli jemu: »Nejsi-li také ty z učedníků jeho?« On zapřel a řekl: »Nejsem.«

A když uplynula asi jedna hodina,¹¹⁾ někdo jiný tvrdil řka: »Vpravdě, i tento byl s ním, neboť je také Galílean.« Petr však řekl: »Člověče, nevím, co pravíš.« A přistoupili okolostojící a řekli Petrovi: »Vpravdě, i ty jsi z nich, neboť také mluva tvá tě prozrazuje.« A dí mu jeden ze služebníků nejvyššího kněze, příbuzný toho, jemuž Petr uťal ucho: »Zdali jsem tě já neviděl s ním v zahradě?« Tu počal se proklínati a přísahati: »Neznám toho člověka, o němž pravíte.« A hned, když ještě mluvil, zazpíval kohout po druhé. I obrátil se Pán a pohleděl na Petra.¹²⁾ A Petr rozpomenul se na slovo Páně, jak mu byl řekl: »Prve, než kohout dvakráte zazpívá, zapřeš mě třikráte.« I vyšel ven a plakal hořce.

1) Popisuje se tudíž už výslech před veleradou zatím u Kaifáše shromážděnou. Nebyl však asi přítomen Josef z Arimathie, učedník Kristův.

2) Jíž předem byli rozhodnutí, že Krista odsoudí, ale musili hledati nějaké svědectví proti němu, neboť pravoplatnému odsouzení musili o přečinu vypovídati aspoň dva svědkové, a sice shodně.

3) Byla to velká žaloba ze zločinu proti chrámu Božímu; ale svědectví bylo křivé už proto, že Ježíš neřekl »Zbořím« nebo »Mohu zbořiti«, nýbrž »Zbořte« (Srv. Jan 2, 19).

4) Mlčel (σίωπα) po celý dosavadní výslech, poněvadž se ho tázali a na něho žalovali zcela nespravedlivě.

5) »Zapřisahám tě, abys nám pověděl«, t. j. vyzývám tě, abys prohlásil pod přísahou. Kaifáš vyzývá Krista, aby prohlásil, je-li Synem Božím v tom smyslu, v jakém se za Syna Božího vydával; věděliť židé dobře, že Ježíš se nejen prohlašuje za Mesiáše, nýbrž že se nazýval skutečným Synem Božím a pravým Bohem; proto ho chtěli kdysi kamenovati (Jan 10, 31).

6) »Ty jsi řekl«, t. j. tak je to, jak jsi se tázal, jsem Syn Boží v pravém smyslu slova. Kristus Pán vyznává tedy pod přísahou a způsobem nejslavnějším své božství.

7) Židé brzo uvidí, jak bude Kristus oslaven založením a rozšiřováním Církve a zkázou Jerusalema, uvidí jednou slavný jeho příchod v oblacích nebeských k poslednímu soudu.

8) To se dělo na znamení veliké bolesti nad nějakou zprávou nebo při neštěstí.

9) Vypravuje se tu o druhém a třetím zapření Petrově. Jednotliví evangelisté nevypravují zapření týmiž slovy, ani osoby, které se Petra táží a jimž odpovídá, nejsou v jednotlivých evangeliích tytéž; ale evangelisté se tu doplňují, co jeden řekl stručněji, druhý opakuje podrobněji a slovy poněkud jinými. Nebo snad ještě lépe: asi vskutku různé osoby kladly Petrovi tutéž otázku poněkud jinými slovy a Petr odpovídal v rozčilení brzy tomu, brzy onomu, z evangelistů pak napsal jeden tuto otázku, jiný druhou. Služebnice, o které se tu mluví, byla asi jiná než vrátná a znala buď Petra osobně, nebo slyšela o něm od vrátné. V řeckém textu u Mk čteme sice *ἡ παιδίσκη*, ale člen tu má význam jen rodový. Hřích Petrův byl lež, nevděčnost k Mistrovi, křivá přísaha. Ale víru v božství a v poslání Kristovo Petr nezapřel.

10) Zůstal na témž místě na nádvoří, kde byl již po prvé Spasitele zapřel. Toto nádvoří spojovalo palác Annášův s palácem Kaifášovým.

11) Tak podle Lk; Mt a Mk to vyjadřují slovy »po malé chvíli«.

12) Pán Ježíš byl po svém odsouzení veden nádvořím.

Rozjímání 7.

*Pán Ježíš před Kaiťášem nespravedlivě obžalován.
Vyznává své mesiášství a božství.*

1. průprava: Představme si božského Spasitele, kterak, když ho velekněz zapřisahá, zdali je Syn Boží, odpovídá velebně a rozhodně: »Ty jsi řekl, jáť jsem!«

2. průprava: Prosme o milost, abychom byli božskému Spasiteli věrni až do smrti napodobujíce ctnosti Mistra nevinně souzeného.

1. Je to nejnespravedlivější soud, který se kdy na zemi konal. Obžalovaný jest nejsvětější člověk, který kdy žil, soudcové jsou zarytí jeho nepřátelé, předpisy právní se nezachovávají, hledají a najímají se svědkové, kteří by vypovídali proti pravdě, rozsudek jest ustanoven již předem.

a) Nejsme snad i my v svých soudech někdy nespravedliví? Nedáváme se vésti předpojatostí? Úsudek je snad hotov již předem a podle něho pak posuzujeme všechny činy a slova bližního. Zvláště nebezpečné a hříšné by bylo takové smýšlení a jednání tam, kde máme někoho souditi autoritativně, v duchovní správě a ve výchově.

b) Křivým svěděctvím není jen lživá výpověď před soudem; přikázání o křivém svěděctví zakazuje každou pomluvu, každé nactiutrhání a každou lež. V jistém smyslu jsou tyto hříchy křivým svěděctvím nejen proti bližnímu, nýbrž také proti Kristu Pánu,

jehož tím urážíme. Buďme si vědomi toho, že každé takové slovo jest urážkou věčné Pravdy a Lásky, ranou zasazenou bližnímu a škodou pro nás, protože poskvrňuje naši duši hříchem, uvaluje na nás citelný trest a připravuje nás o důvěru bližního. Zejména to odporuje důstojnosti toho, koho věčná Pravda a Láska povolala, aby byl šířitelem pravdy a lásky Kristovy.

c) Kristus Pán mlčí k nejtěžším křivým žalobám a k nejhrubším urážkám. Mlčky snášeti nespravedlivé, těžké žaloby a podezřívání z lásky ke Kristu i tehdy, když je dovoleno a spravedlivě se omlouvat, je vysoký stupeň dokonalosti, pokory a lásky ke Kristu Pánu. Takovou dokonalost osvědčovalo hrdinsky a po léta mnoho světců, na př. sv. Jan z kříže. Prosme Spasitele o sílu, abychom vytrvali, kdyby od nás žádal někdy podobnou obět.

d) Snažme se zatím Mistra napodobovati v tom, že přijmeme pokorně oprávněnou výtku nebo pokárání, že nikdy na omluvu nepoužijeme lži nebo přetvářky a že si nebudeme přivlastňovati vlastností a zásluhy, jichž nemáme.

2. Jaký velebný okamžik významu právě světového! Kristus Pán dosud mlčel; ale když ho velekněz, nejvyšší autorita židovská, vyzývá jménem Božím, podrobuje se a slavnostně prohlašuje ke cti a chvále nebeského Otce, že je Mesíasem a pravým, skutečným Synem Božím, ačkoli ví, že toto prohlášení bude mít v zápětí rozsudek smrti.

a) Tam, kde jde o čest a slávu Boží, kde jsme vyzváni zákonitou autoritou, musíme vystoupiti i veřejně a vydati pravdě svědectví, i když musíme obětovati nejen své pohodlí a zvyky, nýbrž i když nás čeká pokoření a pronásledování,

b) Kristus, věčná a neomylná Pravda, prohlašuje nejslavnostnějším způsobem, že je pravý, skutečný Syn Boží. Poklekněme v duchu při meditaci, vzbudme pevnou, nezlomnou víru v toto veliké tajemství a vzdejme Synu Božímu nejhlubší úctu. Víra v božství Kristovo je základ celého našeho křesťanského a duchovního života, naše síla v obtížích a nesnázích, naše hlavní zbraň v boji proti nepřátelům. Udržovati tuto víru v lidu a upevňovati ji čím dál tím víc, jest také hlavní cíl našeho působení v duchovní správě.

3. Velekněz, na pohled velmi rozhořčen, ale ve skutečnosti s tajnou radostí, že se mu podařilo naléztí zámínku, aby odsoudil Ježíše, trhá pokrytecky své roucho na znamení smutku a spravedlivého hněvu. Nejvyšší autorita židovská odsuzuje svého Mesiáše na smrt a tím se dobrovolně zříká jeho i všech milostí, které chtěl zjednatí především svému národu.

a) Velekněz se horší nad slovy a nad jednáním Krista Pána a nevidí své vlastní mravní zchátralosti a zloby svého srdce. Podobně se snad i my rozčilujeme a pohoršujeme nad jednáním svých spolubratří, zdánlivě nesprávným, nad jednáním církevní autority, jehož nechápeme, a nevidíme své vlastní nedokonalosti a mravních nedostatků. Mnohdy právě naše vlastní nedokonalost bývá příčinou, že vidíme vše v špatném světle.

b) Klidně, s velebným mlčením a s úplnou odevzdaností do vůle nebeského Otce přijímá Kristus Pán rozsudek smrti. Jak asi bude nám, až uslyšíme svůj rozsudek z úst věčného Soudce? Žijme stále tak, abychom mohli před něho předstoupiti klidně a s radostnou důvěrou,

Rozjímání 8.

Příčiny pádu Petrova.

1. průprava: *Viz Petra, kterak jde za Pánem nerozhodně a jen zdaleka.*

2. průprava: *Pros za milost, abys dobře poznal kořeny a příležitosti svých chyb a hříchů a vyvaroval se jich.*

1. Vzdálenější příčinou a prvním kořenem provinění Petrova byla jeho povaha, přirozené vášně, jichž si dosti nevšímal a jichž výstřelků dosti nepřemáhal, zvláště jakási ukvapenost a přílišná sebevěra.

a) Petr byl muž rázného činu, ale někdy přepínal, chápe se bez rozvahy díla, jež přesahovalo jeho síly. Ukvapeně prohlásil, že jest ochoten s Místrem umřít, i kdyby všichni ostatní ho zradili. Ukvapenost bývá i u kněze příčinou mnoha chyb; zvláště v duchovní správě může velice uškodit podnik nebo krok ukvapený, nerozvážený. Zpytujeme se v té věci, litujeme svých chyb a učinme předsevzetí, že budeme jednatí vždy s rozvahou a opatrně.

b) S ukvapeností souvisí přílišná sebevěra. Sv. Petr příliš spoléhal na své přirozené síly, na svou odvahu, na sílu své vůle, a proto neobstál. Tak si často počínáme i my: ve všem spoléháme jen na vlastní síly, nepamatujeme na to, že v nás a s námi působí skutky nadpřirozeně dobré, především milost Boží, a že bez ní nezmůžeme nic. Nezapomínejme při svých předsevzetích, v meditaci, když začínáme nějaké dílo, prositi vždycky pokorně o milost osvětlení

a síly. Nečekejme, až se přesvědčíme o své slabosti zahanbujícím pádem a pokořením.

2. Apoštol Petr nepoužil prostředků, které jsou nutné, abychom neupadli do hříchu: nevytrval v modlitbě, kterou Kristus Pán učedníkům tak důtklivě doporučoval, nevaroval se příležitostí k hříchu a šel za Mistrem jen bojácně a zdaleka.

a) Apoštol nedbal důtklivého napomenutí Spasitelova: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!« Pripomeňme si opět tuto velmi důležitou pravdu duchovního života: Opomíjeti modlitby, modlitba nedbalá, zkracovati duchovní úkony a nevážnost k nim jest vždy první, ale osudný krok k vlažnosti, ano i ke zkáze.

b) »Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm.« Pravdu těchto slov zakusil na sobě sv. Petr, zakusili jsme ji snad i my nejednou. Kněz, který bez potřeby a jen pro zábavu chodí do společnosti lidí nábožensky lhostejných neb i liberálních, nebude rozhodně hájiti zásad Kristových, brzo se v nich začne viklati nebo je i zapře, zapomene na svou kněžskou důstojnost a bude hleděti, aby se přizpůsobil jiným. Kdo se nechce varovati rozhodně každého nepotřebného styku s osobami, které jsou mu pokušením, ten se nesmí diviti, když nezachová ctnost kněžské čistoty a když se mu celibát bude zdáti břemenem příliš těžkým. Stačí obyčejně jediné, skutečně opravdové, energické rozhodnutí, ale to učiniti musíme, nechceme-li klesnouti hluboko.

c) Petr nechtěl opustiti Mistra, ale z bázně před nepřáteli neodvažoval se ho následovati, leč zdaleka. Tak polovičatě a nerozhodně jdeme i my za Kristem

Pánem. Věříme v Pána Ježíše, stavem kněžským jsme se rozhodli ho následovati, máme povšechnou vůli jemu sloužiti a pro něho pracovati, ale tato naše vůle a ochota trvá jen potud, pokud není třeba přináseti pro Krista Pána citelných obětí. Naše horlivost ochabuje, máme-li skutečně snést nějaké pokorení nebo těžší kříž s Kristem a pro Krista.

3. Abychom se uvarovali hříchu, k tomu nestačí toliko dobrá vůle, potřebujeme k tomu i účinné milosti Boží. Pán Bůh nikomu neodpírá dostatečné milosti, neuděluje však hojnějších účinných milostí těm, kdo dosti nepůsobí s milostmi, které jim již udělil. Svou nedbalostí zavinil sv. Petr, že mu Kristus Pán nedal milostí větších a hojnějších; těch milostí pak, které vskutku obdržel, apoštol nepoužil.

a) Kolik zásluh bychom byli získali, jak zcela jiný byl by teď náš duchovní život, zcela jiná naše kněžská dokonalost, kdybychom byli vždy věrně užívali každé milosti, kterou nám Pán Bůh nabízel! Mnohdy může ochotné a rozhodné spolupůsobení s jednou milostí dáti celému životu nový směr, býti začátkem neobyčejné svatosti a velmi požehnaného vlivu na duše. Učiňme pevné předsevzetí, že aspoň od dneška nepohrdneme žádnou milostí, kterou nám Bůh udělí.

b) Zvláštní milostí pro sv. Petra bylo, že ho Kristus Pán na jeho pád upozornil, hlavně pak, že ho napomenul v zahradě Getsemanské k modlitbě a k bdělosti. Tato slova měla mu téměř stále zníti v uších a měl si je hluboko vštípití v srdce. Zevnější milostí po prvním zapření bylo, že byl zpěvem kouta na slova Kristova upozorněn. Petr však na ně zapomněl a výstražného znamení nedbal. — I když jsme se Kristu Pánu zpronevěřili, přece nás neopouští

a nepřestává nám nabízetí své milosti. V jistém smyslu jsou všechny okolnosti, do kterých nás Boží Prozřetelnost uvádí, i všechny věci kolem nás zevnějšími milostmi, jež nás na Boha upozorňují alespoň nepřímou a k dobrému povzbuzují. Ale musíme si jich bedlivě všimati a poslouchati tajemný hlas, jímž k nám volají.

Rozjímání 9.

Petrův pád a jeho pokání.

1. průprava: Představme si dojemnou událost: Kristus Pán se obrací k sv. Petru pohledem vyčítavým, ale i nejvyšším milosrdným, a Petr vycházeje ven, dává se do hořkého pláče.

2. průprava: Prosme o milost pravé a účinné kajicnosti.

1. Sv. Petr nezapřel víry v poslání a v božství Kristovo, ale nechtěl se přiznati, že jest jeho učedníkem; tím Mistra, jenž ho tak miloval, hluboce zarmoutil. Tohoto hříchu se dopustil apoštol, jehož Kristus Pán tak vyznamenal a takovými milostmi obdařil; padl třikráte a každý další pád byl těžší.

a) Jaký zármutek způsobilo božskému Spasiteli zapření Petrovo, představíme si, jestliže si pomyslíme, jak by bolelo nevinně obžalovaného a potupeného otce, ke kterému by se nechtěl znáti vlastní syn, otcem vroucně milovaný a dobrodiními od něho zasypávaný. A láska božského Spasitele i dobrodiní jeho byly mnohem větší než láska a dobrodiní nejlepšího otce k synu. Tohoto věrného Pána a přítele, jenž nás vroucně miluje a nám uděluje tolik milostí

a dobrodiní, zapíráme i my každým hříchem. Krista zapírá každý, kdo z lidských ohledů zapírá některou Kristovu zásadu. Nejen když to činí slovy a teoreticky, ale i když se prakticky řídí místo zásadami věčné Pravdy zásadami těla, světa a ďábla, zkrátka když se dopouští hříchu.

b) Ani dlouhé obcování s Ježíšem ani zvláštní vyznamenání, jehož se mu od Mistra dostalo, ani vyvolení k nejvyššímu úřadu v Církvi neochránilo sv. Petra před pádem. Bylo by to znamením nebezpečné sebedůvěry a pýchy, kdybychom se pro domnělý pokrok v duchovním životě a v ctností, nebo snad jen proto, že nás Bůh vyvolil ke kněžství, domnívali, že se již nemusíme tak pečlivě vystříhati příležitostí a že nám již jisté pohledy, jistá četba nebo jisté styky nemohou škoditi.

c) Petr padá čím dál tím hlouběji: nejprve prostě Krista zapírá, potom přísahá, konečně se opětovně zaklíná. Tak bývá každý další pád kněžské duše těžší a hlubší a náprava čím dál tím nesnadnější. Proto musí býti naší nejdůležitější snahou a nejpevnějším předsevzetím, abychom s veškerou energií odporovali prvnímu nárazu pokušení a vášně; slova »jen jednou« byla již nejedné duši prvním krokem k úplné zkáze.

2. Petr hřeší čím dál tím víc. Čím dál tím víc se vzdaluje od Mistra, takže po třetím zapření jest jeho návrat k Mistru a obrácení mnohem těžší a pravdě nepodobnější než před tím. A hle! Jediný pohled božského Spasitele stačí a Petr se vrací upřímnou, dokonalou lítostí k svému Ježíši, aby se od něho již nikdy, po celý život, ani na okamžik nevzdálil.

a) Milost Kristova jest naprosto a nevyhnutelně nutná ke každému nadpřirozenému dílu, tedy i k o-

pravdovému nadpřirozenému pokání a obrácení. Jako není možno, aby kus ledu sám od sebe se vzňal, neb aby mrtvola sama od sebe povstala k novému životu, tak není možno, aby ten, kdo je v hříchu, povstal bez pomoci milosti Boží. Tato milost jest úplně dobrovolný, nezasloužený dar Boží. Vtiskněme si tuto pravdu hluboko do srdce a vzpomeňme si na ni zvláště tehdy, když na nás doléhá silné pokušení a když nám pokušitel namlouvá: »Vždyť je to jen jednou! Můžeš se z toho zase vyzpovídati, hříchu litovati a bude vše v pořádku.« Máme jistotu, že se nám dostane milosti k tomu potřebné, která je zcela svobodným darem milosrdenství Božího?

b) Petrovi se této milosti dostalo. Byl jí pohled Krista Pána. Byl to pohled bolestný, pohled vyčítavý a káravý, ale především pohled nekonečně laskavý a milosrdný. Takovým pohledem pohlédl milosrdný Kristus Pán nejednou v životě i na nás. Takovým pohledem je pro nás každá milost, kterou nám vytýká naší nevěrnost, každá milost, kterou nás volá k lepšímu životu. Dopustíme-li se nevěrnosti, zajděme si před svatostánek, poklekněme tam před Pánem Ježíšem a představme si, jako by se na nás díval pohledem vyčítavým, ale plným slitování, a dotknuti jeho milostí slibme mu znovu nezlomnou věrnost.

3. Obrácení a pokání sv. Petra bylo okamžité, úplné, vytrvalé. Okamžitě opouští apoštol příležitost, která ho svedla k hříchu, hořce oplakává své viny a počíná od té doby nový život ustavičného pokání a neúnavné práce pro Krista. A Kristus Pán ho nejen zas přijímá za svého učedníka, ale svěřuje mu i příslibený úřad nejvyššího pastýře v Církvi, žehná jeho pracím a vede ho k velké svatosti a slávě.

a) První, nutný krok k nápravě jest okamžité a rázné odloučení od toho, co nás svádí k hříchu. To bývá někdy velmi trpké; ale co se zdá přirozeností téměř nemožným, stává se milostí Boží lehkým i sladkým. Naopak, polovičatost a váhavost bývá krokem do propasti.

b) Petr hořce pláče, nestydí se za slzy lítosti a pokání. Slzy lítosti nad hříchem nejenom nejsou mužností na újmu, ale jsou její nejkrásnější ozdobou. Petr však se nespokojuje planými slzami, chce své obrácení a svou upřímnou vůli ukázati činem: od této doby je každá vteřina jeho života, jsou všechny jeho síly zasvěceny jediné práci pro slávu Krista a Církve a pro spásu duší. Vytrvalou, neúnavnou prací apoštolskou nejlépe napravíme, čím jsme se v mládí proti Kristu provinili.

c) Hřích Petrův nebyl překážkou, aby mu Kristus nesvěřil úřad nejvyšší viditelné hlavy dříve příslibený. Právě tento pád měl Petra poučiti, a skutečně ho naučil pokoře, důvěře v Krista, opatrnosti, milosrdné lásce a soustrasti s chybuujícími, tedy právě těm ctnostem, kterých jako pastýř a vůdce duší potřeboval. — Neztrácejme mysli a důvěry, ani když jsme se dříve snad častěji od Krista Pána vzdálili! On povolává často k své službě právě ty, kteří mu na čas byli nevěrní. Ano určuje je i k velkým věcem. Žádá však od nich upřímné pokání a pokornou důvěru. Náš pád buď nám napomenutím k opatrnosti a školou milosrdné lásky při vedení jiných duší!

V. Židé se posmívají Kristu Pánu a odsuzují ho znovu k smrti.

(Mat. 26, 67, 68; 27, 1, 2; Mk. 14, 65; 15, 1; Lk. 22, 63—71; Jan 18, 28.)

I počali někteří¹⁾ na něj plivati a zahalovati obličej jeho a políčkovati jej a říkati: »Hádej nám, Kriste, kdo je to, který tě udeřil!« Také služebníci ho políčkovali. A ti muži, kteří ho drželi, posmívali se mu tepouce ho. A zakryvše ho bili jej v tvář a tázali se ho rkouce: »Hádej, kdo jest, jenž tě udeřil!«, a mnoho jiného, rouhajíce se, mluvili proti němu.

A hned ráno, když se rozednilo, sešli se starší lidu i velekněží a zákoníci, a to celá velerada, učinili nález proti Ježíšovi, aby ho vydali na smrt.²⁾ A uvedše ho do rady řekli: »Jsi-li ty Kristus, pověz nám to.« I řekl jim: »Povím-li vám to, neuvěříte mi; jestliže však se také otáží,³⁾ neodpovíte mi, aniž mě propustíte. Ale od té chvíle Syn člověka bude seděti na pravici moci Boží.« I řekli všichni: »Ty jsi tedy Syn Boží.« A on řekl: »Vy pravíte, jáť jsem!« Avšak oni řekli: »Nač ještě potřebujeme svědectví. Vždyť sami jsme slyšeli z úst jeho.« I povstalo veškeré množství a vedlí svázaného⁴⁾ Ježíše od Kaifáše do soudního dvora.⁵⁾

1) Z kontextu viděti, že nejen služebníci, ale i někteří členové velerady Krista Pána takto tupili.

2) Proti mínění několika málo exegetů, že je to jedna a táž schůze, o níž se zde vypravuje a o níž byla řeč v předešlém odstavci, jest obecné mínění, že tu jde o dvě různé schůze a o dvojí rozsudek, že

otázky Kristu kladené nejsou jen stručným opakováním, kterým by sv. Lukáš jinými slovy podával otázku Kaifášovu a odpověď Kristovu z prvního shromáždění, konaného v noci, nýbrž že se někteří členové veledy skutečně Krista Pána znovu tázali, aby ho mohli u Piláta obžalovati.

3) Podle některých: dám-li vám otázku, při níž by odpověď musila býti uznáním mého božského poslání; podle jiných: otáží-li se vás, jakým právem se mne vyptáváte a mě soudíte.

4) *ᾠσαρτες αὐτόν*, svázavše ho, bylť Ježíš za výslechu svých pout zbaven.

5) T. j. do residence římského vladaře, který měl sídlo v Cesarei, ale prodléval o svátcích v Jerusalemě, buď v paláci vystavěném Herodem Velikým nebo v tvrzi Antonii.

Rozjímání 10.

1. *průprava: Představme si božského Spasitele se zahalenou tváří, jak na něho plivají, jak ho tepou a jak se mu posmívají.*

2. *průprava: Prosme tupeného Mistra, aby nám dal poznati tajemství hříchu a udělil síly, abychom dovedli snášeti pokoření.*

1. Plivati někomu do tváře je výraz největšího opovržení a tedy jedna z největších urážek. Zdá se, že židé zahalili obličej Kristův nejen proto, že s ním chtěli tropiti hrubý a krutý žert, žádajíce, aby hádal, kdo jej uhodil, nýbrž i proto, že nemohli snéstí velebného pohledu věčné Spravedlnosti a nekonečné Lásky.

a) Zloba těžkého hříchu je tak veliká, že je nám velmi těžko, ji chápati. Ale na Kristu Pánu, trpícím takovou potupu, vidíme velikost urážky Boží. Jak

hrozná zloba je v těžkém hříchu a jakým neštěstím je těžký hřích, když Syn Boží ráčil na sebe vzítí takovou potupu, aby zaň učinil zadost! A vskutku, každým těžkým hříchem plivá člověk takřka v tvář svého Tvůrce a Pána. Hluboce zahanbení vzbudíme znovu lítost nad hříchy a obnovme předsevzetí, že Boha už nikdy s rozvahou hříchem neurazíme.

b) Jest známkou velké lásky ke Kristu Pánu a velké dokonalosti, vezme-li kdo na sebe pro Krista podobné pokoření, jakého se tu dostalo božskému Mistru. Mnozí svatí napodobovali Krista Pána doslovně a s radostí snášeli, když se jím plivalo do tváře. Snášejme trpělivě aspoň to, dostane-li se nám někdy za naše práce a námahy nevděku, nebo když snad ani představení neuznávají našich snah, jiné však, kteří mnohem méně pracovali, vyznamenávají.

c) Zaslepení židé se domnívají, že jich Kristus nevidí, když mu zahalili tvář. Tak pošetile jednáme i my, když se domníváme, že se některá naše myšlenka nebo žádost může před vševídnoucím okem Páně utajiti, když jednáme tak, jako by nebyl všude přítomen ten, jenž bude jednou soudcem každého našeho hnutí.

d) Tuto tvář, nyní poplivanou a zneuctěnou, uvidíme v okamžiku smrti, kdy Pán Ježíš přijde k soukromému soudu. Prosme snažně, aby se i na nás vyplnilo to, oč tak často prosíváme v modlitbách za umírající: »ut mitis atque festivus Christi Jesu aspectus nobis appareat!«

2. Jak tajemná a významná je tato noc, poslední před výkupnou smrtí Krista Pána! Mnoho lidí ji probdělo a spánek prchal s jejich očí. Bdí Kristus Pán a bdí i jeho nepřátelé, ale jak různé je bdění Kristovo

a bdění jeho vrahů! Pán Ježíš nemůže spát, poněvadž nevýslovně trpí a poněvadž se modlí; jeho nepřátelům nedá spát jejich zloba a zlé svědomí.

a) Bdění Krista Pána je bdění modlitby, obětí, utrpení. Veliká tělesná únava a nevýslovný vnitřní žal zahánějí spánek s jeho očí. I tuto oběť přináší Kristus Pán za naše hříchy, zvláště za hříchy pohodlností; modlí se celou noc za nás. Z lásky ke Kristu Pánu obětovali svatí rádi spánek, a mnoho řeholníků přísných řádů každé noci vstává, aby přelichválu Kristu Králi. Jak se musím stydět, nedovedu-li se ani tak přemoci, abych vstával včas a okamžitě, nebo modlívám-li se breviář líknavě a ospale!

b) Také někteří nepřátelé Kristovi nemohli této noci spát; nenávist proti Kristu Pánu, obava, aby se jejich plán ještě nějak nezhatil, a zlé svědomí nedaly jim usnouti. Tak bývá velmi často příčinou neklidu a nepokoje nezřízená vášeň, nenávist, závist, smyslná náklonnost. Jsme-li nespokojení a neklidní, nehledejme vždy příčinu v jiných nebo v zevnějších okolnostech, nýbrž tažme se, zdali je v našem srdci vše v pořádku a není-li kořenem všeho nějaká vášeň nebo nevěrnost k Bohu.

3. Přímou příčinou odsouzení Krista Pána na smrt byla zloba a nenávist jeho nepřátel. Prozřetelnost a vůle Boží použila pak těchto stvořených příčin, aby uskutečnila své věčné plány.

a) Zarytá zloba a úmyslná zatvrzelost nepřátel Kristových jest obrazem zloby a zatvrzelosti nepřátel Kristových a jeho Církve i za naší doby. Kolikrát nejen jasně vyslovil, ale i slavně potvrdil nezvratnými zázraky, že je pravý Syn Boží! A přece se znovu a znovu dotazují, aby mohli jeho prohlásit

nazvatí rouháním a odsoudití ho na smrt. Nedi se, když nepřátelé víry Kristovy odporují i nejjasším důkazům pravdy, ano jich zneužívají na po víry Kristovy. Ale chraňme se, abychom snad i nezavírali oči ze zaujatosti a ze svéhlavosti pravdou jasně poznanou!

b) Kristus Pán měl podle věčného úradku stoupiti za spásu světa smrt kříže, židé však, od byl obžalován, neměli práva odsoudití někoho smrt. I vymyslili si v své zlobě a přísuzovali K zločin, na který vláda římská ustanovila trest s Chtějice v své zlobě Krista utratití, stávají se strojem úmyslů Božích a potvrzují pravdu, která musí býti vodítkem ve všech životních osudech utrpeních, že totiž Bůh dopouští zlo, činí je strojem své dobroty a moudrosti.

VI. Jidáš si zoufá a oběsí se.

(Mat. 27, 3—10.)

Tu Jidáš, jenž ho zradil, vida, že jest odsouzen dojat lítostí, navrátil 30 stříbrných velekněží starším²⁾ řka: »Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou.« Ale oni řekli: »Co nám do toho? Ty víš, že jsi ho povrhl stříbrné v chrámě a vzdálil se; a od osidlem se oběsil.⁴⁾ Velekněží však vzavše stříbrné pravili: »Nesluší se vložiti je do pokladny, neboť to mzda krve.⁵⁾ A poradivše se koupili za ně hrnčířovo k pohřbívání poutníků. Proto nazývá se pole to Hakeldama,⁶⁾ t. j. pole krve, až do dnešního dne. Tehda se naplnilo, co bylo pověděno prorokem Jeremiášem:⁷⁾ »A vzali třicet stříbr-

mzdu to muže proceněného, jehož procenili synové izraelští, a dali je za pole hrnčířovo, jakož mí ustanovil Pán.«

1) Domnívalť se asi, že Kristus Pán zase unikne nástrahám nepřátel, jak učinil dříve několikrát.

2) Z dalšího verše, v němž se praví, že Jidáš povrhl peníze v chrámě, vysvítá, že zrádce vyhledal velekněze v chrámě, kam někteří z nich odešli, kdežto druzí doprovázeli Spasitele k Pilátovi.

3) T. j. starý se nyní sám, jak se ospravedlní.

4) Bližší, příšernou okolnost této sebevraždy uvádějí Skutky apoštolské 1, 18, že totiž Jidáš po smrti »spadnův střemhlav rozpukl se vpůli a vykydly se všechny vnitřnosti jeho«.

5) Do pokladny chrámové nesměly se ukládati peníze, získané nespravedlivě nebo nešlechtně.

6) Slovo »Hakeldama« není v řeckém originále a je v latinském překladě doplněno ze Skutků apoštolských 1, 19. Pole náleželo tedy nějakému hrnčířovi, který z něho bral hlínu, a nyní bylo určeno ku pohřbu těch, kteří přišedše na pouť do Jerusalema zemřeli a neměli vlastní hrobky.

7) Sv. Matouš spojuje tu v jedno dvě proroctví, Zach. 11, 12, 13 a Jerem. 32, 6, a jmenuje toliko jednoho proroka jako důležitějšího.

Rozjímání 11.

1. průprava: Uveďme si krátce na paměť děj z Písma sv.: Jidáš vrhá zoufale velekněžim pod nohy mzdu nespravedlivě získanou a odchází, aby spáchal sebevraždu. Velekněží a starši se radí a kupují pole na pohřbívání poutníků.

2. průprava: Prosme o milost pravé lítosti a nezdolné důvěry v nekonečné milosrdenství Boží.

1. Jidáš, jenž v své zaslepenosti nemyslíl dosud na nic než na svůj časný zisk a neuvažoval o hrůze svého zločinu, nyní, když poznává následky své zrady, hrozí se svého skutku a počíná ho litovati. V úzkosti hledá pomoci u spoluvíniků, ale ti ho tvrdě a necitelně odmítají.

a) Tak si počíná i zlý duch, původce všeho zla. Před hříchem namlouvá, že jde jen o maličkost, že na tom nic není, po hřichu však jej líčí nejčernějšími barvami, zveličuje hřích a namlouvá nám, že ho nelze odpustiti. Nedejme se oklamati, jestliže nám svůdné pokušení předvádí hřích jako nevinnou slabost; a naopak, kdybychom měli neštěstí, že bychom se dopustili těžkého hřichu, nedejme se nikdy zlým duchem svéstí k nedůvěře v milosrdenství Boží.

b) Farizejští velekněží a starší, kteří použili Jidáše k svému zločinu, po skutku zrádce tvrdě odmítají. Tak jednají všichni, pro něž kněz opustil věc Kristovu, zradil zásady sv. Církve, pro něž nebo s nimiž se dopustil hřichu. Dolehne-li na něho neštěstí, daří-li se mu špatně, cítí-li se v svém hřichu neb odpadu nešťasten, opouštějí ho a odpovídají mu výsměchem.

2. Jidáš litoval svého činu, vyznával se z něho a chtěl dáti nějaké zadostučinění. Ale jeho zadostučinění nestačilo; býval by se měl místo Krista vydati sám na smrt kříže. Ze svého hřichu se nevyznal na pravém místě. Nežaloval na sebe před Kristem Pánem, nýbrž před jeho nepřáteli. Ani lítost jeho nebyla pravá, neboť neměla jedné z nejdůležitějších vlastností, důvěry v nekonečné milosrdenství Boží.

a) I když jsme zhřešili velmi těžce a snad se stali podobní Jidášovi, milosrdenství Boží nám nabízí ne-

omylný prostředek, kterým lze dosíci odpuštění a nového života: upřímnou lítost, upřímné vyznání, opravdové pokání. Zkoumejme se, jak jsme až dosud tohoto prostředku používali, jaké bývaly naše zpovědi, zdali jsme se již dostatečně za své viny káli. Nejlepší pokání je vytrvalá práce pro Krista a pro jeho Církev, ovšem z nadpřirozených pohnutek.

b) Nejdůležitější složka pravého pokání, lítosti a obrácení je veliká důvěra v milosrdenství Boží. Tato důvěra je tak důležitá, že, jak se domnívá sv. Jeroným, Jidáš více zhřešil zoufalostí nežli zradou. Známý ascetický spisovatel Scaramelli napsal, že i mnoholetý hříšník, který na konci svého života nad milosrdenstvím Božím zoufá, více se tím provinuje nežli všemi těžkými hříchy svého života. Nedostatek důvěry bývá i u nás často příčinou, že zpověď a obrácení nebývají dosti opravdové, že naše síly bývají podlamovány a že se neodvažujeme pro Krista a pro jeho Církev konati to, co bychom vykonati mohli a čeho si od nás Pán Bůh přeje.

3. Vidíme tu všechno pokrytectví nepřátel Kristových. Nechtějí dáti do chrámové pokladny peněz získaných zradou, aby nebyli poskvrněni, ale nic si nedělají z toho, že Krista Pána křivě odsoudili a vydali na smrt. Koupené pole je svým názvem »pole krve« ustavičným svědkem jejích zločinu, ale též důkazem božství a mesiášského poslání Ježíše Krista, na němž se toto starozákonné proroctví doslovně vyplňuje.

a) Zkoumejme se, není-li i v nás něco z tohoto farizejského pokrytectví velekněží. Horšíme se snad nad chybami a nedostatky spolubratří a představených, nad přestupky, které jsou nezaviněným pře-

náhlením, slabostí, neobratností, a při tom přehlížíme své skutečné, dosti značné chyby. Takové pozorování a pohoršování nad cizími chybami je vždy známkou netrpělivosti, pýchy, nedostatku lásky a tudíž vlastní nedokonalosti.

b) »Polem krve« je každý statek, každá suma, kterými kněz z toho, co mu zbylo po uhrazení výloh potřebných k životu podle jeho stavu, obohatil své příbuzné, místo aby je věnoval na účely církevní a na chudé. Rodičům a blízkým příbuzným, skutečně chudým, může a má kněz pomáhati, avšak jmění církevní není k tomu, aby se obohacovalo příbuzenstvo kněží. Ačkoli se zákon církevní »de bonis in usum ecclesiae et pauperum impendendis« vztahuje jen na příjmy beneficiální, přece žádá církevní duch, aby kněz také jiných příjmů a statků používal předně na účely církevní a na účely katolické charity. Jinak se stávají »polem krve«, které podle dávné zkušenosti nepřinášejí majitelům požehnání.

c) Vyplnění proroctví Zachariášova a Jeremiášova, a to do nejmenších podrobností, je pro nás novým důkazem božského poslání Kristova a jeho božství, neboť Písmo sv. obrací zde na Spasitele to, co Bůh v Starém zákoně praví o sobě samém. Obnovme při meditaci opět pevnou víru v božství Ježíše Krista a klanějme se mu.

VII. Ježíš před Pilátem a před Herodem.

(Mat. 27, 4—14; Mk. 15, 2—5; Lk. 23, 2—12;
Jan 18, 28—38.)

I přivedli Ježíše svázaného do soudního dvora a vydali jej pontskému Pilátovi. Bylo pak ráno a oni

nevešli do soudního dvora, aby se neposkvřili, nýbrž aby mohli jít z velikonočního beránka.¹⁾ Tedy Pilát vyšel k nim ven a řekl: »Jakou žalobu vedete proti člověku tomuto?« Odpověděli jemu řkouce: »Kdyby tento nebyl zločinec, nevydali bychom ho tobě.«²⁾ Řekl jim Pilát: »Vezměte ho vy a podle zákona svého suďte jej.« Tu řekli mu židé: »Nám nepřisluší zabít nikoho.«³⁾ Aby se naplnilo slovo Ježíšovo, které byl pověděl, naznačuje, jakou smrtí má umřít.

Počali pak naň žalovati řkouce: »Tohoto jsme našli, an pobuřuje národ náš a brání dávat daně císaři a praví, že je Kristem králem.« Pilát tedy vešel opět do soudního dvora a povolal k sobě Ježíše. Ježíš pak stál před vladařem. I otázal se ho Pilát řka: »Ty-li jsi král židovský?« Ježíš odpověděl: »Sám-li od sebe to pravíš, čili jiní pověděli ti to o mně?«⁴⁾ Pilát odpověděl: »Zdali jsem já žid?«⁵⁾ Národ tvůj a velekněží vydali mi tebe. Co jsi učinil?« Ježíš mu odpověděl: »Království mé není z tohoto světa. Kdyby z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by, abych nebyl vydán židům. Ale království mé není odtud.« I řekl mu Pilát: »Tedy králem jsi ty?« Ježíš odpověděl: »Ty pravíš. Ano, já jsem král. Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší hlas můj.«⁶⁾ Dí mu Pilát: »Co jest pravda?« A když to pověděl, vyšel opět k židům a řekl jim: »Já žádné viny nenalézám na člověku tom.«

A když velekněží a starší na něj žalovali mnoho věcí, neodpověděl nic. Tu se ho otázal Pilát opět řka: »Nic-li neodpovídáš? Neslyšíš-li, jak veliké

věcí proti tobě vypovídají?« Ale Ježíš neodpověděl mu k žádnému slovu, takže se vladař velmi divil.⁷⁾ Ale oni usílovali⁸⁾ řkouce: »Bouří lid uče po všem Judsku počav od Galileje až sem.« Tu Pilát uslyšev o Galileji, otázal se, je-li ten člověk Galilean. A zvěděv, že jest z mocí Herodovy, poslal ho k Herodovi, jenž byl také v Jerusalemě v ty dny.⁹⁾

Herodes pak uzřev Ježíše, zaradoval se velmi, neboť byl ode dávna žádostiv uviděti jej, poněvadž o něm mnoho slyšel a se nadál, že ho uzří nějaký div činiti. I vyptával se ho mnoha slovy, ale on neodpovídal mu nic. Stáli však tu velekněží a zákoníci ustavičně naň žalující. I pohrdl jím Herodes se svým dvořanstvem a posmíval se mu, obléknuv jej v roucho bílé,¹⁰⁾ a odeslal ho nazpět k Pilátovi. A v ten den se Herodes a Pilát zpřátelili, neboť dříve byli spolu v nepřátelství.¹¹⁾

1) Domy pohanů byly pokládány za nečisté. Kterého dne měsíce Nisanu židé toho roku slavili velikonoce (jedli beránka), o tom viz sv. IV. těchto rozjímání, odstavec XXXII., pozn. 1.

2) Nemajíce žádné spravedlivé žaloby na Krista, žalují naň těmito všeobecnými slovy.

3) 40 let před zbořením chrámu bylo odňato židům právo, odsouditi někoho na smrt.

4) Pilát pomíjí všech ostatních žalob věda, že je vymyslela nenávisť, a ptá se Krista Pána pouze, zda-li se činil králem. Pán Ježíš pobízí Piláta, aby vyznal, že soudí na jeho královskou důstojnost toliko podle slov židů. Neboť jinak bylo Kristu Pánu odpověděti na otázku soudcovu, kdyby soudce sám byl přesvědčen o královském poslání Kristově.

5) Což mi něco záleží na králi židovském?

6) Každý, kdo miluje pravdu, přijímá slova má s věrou.

7) Protože vše potřebné již řekl, takže soudce mohl pravdu poznati, Ježíš nyní mlčí. Pilát se diví velebnosti Kristově a jeho klidu při tolika nespravedlivých a potupných žalobách.

8) Nemohouce uvéstí důkazů, naléhali na Piláta křikem.

9) Podle římského práva měl vinník býti poslán soudci území, z něhož pocházel; zde tedy k Herodovi, jenž o svátcích velikonočních dlel v Jerusalemě.

10) V originále *λάμπρος*, candidus, vlastně skvělý, nádherný (srv. Jak. 2, 2). Skvělým, nádherným rouchem odívali se králové při slavnostních průvodech. Bylo tedy takové roucho pro Krista Pána posměchem na královskou hodnost, kterou si přivlastňoval.

11) Pilát a Herodes, posílajíce si Ježíše vzájemně k soudu, lichotí si navzájem a tím navazují přátelství.

Rozjímání 12.

Pán Ježíš se prohlašuje před Pilátem za krále.

1. průprava: Vizme Pána Ježíše, kterak stojí před Pilátem a prohlašuje se za krále.

2. průprava: Modleme se, abychom svého věčného Krále čím dál tím lépe poznávali, ctili a následovali.

1. Farizeové a velekněží, jejichž svědomí je potřísněno děsnou vinou, že vraždí nevinného, stavějí se pokrytecky, jako by se báli v nejmenším přestoupiti obřadní zákon: nechtějí překročiti práh pohanského domu, aby se neposkvrnili. Na otázku Pilátovu, jakou žalobu mají na Ježíše, odpovídají vzpurně a podrážděně, jak činívají ti, kdo nemají pro své tvrzení důkazů a cítí svou nespravedlnost, že se to

rozumí samo sebou, že Kristus je zločinec, že by ho jinak přece k vladaři nepřiváděli.

a) Bohužel, ani za naší doby není vzácností pokrytecká ctnost, která si z velkých přestupků nedělá nic, ale malé předpisy zachovává s okázalou přesností a ostře pozoruje jiné a vytýká jim, když je přestupují. Nemusíme snad i sobě vytýkati něco podobného? Snad zachováváme velmi svědomitě vnější předpisy jemného chování, ale nedbáme toho, aby v našem srdci byla pravá, nadpřirozená láska a upřímnost; snad na jiných pozorujeme každé přenáhlení, vytýkáme jim malé chybičky marnivosti, zvědavosti — a přitom nevidíme, že v našem srdci ještě hluboko tkví pýcha nebo smyslnost.

b) Snad i my si myslíváme, že k důkazu pravdy nějakého našeho tvrzení stačí právě jen to, že se nám to zdá správným, a snad se urážíme, když se od nás žádá důkazů. Pozorujme se a vyznáme, že se v svých úsudcích často klameme, že nám velmi často běře vášeň chladnou rozvahu. Buďme proto opatrní a obezřetní, zvláště tam, kde máme pronéstí úsudek o jiných.

2. Na Pilátovo naléhání musí se židé vytasiti s určitou žalobou. Žalují, že Ježíš bouří lid a činí se králem. Lháři! Přece věděli, že Kristus Pán projevoval úctu a poslušnost ke každé vrchnosti, že této úctě a poslušnosti učil, že se skryl, když ho lid chtěl provolati králem. Pilát se táže Spasitele, zdali je skutečně králem. Kristus Pán chce umenšiti vinu Pilátovu, o němž ví, že ho odsoudí k smrti, a vybízí ho, aby se přiznal, že sám nevěří v královskou (mesiánskou) hodnost Kristovu, nýbrž že opakuje jen to, co

šel od židů. Potom vyznává před Pilátem slavně svou královskou důstojnost.

a) Jaká to zloba od židů, že žalují na Krista Pána avý opak toho, co skutečně tvrdil a činil, a jaké koření pro Mistra takové pomluvy a potupy! Tak lnají nepřátelé Církve a stavu kněžského i nyní: rlivým katolickým kněžím, kteří se snaží o to, aby pravdu poznal a v ní setrval, kněžím, kteří učí pravé mravnosti, kteří se starají o pravé jeho ho, rozsévají mír, smírují nepřátelství, učí pravé, dpřirozené a nezištné lásce k vlasti, těm kněžím čítají a spílají, že chtějí lid udržovati v temnotách, ho znemravňují, vyssávají, že působí sváry a roz-oje, že jsou nepřátelé vlasti a národa. Jestliže i my kusíme podobných pomluv a nájezdů, vzpomeňme že Kristus Pán před námi a nám pro příklad to echno snášel. Trpme to z lásky k němu a obětujme za duše nám svěšené.

b) Kristus Pán v své lásce a v svém milosrden-í se snaží, umenšiti vinu Pilátovu, ačkoli se Pilát němu zachová zbaběle a nespravedlivě. Je to ásný a vzácný příklad pro nás. Jsme také my vždy hotní, raději omlouvatí neb aspoň umenšovati vinu h, kdo nám ublížili, a hledati příčinu spíše v jejich vědomosti a slabosti než v jejich zlobě?

c) Kristus Pán je skutečně pravý král, tedy i král š. Uvedme si zas živě na mysl tuto pravdu, o níž exerciciích konáváme rozjímání. Uvažujme o vlast-stech svého nebeského Krále, o vznešeném cíli o královského poslání, o jeho nárocích na naši danost a na naši ochotnou službu, o boji za jeho álovství, o nepřátelích, kteří se mu stavějí v cestu, odměně, kterou slíbujme svým věrným: obnovme

svou věrnost ke Kristu Králi a pevné rozhodnutí, že ho budeme velkomyslně následovati, varovati se těžkého hříchu a snažiti se o dokonalost nejen ze strachu před trestem, nýbrž z lásky k Pánu Ježíši.

3. Kristus Pán prohlašuje, že království jeho není z tohoto světa, že je to království věčné Pravdy, království, jehož prvním cílem a úkolem jest, hlásati veškerému lidstvu nadpřirozenou pravdu; prohlašuje, že on — Kristus — k tomu se zrodil, aby svědectví vydal pravdě. Kdo chce slyšeti tuto pravdu a jí rozuměti, musí sám býti »z pravdy«, musí býti upřímně ochoten pravdu přijmouti, i když je zdánlivě tvrdá a jemu nepříjemná. Milost Boží vybídla těmito slovy i Piláta, aby své srdce otevřel věčné Pravdě. Pilát však neslyšel hlasu milosti Boží a zůstal v svém skepticizmu.

a) Všichni sice teoreticky známe pravdu, že království Kristovo není z tohoto světa, t. j. že je to především království duchovní a že jeho prostředky jsou také především duchovní. Věříme v tuto pravdu; ale nechybujeme někdy proti ní prakticky, podřizující cíl duchovní výhodám a prostředkům hmotným? Nehledáme snad spíše vlastní zisk nebo pomíjející čest nežli duchovní prospěch věřících a slávu Krista i jeho Církve?

b) »Já jsem se k tomu narodil, abych svědectví vydal pravdě.« Tato slova Mistrova mají v jistém smyslu platiti o každém knězi. Máme vydávati svědectví pravdě, nejprve tím, že pravdu vždycky mluvíme, že přímo a otevřeně jednáme, dále tím, že celou pravdu Kristovu bez lidské bázně hlásáme a bez umenšování nebo zvětšování vykládáme, konečně že

slovem i životem pravdy Kristovy hájíme, a je-li třeba, i za ni trpíme.

c) Jak bolestný a trapný je pohled na Piláta, jenž vyzván Pravdou samou, aby byl upřímný a podrobil se pravdě, pohrdá milostí Boží a odchází od původce veškeré pravdy s trpkým, sarkastickým: »Co jest pravda?« Nejednáme-li podobně, kdykoli nedbáme hlasu milostí Boží a odvracíme se od myšlenky a od vnuknutí, které nás volají k oběti pro Krista, k životu lepšímu a dokonalejšímu? Učiňme předsevzetí, že nenecháme nepovšimnuté žádné milosti Boží.

Rozjímání 13.

*Pán Ježíš v hlubokém mlčení před Pilátem
a před Herodem.*

1. *průprava: Pohledme na velebnou postavu božského Spasitele v hlubokém mlčení před Pilátem a Herodem stojícího.*

2. *průprava: Prosme o milost, abychom se naučili pravému mlčení.*

1. Kristus Pán hájil se vážně a velebně před svým soudcem a snažil se, aby ho přivedl k poznání pravdy. Vida, že to nic nepomáhá, mlčí a na žaloby svých nepřátel už neodpovídá. Nebeská jeho trpělivost a velebný klid naplňuje Piláta podivem a utvrzuje ho ještě více v mínění, že Kristus je nevinný; avšak místo aby jeho nevinu prohlásil, volí v své polovičatosti východisko, jímž podle své domněnky zachrání své svědomí a vyhoví i židům: posílá Ježíše k Herodovi.

a) Velebné mlčení Kristovo nám poskytuje příležitost, abychom rozjímali o ceně a o prospěchu mlčení a mluvení; obé, mlčení i řeč, jsou důležité prostředky duchovního života a apoštolského působení. Někdy je mlčení nesprávné, ano hříšné. Hříšné mlčení by bylo, kdybychom zatajovali své hříchy a byli neupřímní k duchovnímu vůdci. Hříšné je mlčení kněze, který se z lidských ohledů neodvažuje říci pravdu, napomenouti, pokáratí duše mu svěřené tam, kde je to jeho povinnost. Chybou jest přílišná zamlklost, samotářství, vyhýbání se spolubratřím a lidem vůbec. Tím pozbýváme důvěry u lidí a olupujeme se o mnoho příležitostí, při kterých bychom mohli konati dobré a působiti na spásu jiných.

b) Jest i mlčení ctnostné, svaté, protože příkazané. Zvláště úřad zpovědníka vyžaduje naprosté mlčelivosti. Mnoho věcí nám bylo a bude svěřeno, které s sebou musíme vzít do hrobu. I v mnohých jiných věcech, kterých jsme se dověděli, ač ne pod tajemstvím zpovědním nebo přirozeným, musíme zachovávat diskretnost, chceme-li požívat důvěry.

c) Dále jest nám mlčeti, když to přikazuje osmé přikázání Boží. Co je u křesťana obyčejného chyba, hřích a činí ho neoblíbeným: pomluva, nepotřebné mluvení o cizích chybách, zveličování chyb bližního, to jest u kněze vina ještě větší, poněvadž působí nakažlivě špatným příkladem a připravuje jej i celý kněžský stav o autoritu a důvěru.

d) Konečně chceme-li se snažiti o dokonalost, musíme zachovávat i mlčení ascetické, t. j. mluvit jenom tehdy, kdy a jak toho vyžaduje potřeba, láska nebo rozumné zotavení; musíme setrvat v soustředěnosti a v mlčení první ranní chvíle přede mší sv. a

poslední chvíle večerní, zvláště musíme zachovávat příkladné mlčení na místech posvátných.

e) Nemůžeme a polovičaté chování Pilátovo budí v nás odpor. Pohlédneme-li pozorně do svého srdce a do svého života, poznáme, že často jednáme podobně. Jasně poznáváme, že bychom měli vykonati ten neb onen dobrý skutek nebo něčeho se zříci. Ale místo abychom se energicky rozhodli pro úplnou oběť, smlouváme s vášní. Něco sice vykonáme, nebo něčeho se zřekneme, ale tak, aby i náš egoismus, naše smyslnost a pohodlnost byly ukojeny. Zpytujeme se, jak v tomto smyslu chybujeme, a vzmůžeme se k dokonalému následování svého Mistra.

2. Tak vlekou Krista Pána s křikem a pustým láním ke čtvrtému soudci. Smyslný a ješitný Herodes ani nemyslí na to, aby se vážně s obžalovaným zabýval a vinu nebo nevinu jeho zkoumal. Považuje Krista za kejkliře, a žádá na něm, aby svým uměním jej a celý dvůr pobavil. Vážné a přísné mlčení Krista Pána je nejvýmluvnější odpovědí na drzost královského zvrhlíka.

a) Na Herodovi se nám nejvíce protiví jeho frivolnost, s níž i nejvážnější a vpravdě svaté věci podřizuje své chtivosti po zábavě, své ješitnosti a smyslnosti. Jak by se musil stydět kněz, který by musil uznati, že jedná podobně, ač snad s menší zlobou, že vážné, ano i svaté úkony svého vznešeného úřadu: kázání, vyučování i zpovídání staví do služby své marnivosti, anebo čistý úmysl zkaluje smyslností.

b) Pilátovi, jenž si zachoval vnější důstojnost římského úředníka a s počátku skutečně chtěl žaloby na Krista Pána zkoumati podle spravedlnosti, božský Spasitel z počátku odpovídá: Heroda, zhýralce a

smilníka, neuznává za hodna ani jediného slova. Kde se v duši zahnízdila hrubá smyslnost a nečistota, tam nezaznívá a nebývá slyšen hlas milosti Kristovy. Čím více pohrdáme podlými rozkošemi světa a těla, čím více očišťujeme své srdce a svou obrazivost, tím lépe se naše srdce připravuje pro milost Boží, tím více se stává schopným, abychom následovali Krista.

c) Poněvadž Herodes pohrdá Kristem a s posměchem ho posílá pryč, vysmívají se Kristu Pánu i královi dvořané a pohrdají jím. Nijak jím neublížil, nenalezli na něm žádné viny ani vady; napodobují pouze svého pána z podlízavé pochlebovačnosti. Jak šlechetná, chvalitebná a potřebná je pravá poslušnost a úcta k zákonité autoritě, tak nízké je podlízání a lichocení. Nejodpornější jest, jestliže někdo z podlízavosti zapírá své zásady proti svému přesvědčení a dopouští se nespravedlnosti. Ani kněží nejsou uchráněni nebezpečí, že podlehnou takovému pokušení. A budeme-li se bedlivě pozorovati, najdeme snad i u sebe něco podobného.

3. Herodes dává Ježíše na potupu obléci v bílé roucho a věčnou Moudrost posílá jako blázna, hodného opovržení, zpět k Pilátovi. Bez reptání, odevzdaně a s vnitřní radostí přijímá Pán Ježíš toto hluboké a citelné pokoření, nemstí se na Herodovi, nýbrž odměňuje se mu ještě tím, že svou prozřetelností působí, aby se Pilát s Herodem smířili.

a) Světcové a světice Boží touživali po tom, aby se stali »blázny pro Boha«, aby je lidé pokládali za blázny. A je to jistě velikým stupněm křesťanské dokonalosti. Buďme trpělivi aspoň tehdy, když se spravedlivě vytýkají nebo posuzují naše chyby a nedostatky. Když nás svět nazývá tmáři, bigotními, snad

i blázny, protože pokorou a poslušností následujeme Krista: přijímejme to pokořování odevzdaně, z lásky k trpícímu Kristu Pánu.

b) Poněvadž Herodes uzavírá srdce nadpřirozené milosti Boží, uděluje mu Kristus Pán aspoň dobrodiní přirozené, smír s Pilátem. Podle příkladu božského Mistra snaží se apoštolský kněz, aby činil dobře všude, všem a za všech okolností; i těm, kteří ho nenávidí a pronásledují, hledí nějak prospěti. Tam, kde nalézá srdce uzavřené milosti Boží, snaží se pomáhati dobrodiními aspoň tělesnými a vnějšími.

VIII. Kristus Pán je veden zpět k Pilátovi. Lid dává přednost Barabáší před Ježíšem.

(Mat. 27, 15—26; Mk. 15, 6—15; Lk. 23, 13—23, 25; Jan 18, 39, 40.)

Pilát pak svolav velekněze a náčelníky a lid, řekl jim: »Přivedli jste mi tohoto člověka, jako by odvracel lid, a hle, já vyšetřovav ho před vámi, nenalezl jsem na tomto člověku žádné viny v těch věcech, které na něho žalujete. Ale ani Herodes, neboť jsem vás poslal k němu, a hle, nic smrti hodného se mu nestalo!¹⁾ Potrestám²⁾ ho tedy a propustím.«

Propouštíval pak na den slavnostní jednoho vězně, kterého žádali.³⁾ Měl pak tehdy vězně, který byl uvězněn s buřící, jménem Barabáše. Byl pak Barabáš lotr, který byl v povstání vzniklém v městě spáchal vraždu. I přistoupil lid a počal prositi za to, co jim vždycky činíval. Pilát pak promluvív opět řekl jim: »Jest u vás obyčej, abych

vám propustil jednoho o velikonocích. Kterého chcete, abych vám propustil? Chcete-li, abych vám propustil krále židovského?« Neboť pozoroval, že kněží vydali jej ze závisť.⁴⁾

Ale když seděl na soudné stoličce, manželka jeho poslala k němu řkouc: »Nic neměj se spravedlivým tímto, neboť jsem mnoho vytrpěla dnes ve snách pro něho.«⁵⁾ Velekněží však a starší popudili a přemluvili lid, aby prosili za Barabáše, Ježíše pak aby zahubili. I promluviv vladař řekl jim: »Kterého chcete ze dvou, abych vám propustil?« I vzkřikli všichni zajednou řkouce: »Pryč s tímto a propust' nám Barabáše!« Pilát však promluvil k nim opět, chtěje propustiti Ježíše: »Co tedy chcete, abych učinil králi židovskému, Ježíši, který se zove Kristus?« A oni opět všichni vzkřikli: »Ukřižuj ho! Ukřižován buď!« On však řekl jim po třetí: »I co zlého učinil tento? Žádné příčiny smrti na něm nenalézám. Potrestám ho tedy a propustím.« Ale oni naléhali naň křikem velikým, aby byl ukřižován, a křik jejich se rozmáhal. Vida tedy Pilát, že nic neprospívá, nýbrž rozbíjí větším se stává, vzal vodu a umyl si ruce⁶⁾ před lidem řka: »Nevinen jsem krví spravedlivého tohoto, vy vizte!« A všechen lid odpověděv řekl: »Krev jeho na nás a na naše syny!«⁷⁾ Pilát tedy, chtěje vyhověti lidu, usoudil, aby se vyplnila žádost jejich, a propustil jim Barabáše, jenž byl pro vraždu a vzbouření vsazen do žaláře. Ježíše pak zbičovav, vydal vůli jejich, aby byl ukřižován.

1) Nenalezlo se na něm nic, co by zasluhovalo smrti.

2) Bičováním.

3) Byl to starý zvyk izraelský, propouštěti na velikonoce jednoho vězně na památku osvobození z vyhnanství egyptského, a Římané dbali toho obyčeje.

4) Mohl to poznati ze všeho jejich vášnivého počínání a z výpovědí Kristových.

5) T. j. nevměšuj se v tuto při člověka spravedlivého. Její sen byl asi od Pána Boha, jenž tak chtěl osvědčiti nevinnost Ježíšovu.

6) Napodobuje obřad židovský, jímž se měl ospravedlniti člověk podezřelý z vraždy (srv. 2. kn. Mojž. 21, 6).

7) Žádají, aby na jejich syny přišly tresty za vraždu spáchanou na Kristu.

Rozjímání 14.

1. *průprava: Představme si Pána Ježíše, jak stojí vedle Barabáše, a lid, kterak volá: »Ukřižuj ho!«*

2. *průprava: Modleme se o milost, abychom jednáním nikdy nenapodobovali Piláta, ani lid židovský.*

1. V své slabosti a bezradnosti navrhuje Pilát rozjitřenému lidu, že propustí Ježíše místo lotra Barabáše. Lid však, podněcován velekněžími a zákoníky, dává přednost zločinci Barabášovi.

a) Na Pilátovi nás nejvíce odpuzuje jeho polovičatost, nerozhodnost a nedůslednost. »Nenalézám na něm viny, proto ho neodsoudím sice k smrti, ale dám ho zbičovati.« Nejednáme často podobně? Víme, že modlitba je naprosto potřebná; proto ji sice zcela neopomíjíme, ale modlíme se povrchně a nedbale. Jsme přesvědčeni, že bez důkladné pokory nelze dojíti pravé ctnosti; proto se snažíme zevně o jakousi skromnost a pokoru, ale opravdovému pokoření se vyhýbáme. Známe výrok Kristův, že je nutno, aby-

chom vzali na sebe jeho kříž; proto se sice v něčem přemáháme, ale dívíme se a reptáme, máme-li snést něco opravdu těžkého.

b) Lid sám by se byl snad slitoval nad zuboženou postavou Kristovou a byl by žádal jeho propuštění, ale velekněží a zákoníci znovu jej rozjitřili. Jak veliký a dalekosáhlý vliv na lid mohou mít v dobrém i ve špatném smyslu ti, kdo mají u něho autoritu! To platí zvláště o kněžích. Mysleme na to, jak velkou odpovědnost v té věci máme, jak na našich pokynech, slovech, příkladech záleží často chování i směr většiny věřících i celé generace.

c) Kristus Ježíš, nejčistší, nejspravedlivější a nejsvětější ze všech lidí, nejen že je přirovnán k zvrhlému zločinci, nýbrž zločinci se dává veřejně před ním přednost. Jaké to pokoření, jak velká vnitřní bolest! A já bych měl těžce nésti a býti proto nešťasten, když se mé vlastnosti a zásluhy neuznávají tak, jak podle mého mínění, podle práva a spravedlnosti zasluhují? Nemám právě zde vznácnou příležitost, abych z lásky k Spasiteli, mnohem více pokorěnému, přinesl oběť pokoření?

d) Veliký jest nevděk a hřích lidu, který místo Krista volí lotra Barabáše. Téhož nevděku se dopouštím, kdykoli dobrovolně hříchem svého Pána urážím. Kdykoli na mne dolehne pokušení, jest mi voliti mezi láskou ke Kristu a hříšnou náklonností. Povolím-li vášni, dal jsem přednost Barabáší před Kristem.

2. Bezesná noc, kterou Kristus Pán po tolika vnitřních i vnějších mukách protřpěl, byla bolestná i pro ženu Pilátovu. Viděla ve snách nevinně souzeného a trpícího Ježíše. Tento sen nebyl, jak se ně-

kteří domnívají, sen přirozený. Ještě méně lze s jinými mítí za to, že jej způsobil ďábel, aby zamezil výkupnou smrt Spasitelovu. Byl poslán od Boha, aby se tak osvědčila nevina Kristova, aby Pilát byl odvrácen od hříchu a žena jeho přivedena k poznání pravé víry Kristovy.

a) Tak užívá Boží Prozřetelnost a milost všech prostředků, aby dosáhla svých úmyslů; i sen může někdy býti vnější milostí Boží. Navykejme si víc a více, spatřovati Prozřetelnost Boží ve všem, co nás potkává, co na nás působí, co trpíme, a používejme všech příležitostí k spáse a k zdokonalení.

b) Aby dvě osoby, Piláta a jeho ženu, přivedl na pravou cestu, užívá Bůh mimořádného prostředku — snu. Takovou cenu mají před Bohem dvě duše, ano i duše toliko jediná. Proto se nám nikdy nesmí zdáti některá práce apoštolská malichernou nebo i zbytečnou, protože jí působíme jen na málo lidí a zachráníme jen málokterou duši. Pro jednu jedinou duši bychom měli býti ochotni i k velkým obětem. Jaká by byla naše odpovědnost, kdyby pro naši netečnost, pro náš špatný příklad měla zahynouti třeba jen jediná duše!

3. Vášeň lidu, od farizejů a zákoníků svedeného a stále rozjítřovaného, se rozmáhá. Osudné slovo »ukřížuj ho!«, pronesené na počátku jen několikrát, snad od protivníků Kristových, nese se od skupiny k skupině, až rozvášněný lid volá jako jedním hlasem: »Ukřížuj ho! Ukřížován buď!« Pilát povoluje nátlaku luzy, ale aby své svědomí ohlušil, umývá si ruce na důkaz své nevinnosti. Lid však, zaslepen jsa záští, odpovídá: »Krev jeho na nás a na naše syny!«

a) Tak se lid odměňuje svému dobrodinci, velkému lidumilu, od něhož přijal tolik dobrodiní! Snad byl v davu nejeden člověk, který na vlastní oči viděl zázraky Krista Pána, anebo sám na sobě zakusil jeho moc a dobrotu. Nedivme se proto a nermuťme se příliš, dostane-li se nám mnohdy za všechny námahy nevděku; posilujme se příkladem Krista Pána.

b) Planá ceremonie umývání rukou u Piláta zdá se nám směšnou a podlou. Nejednáváme snad sami podobně? Zlo, které jsme zavinili svou nedbalostí a polovičatostí, rádi se sebe smýváme a svalujeme na druhé; nalézáme sto omluv, abychom se sebe vinu stráslí.

c) Zastavme se v rozjímání u slov »ukřižuj ho!« a uvažujme, s jakými dojmy a cíty tato slova slyší farizeové, s jakými Pilát, s jakými přátelé a ctitelé Kristovi, a v jakém duchu je přijímá konečně Kristus Pán sám. S jakou ochotou a s jakým úmyslem bere me na sebe my kříž Bohem nám uložený?

d) Zvláště se zamysleme nad hrozným soudem, který lid izraelský vyslovuje sám nad sebou: »Krev jeho na nás a na naše syny!« Jak děsně se tato slova vyplnila při zkáze Jerusalema! Názorně ji líčí židovský dějepisec Josef Flavius. Vypravuje o tisících a tisících židů, které za dobývání Jerusalema Titus odsoudil k ukrutné smrti kříže. Krev Kristova svolává i nyní pomstu, a jednou hrozně bude potrestán kněz, který nehodně koná tajemství těla a krve Kristovy a svým nesvatým životem zneuctívá krev vtěleného Boha.

IX. Ježíš bičován a trním korunován.

(Mat. 27, 27—30; Mk. 15, 15—20; Jan 19, 2—3.)

Tu vojáci vladařovi vzavše Ježíše zbičovali ho¹⁾ a pak ho odvedli do dvora soudního domu a shromáždili k němu celou tlupu.²⁾ A svlékše ho přioděli ho v plášť šarlatový³⁾ a spleťše korunu z trní⁴⁾ vložili mu ji na hlavu a třtinu v pravici jeho. A přicházeli k němu a pokleknuvše před ním posmívali se mu a počali ho pozdravovati řkouce: »Zdráv buď, králi židovský!« A plivajíce naň vzali třtinu, bílí ho do hlavy a dávali mu políčky.⁵⁾

1) Bičování konalo se biči z řemínků, do nichž byly vpleteny ostré kůstky nebo dřevěné štěpiny.

2) »Universam cohortam« — doslovně tedy asi 50 mužů. Lze tomu však rozuměti tak, že svolali z kohorty všechny, kdo právě neměli službu. Vojáci jednají při této potupě Kristově z vlastního popudu, bez rozkazu Pilátova.

3) Nachový plášť byl odznakem důstojnosti královské.

4) Podle většiny vykladačů, kteří se dovolávají tradice, bylo to trní t. zv. »rhamnus nabeca«, jehož trny byly velmi ohebné a ostré.

5) ῥαπίσματα, vlastně rány způsobené holí.

Rozjímání 15.

1. průprava: Vizme Krista Pána přivázaného k sloupu a do krve bičovaného a pak si ho představme sedícího s trnovou korunou uprostřed surových vojáků, kteří se mu posmívají.

2. průprava: Prosme Krista Pána o milost, abychom ho následovali v dokonalé čistotě a pokoře.

1. Živě si představme děsný obraz bičování Páně. Bičování bylo již samo o sobě trestem velmi bolestným, neboť úzké kožené řemínky, s vpletenými kostmi, s kusy dřeva neb i ostrými háčky, vrývaly se hluboce do těla; bylo též trestem velmi potupným, potupnějším, nežli jest nyní trest holí. U Krista Pána bylo bičování ještě bolestnější, poněvadž Pilát, chtěje vzbuditi u židů s Kristem Pánem soustrast, nejspíše nařídil, aby se konalo co nejkrutěji. Mimo to bičují Ježíše suroví vojáci římsí, plní zášti proti Israelitům, a soustava božského těla Ježíšova je neobyčejně jemná a citlivá. Kristus Pán cítil také víc než kdo jiný potupu bičování, poněvadž to byl trest pro něho zcela nespravedlivý a poněvadž jeho panická stydlivost vší silou se vzpírala proti necudnému obnažení.

a) To tedy trpí Kristus Pán z lásky k nám. A my, kteří jsme tolikrát slyšeli slova »Kdo chce přijíti za mnou, vezmi kříž svůj a následuj mne«, co my jsme vytrpěli posud pro Krista? Obětujeme mu v rozjímání všechna budoucí utrpení, která na nás pošle, zvláště nemoc, snad bolestnou a dlouhou, která bude předcházeti naší smrti. V těchto okamžicích velikého utrpení nechť jest obraz bičovaného Ježíše naší útěchou.

b) Tajemství bičování Krista Pána jest důtklivým poučením a napomenutím, jak máme pohlížeti na své tělo a jak s ním jednati. I kněží jinak řádní podléhají pokušení pohodlnosti a změkčilosti, která se jeví přílišnou starostí a obavou o zdraví, vyhýbáním každé větší námaze a nechutí k vnějším skutkům kajícím. Obraz zbičovaného Krista Pána buď nám příkladem a povzbuzením, abychom ochotně přijímali aspoň ty námahy a ta vnější pokání, která jsou spojena s našimi kněžskými pracemi a povinnostmi. Varujme se

zvlášť při modlitbě pohodlnosti, zachovávající vždy důstojné držení těla.

c) Kristus Pán podrobil se dobrovolně bolestnému a ukrutnému bičování hlavně proto, aby učinil zadost za hříchy těla, za hříchy nečistoty. Trpí tato strašná muka za každého z nás, kdo se tím způsobem kdy prohřešil. Kdo měl neštěstí, že se prohřešil proti 6. přikázání, zvláště skutkem, ať se zahledí hluboce na bičovaného Mistra a vzbudí upřímnou lítost nad spáchanými hříchy. Ten pohled buď nám záchranou, kdykoli na nás neočekávaně dolehne těžké pokušení. Ale obraz zbičovaného Mistra musí v nás vzbudit i velikou důvěru, když nás děsí myšlenka na minulost a na věčný soud. Kristus Pán svým utrpením při bičování učinil zadost za hříchy našeho těla a zasloužil nám zvláštní milosti. Užíváme-li této milosti, můžeme nejen přemoci i nejprudší pokušení, nýbrž dosáhnouti i čistoty andělské.

2. Suroví vojáci nespokojili se tím, že Krista Pána do krve zbičovali, nýbrž o své újmě mu připravili ještě novou bolest a nové pokoření. Vizme v duchu tuto příšernou scénu a zadívejme se na Krista Pána, jenž snáší vše mlčky, s nejhlubší pokorou a trpělivostí. Představme si, jak se mu vrážejí ostré trny hluboko do hlavy a jak krev potůčkem stéká po jeho svaté tváři, jež se velikou bolestí stahuje a kříví.

a) Tažme se opět: Co jsou všechna naše minulé i nynější utrpení proti bolestem, které za nás snáší Kristus Pán? Obnovme předsevzetí, že z lásky ke Kristu Pánu trním korunovanému trpělivě poneseme trnovou korunu, kterou nám Spasitel vloží na hlavu. A jestliže snad někdy v těžké nemoci bude nás hlava nesnesitelně bolet v ztravující horečce, vzpomeňme

si na Krista trním korunovaného a hledejme u něho sílu, abychom vše snášeli trpělivě a odevzdaně.

b) Pamatujme po celý život, že králem naším je Spasitel trním korunovaný. Tomu jsme se zasvětili a jeho znamení na sobě nosíme, kněžskou tonsurou. »Corona clericalis« je památka a vzpomínka na trnovou korunu Krista Pána. Nesluší se zajisté »ut sub capite spinis coronato sit membrum delicatum«. Život kněze, jehož králem je Kristus trním korunovaný a jenž má na sobě odznak Krista trním korunovaného, musí býti životem odřikavým a sebezapíravým.

3. Více nežli rány ostrých trnů bolí Krista Pána výsměch surových vojáků. Jaké to nevýslovné pokoření a hluboké zahanbení! Ten, jenž vládne celým světem, jemuž sloužití a v jehož tvář patřiti mají andělé a svatí za největší štěstí, je zde tupen, posmíván a poplván jako vyvrhel lidstva; za nescíslná dobrodiní, kterými lidstvo zasypává, dostává se mu opovržení a krutého výsměchu.

a) A my bychom neměli mítí odvalu a ochotu, snést malé pokoření, nepatrné zneuznání, jehož se nám dostane? Ublíží-li se nám neprozřetelným slovem, odmění-li se nám nevděkem někdo, pro něhož jsme pracovali, nenacházíme-li porozumění u někoho z představených, obětuje vše Spasiteli trním korunovanému a vyprošujeme si od něho milost, abychom vše snesli trpělivě.

b) Rozjímajíce o tomto tajemství, poznáváme zase lépe, jak velice bolí nespravedlivý výsměch, zvláště když se ho dostane člověku trpícímu. Zpytujeme se, zdali jsme někdy nezarmoutili bližního, spolubratra výsměchem, sarkastickým, nerozvážným slovem, li-

tujme toho a umiňme si, že právě ty, kdo trpí nebo jsou sklíčení, potěšíme upřímným a soustrastným projevem.

X. Ježíš předveden lidu a k smrti odsouzen.

(Jan 19, 4—16.)

I vyšel Pilát opět ven a řekl jim: »Hle, vedu vám ho ven, abyste poznali, že na něm žádné viny nenalézám.« (Tu vyšel ven Ježíš, nesa korunu trnovou a roucho šarlatové.) I řekl jim: »Ejhle, člověk!« Jak ho uzřeli velekněží a sluhové, zvolali řkouce: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Dí jim Pilát: »Vezměte ho vy a ukřižujte, neboť já na něm viny nenalézám.«¹⁾ Židé mu odpověděli: »My máme zákon a podle zákona má umřít, neboť se činil Synem Božím.« Když Pilát uslyšel toto slovo, byl naplněn ještě větší bázní.²⁾

I vešel opět do soudního dvora a řekl Ježíšovi: »Odkud jsi ty?«³⁾ Ale Ježíš nedal mu odpovědi.⁴⁾ I řekl mu Pilát: »Se mnou nemluvíš? Nevíš-li, že mám moc tebe propustití a tebe ukřižovatí?« Ježíš mu odpověděl: »Neměl bys žádné moci nade mnou, kdyby ti nebylo dáno shůry, proto ten, kdo mě tobě vydal, má větší hřích.«⁵⁾ Od té chvíle se Pilát snažil ho propustití, ale židé křičeli řkouce: »Propustiš-li tohoto, nejsí přítel císařův, neboť každý, kdo se činí králem, protiví se císaři.« Tedy Pilát uslyšev tato slova, vyvedl Ježíše ven a posadil se na soudnou stoličici na místě, které slove Lithostrotos, hebrejsky Gabbatha.⁶⁾ Byl pak pátek velikonoční okolo hodiny šesté;⁷⁾ i řekl židům: »Ejhle,

král váš!« Ale oni vzkřiklí: »Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!« Řekl jim Pilát: »Krále vašeho ukřižují?« Velekněží odpověděli: »Nemáme krále, leč jen císaře.« Tu vydal jim ho, aby byl ukřižován. I jali Ježíše a vyvedli ho.

1) Slova tato v ústech Piláta, jenž dobře věděl, že židé nemají pravomoci hrdelní, znamenají, že Ježíš jakožto nevinný má býti propuštěn.

2) Pilát, jenž v svém náboženství pohanském slyšel o bozích na zem sestoupých, počal po těchto slovech ještě víc než dříve — když mu jeho manželka oznamovala svůj sen — pochybovati, zdali Ježíš přece není bytost vyšší, a byl jat bázní, aby snad nadlidskou bytost neodsoudil.

3) Chce věděti, zdali Ježíš skutečně není vyšší bytost, sestoupá s nebe.

4) Vše, co Pilát jako soudce měl věděti, Kristus Pán již řekl.

5) Pán Ježíš se dobrovolně podrobil soudcovské moci Pilátově; proto Pilát nehřešil tím, že svou moc vykonával, nýbrž tím, že jí zneužíval, kdežto velekněží pohánějí Ježíše k soudu, nemajíce k tomu nijakého práva.

6) »Lithostrotos«, kaménky vykládaný, poněvadž místo bylo dlážděno drobnými kaménky, »Gabbatha«, místo vyvýšené.

7) O dvanácté v poledne.

Rozjímání 16.

1. průprava: Vizme v duchu Krista Pána zbičovaného, bolesti skláceného, a Piláta, jenž ho lidu představuje slovy: »Ejhle, člověk!«

2. průprava: Prosme o milost, abychom dobře pochopili toto svaté tajemství a z něho načerpali mnoho duchovního užitku.

1. Pilát doufal, že pohled na zuboženou postavu Spasitele do krve zbičovaného vzbudí u lidu soustrast. Představuje tedy Krista pána se slovy: »Ejhle, člověkl« Chce tím asi říci: Je tak na celém těle ztýrán a ponížen, že již není ani člověku podoben. Je tedy již dosti potrestán a netřeba ho odsuzovati k smrti. Ale rozvášněný lid, podrážděný farizeji a zákoníky, není přístupen soustrasti, nýbrž s novým úsilím žádá Ježíšovu smrt.

a) Uvažujme nejprve pozorně slova Pilátem pronesená: »Ejhle, člověkl« Můj Pán a Mistr se dobrovolně ponížil tak, že jeho zjev už není ani podoben postavě lidské. Jak důtklivé to napomenutí pro mne, když se snad pro přednosti nebo pro tituly, jež samy o sobě jsou malicherné a snad i nezasloužené, nad jiné vynáším. Jak výmluvná důtka, jestliže jsem kdy hříchem svou lidskou důstojnost zneuctil, takže i o mně, ovšem v jiném smyslu, platila slova: »Ejhle, člověkl«

b) Můžeme si však tato slova vykládati ještě jinak. Znamenají, že Kristus Pán je skutečný, pravý člověk, který se nám stal podobným ve všem mimo hřích. Právě proto, že jest jedním z nás, mohl za nás a naším jménem zadost učiniti, jak na to důrazně upozorňují svatí Otcové, a mohl nám dáti příklad svatosti. Proto má také pravé lidské srdce a skutečnou lidskou soustrast s námi. Poděkujme vroucně Kristu Pánu za vykupitelské dílo, obnovme úmysl, že budeme napodobovati ctností jeho božského Srdce a že se ve všem budeme důvěrně utíkat k tomuto Srdci, naplněnému láskou a soustrastí k nám.

c) Rozdmýchaná vášeň utlumuje v srdci židovských zástupů i nejelementárnější city soustrastí.

Tam, kde zavládla vášeň, zakrňují i nejzákladnější a nejjasnější zásady rozumové, tam není klidné rozvahy, tam mizí každý šlechetnější cit. Odporujeme proto energicky a důsledně již prvním počátkům vášně, zvláště smyslnosti a ctižádosti, aby nás nezaslepila a zcela neovládla.

2. Pilát, zklamán v své naději, že lid ze soustrastí s Ježíšem bude prositi, aby byl propuštěn, přec ještě neupouští od svého úmyslu, Krista Pána osvoboditi. Ironicky volá k židům: »Ukřižujte si ho sami, můžete-li!« Ale rozrušení židé prohlašují, že sami nemohou vykonati rozsudek smrti, podle zákona však že musí býti k smrti odsouzen, protože se rouhal Bohu, čině se Synem Božím. Pilát, v němž velebná postava Kristova a důstojné jeho chování i sen manželčin vzbudil myšlenku, že Kristus je bytost vyšší, jest jat velikou bázni. Táže se Krista po jeho původu, a když Kristus Pán neodpovídá, dovolává se své authority. Ale Kristus Pán ho poučuje, že nemá moci, leč shůry.

a) Vznešená pravda víry, že Kristus Pán je pravý Syn Boží, pravda, která byla a jest milionům lidí oporou a útěchou, naplňuje Piláta strachem. Kdo nemá dobrého svědomí, kdo nekráčí po cestách zákona Božího, tomu nebývají tajemství a zásady zjeveného náboženství potěchou, nýbrž děsí ho, anebo jest mu aspoň nemilé a nepříjemné, má-li se jimi zabývatí. Stává-li se nám myšlenka na nadpřirozené pravdy a tajemství obtížnou, zpytujeme se, zdali máme v srdci a ve svědomí vše v pořádku.

b) »Odkud jsi?« — Zastavme se poněkud u těchto slov a představme si, že se tato otázka klade nám. Uvažujeme o pravdě svého určení, jak se o ní rozjímá

exerciciích. Kde jsem byl před 30, 50, 60 lety? Kdo jest původce mého bytí, všech mých vloh, kdo mě zachovává a s každým mým skutkem musí nutně působiti? Co z toho pro mne plyne?

c) Pilát poukazuje sebevědomě na svou pravomoc, podle níž může Krista Pána buď odsouditi k smrti kříže anebo ho propustiti. Kristus Pán však ho velebne upozorňuje, že má svou moc od Boha a že jí smí užívati jen podle vůle Boží. Příliš málo se nyslívá na to, že každá autorita je výronem a nástrojem svrchované moci Boží, že představený jest zástupcem a nástrojem Božím a že tedy ten, kdo poslouchá, neposlouchá vlastně lidí, nýbrž samého Boha. Čím hlouběji se přesvědčíme o této pravdě, tím spravedlivěji, mírněji a pokorněji si budeme počínati, když nám je svěřena moc nad jinými, a tím opravdovější a aktivější bude naše poslušnost.

3. Pilát se při tomto novém výsledku opět přesvědčuje o Kristově nevině a ještě jednou se pokouší o jeho osvobození. Ale židé nyní uvádějí žalobu, již působí na Piláta jako na zástupce římského státu, že se totiž Ježíš dělal králem. A hrozí Pilátovi, neodsoudí-li Ježíše, ztrátou přízně císařovy. To přimělo konečně římského vladaře, aby nevinného Ježíše odsoudil k smrti. Ještě jednou činí jakýsi pokus o spravedlivý rozsudek: »Krále vašeho mám odsouditi?« Ale lid odpovídá na jeho ironická slova hrozným výrokem: »Nemáme krále, leč císaře!« Těmito slovy vzdává se lid izraelský veřejně a slavnostně svého Mesíáše.

a) »Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův.« Přízeň císařova byla vrcholem a prvním cílem ctížádosti římského vladaře. Ztratiti tuto přízeň bylo pro něho

největším neštěstím, takže se raději dopouští těžkého zločinu bohovraždy. — Nejsou-li i kněží, kterým přízeň mocných tohoto světa, přízeň státu, státních orgánů a úředníků je nade všecko a kteří jsou ochotni, porušiti i své povinnosti, ano zapříti i své zásady, aby nepozbyli přízně světa a vládních kruhů? Zpytujeme se, zdali snad i my nepoklonkujeme příliš před světem a státní mocí.

b) »Nemáme krále, leč jen císaře!« Jak hrozná a nesmírně významná slova! Jímí se zaslepený lid slavnostně vzdává a zříká toho, jenž jediný jej může a chce zachrániti časně i věčně! V jistém smyslu však pronáší tato slova vlastně každý, kdo se vědomě dopouští těžkého hříchu. Pohrdá svým jediným, věčným Králem a dává se do služby věci stvořené nebo své vášně.

XI. Ježíš nese kříž na Kalvarii.

(Mat. 27, 31, 32; Mk. 15, 20, 21; Lk. 23, 26—32; Jan 19, 16, 17.)

I vzali Ježíše a svlékli s něho šarlat a oblékli jej v roucha jeho a vyvedli jej, aby ho ukřižovali. A nesa sobě kříž vyšel na místo, které sluje »místem lebek«, hebrejsky Golgotha.¹⁾ Byli pak s ním vedeni také jiní dva zločinci, aby byli usmrceni. Vycházejíce pak našli jakéhosi Šimona Cyrenského, otce Alexandrova a Rufova, jenž tudy šel přicházejíce z popluzí;²⁾ toho přinutili,³⁾ aby nesl kříž jeho. I vložili naň kříž, aby ho nesl za Ježíšem.

Šel pak za ním veliký zástup lidu i žen a ty plakaly¹⁾ i kvílely nad ním. Ježíš však obrátiv se

k ním řekl: »Dcery jerusalemské, neplačte nad mnou, nýbrž samy nad sebou plačte a nad dítkami svými.⁵⁾ Neboť hle, přijdou dnové, v nichžto řeknou: »Blahoslaveny neplodné a životy, které nerodily, a prsy, které nekrmily!« Tehdáž počnou říkat horám: »Padněte na nás!« a pahrbkům: »Přikryjte nás!«⁶⁾ neboť činí-li toto na dřevě zeleném, co se bude dít na suchém?«⁷⁾

1) Název tento měl pahrbek asi pro svou podobnost s lidskou lebkou, a nikoli proto, že tam byla pohřbena lebka Adamova, anebo že by sloužil za pohřebiště popravených.

2) Cyrene bylo tehdy kvetoucím městem v Lybii. Alexandr a Rufus, jejichž jména se zde uvádějí jako známá pro čtenáře evangelií, jsou asi tíž, o nichž se píše Řím 16, 13. Šimon se vracel z práce. Byl tedy asi všední den.

3) V originále ἀγγαρεύειν, *angariare* = k robotní práci najati od ἀγγαροί, královských posílů, kteří majíce autentické listy, mohli i mocí donutiti kohokoliv, též jeho koně k práci.

4) V originále ἐκόπτοντο, v prsa se bily.

5) Kristus Pán zjednává svým utrpením lidstvu spásu, a kříž jest mu branou k slávě, na syny izraelské však přijdou za hříchy národa brzo hrozné tresty.

6) Hrůza a trpkost budoucího utrpení bude taková, že okamžitá, byť i velmi hrozná smrt se bude zdátí údělem mírnějším.

7) Přísloví židovské, v němž zelené dřevo je symbolem člověka spravedlivého.

Rozjímání 17.

1. průprava: Viz Ježíše, kterak nese svůj kříž na Kalvarii.

2. průprava: Pros o sílu, abys kříž svůj dobře nesl za Ježíšem.

1. Konečně po dlouhém váhání pronáší Pilát ne-spravedlivý rozsudek a ihned je přinesen připravený dřevěný kříž. Nejprve strhávají ještě rychle s heder Ježíšových posměšný šarlatový plášť a oblékají ho v jeho obyčejný oděv. S velkou láskou a odevzdaně běře na sebe Kristus Pán kříž, s reptáním a s nevolí chápou se svých křížů dva zločinci, odsouzení k smrti zároveň s ním.

a) Naše ješitná a pyšná přirozenost vzpírá se proti každému pokoření, a když musíme pokoření snést, konatí nebo trpětí něco zahanbujiícího, přejeme si, aby nás aspoň nikdo známý neviděl. Kristus Pán v své hluboké pokoře právě naopak si přál, aby byl ode všech pozorován a v této nevýslovné potupě poznán; proto chtěl kráčet cestou křížovou v svém obyčejném šatě všem známém. Nemáme-li síly, abychom pokoření sami vyhledávali, snášíme statečně a bez lidských ohledů alespoň ponížení, kterého se nám dostane.

b) Kristus Pán, lotr kající i nekající, všichni tři přijímají těžký kříž. Ale jak rozdílné je smýšlení a duch, v němž kříž přijímají a nesou, a jak různě končí se pro každého z nich táž cesta křížová! Kristus Pán nese kříž v nejhlubší pokoře, s nepopsatelnou trpělivostí, s nevýslovnou láskou, oba zločinci hněvivě a zarytě. Kristu Pánu je cesta křížová přípravou k vítězství a prostředkem, aby spasil celý svět, kajícímu lotru podnětem k obrácení, zatvrzelci cestou k věčné záhubě. Každý z nás musí jít cestou křížovou. Záleží jen na tom, v jakém duchu a v jakém

smýšlení kříž neseme a cestou křížovou kráčíme. Nesme křížů, které nám Bůh posílá, s nevolí a s reptáním, ani s tupou resignací, nýbrž nejprve aspoň odevzdaně a trpělivě. Časem nabudeme i pravé lásky ke kříži. Ta ovšem nezáleží v tom, abychom v kříži a v utrpení oplývali sladkými city, nýbrž abychom kříž přijímali ochotně jako nejlepší prostředek milosti a jako cestu k Srdci Ježíšovu.

2. Ježíš nočním bděním, tolika výslechy, hladem a žízni a zejména ukrutným bičováním a trním korunováním velmi zeslábl. Proto nemohl svůj kříž nésti dlouho. Podle podání třikrát na cestě křížové klesl. Ne z lítosti, nýbrž z obavy, aby Kristus Pán nezemřel dříve, než bude přibit na potupné dřevo kříže, donucují židé a vojáci Šimona Cyrenského, aby nesl kříž Ježíšův. Jen nerad a s odporem podrobuje se Šimon tomuto úkonu, pro něho ponížujícímu.

a) Kristus Pán chtěl na své cestě na Kalvarii třikrát klesnouti na zem, aby dal najevo, jak ho bolí, že znovu a znovu padáme do hříchů, jichž se máme a chceme varovati, a aby učinil zadost za tyto naše pády. Kdykoli přijde pokušení k hříchu, z něhož jsme se již káli, představme si živě Krista Pána ležícího pod křížem, jak vyčítavě na nás pohlíží, a z lásky k němu se vzmůžeme a přemůžeme.

b) Zdá se, že židé zjednávají Ježíši ulehčení z útrpnosti, ve skutečnosti však to činí toliko z rafinované zlomyslnosti a nenávisti. Egoismus a neláska pod rouškou lásky a soustrastí jsou nejpodlejší vlastností a úkazy v lidském jednání. Zpytujeme se, nejeví-li se někdy něco podobného v našem poměru k bližnímu, k spolubratřím, zdali snad, ukazující

zevně zájem, soustrast, lásku, nehledáme vlastně svůj užitek a nehovíme sobectví.

c) S nechutí a s reptáním běře Šimon Cyrenský na sebe kříž Kristův, a přece tento kříž, jež vzal na sebe za Krista Pána, tato služba, prokázaná Spasiteli, měly mu přinést největší štěstí a požehnání. Kristus Pán dal Šimonovi za jeho, třeba neochotnou, službu milost pravé víry, jeho synové stali se podle podání význačnými osobami v prvotní obci křesťanské, a Šimonův čin je na věčnou památku zapsán v svatém evangelíu. Tak bývá často počátkem a zdrojem velkého štěstí to, co se nám zdálo velmi tvrdé a trpké, a kříž, i neochotně snášený, přináší velké požehnání. Což teprve, když jej přijímáme s láskou!

d) Šimon je též příkladem pro kněze. Kněz se nemá spokojit tím, že nese kříž svůj, nýbrž má ulehčovat i pomáhat nést kříž jiným, zejména duším jemu svěřeným. Ovšem, jen ten kněz pomůže skutečně nést kříž jiným, který nejprve nese trpělivě svůj vlastní kříž a jehož srdce plane pravou, nadpřirozenou láskou k duším.

3. Je přirozeno, že zubožená postava božského Spasitele vzbuzovala útrpnost u všech dobrých lidí a že zvláště ženy jerusalemské projevovaly svou soustrast hlasitým nářkem a pláčem. Kristus Pán je napomíná, aby se nespokojovaly planou soustrastí, nýbrž pamatovaly na hříchy, za něž tak hrozná muka trpí, a na hrozné tresty za hřích již na zemi, jichž děsivým příkladem je zkáza Jerusalema.

a) Soustrast zbožných žen jerusalemských byla dobrá; nicméně je Pán napomíná, aby se od pouhé lidské soustrasti povznesly k nadpřirozené lítosti nad svými hříchy a k nadpřirozené lásce. Je v tom i pro

nás napomenutí. Rádi myslíváme víc na jiné než na sebe, na jejich práce a chyby, posuzujeme je, napravujeme, a při tom zapomínáme na vlastní vnitřní stav, málo dbáme vlastních chyb a nesnažíme se je napravití.

b) Hrozná neštěstí, které stihlo národ izraelský a zvláště město Jerusalema, je zřejmým důkazem, že těžký hřích je hrozná zlo, když často již zde na zemi je tak děsně trestán. Kolikrát již Bůh zde na zemi trestal odboj nevěrného lidu proti svému zákonu, a přec jak málo lidí je skutečně zcela a pevně přesvědčeno o nekonečné zlobě hříchu! Uvažujme aspoň my často o podstatě a o zlobě těžkého hříchu; tuto zlobu můžeme poznati již z časných trestů za hřích.

XII. Ježíš ukřižován.

(Mat. 27, 33—38; Mk. 15, 22—26; Lk. 23, 33, 34, 38; Jan 19, 18—24.)

A přišli na místo, které slove Golgotha, což jest v překladu »místo lebčí«. A dávali mu pítí vína s myrhou; a okusil ho i nechtěl pítí a nepřijal ho.¹⁾ Byla pak hodina třetí, když ho ukřižovali, a s ním ukřižovali dva jiné zločince po obou stranách, jednoho na pravici a druhého na levici jeho, uprostřed²⁾ pak Ježíše. I naplnilo se Písmo, jež praví: »A se zločinci počten jest.«³⁾ Ježíš pak řekl: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« Napsal pak Pilát nápis viny jeho⁴⁾ a dal jej na kříž nad hlavu jeho. Byl pak nápis nad ním napsaný literami řeckými a latinskými a hebrejskými:⁵⁾ »Tento jest Ježíš nazaretský, král židovský.« Tento nápis

čtli mnozí ze židů, neboť místo, kde Ježíš byl ukřižován, bylo blízko města. I řekli velekněží židovští Pilátovi: »Nepiš král židovský, nýbrž že on řekl »Jsem král židovský«.« Pilát odpověděl: »Co jsem psal, to jsem psal.«

Když tedy vojáci ukřižovali Ježíše, vzali a rozdělili si roucha jeho, metaíce o ně los, co kdo dostane. A učinili čtyři díly, každému vojínu díl a sukni. Byla pak ta sukne nesešivaná, od vrchu všechna veskrze utkaná. Proto řekli mezi sebou: »Neroztrhujme ji, nýbrž losujme o ni, či bude.«⁶⁾ Aby se naplnilo Písmo, které praví: »Rozdělili sobě roucha má a o můj oděv metali los.«⁷⁾ Vojáci tedy to učinili a sedíce hlídali ho.

1) Podle sv. Matouše bylo víno (čtení: »ocet« některých rukopisů je nesprávné) smíšeno se žlučí. I myslili proto někteří vykladači, že bylo Kristu Pánu víno podáno dvakrát: jednou od katanů víno se žlučí, aby se mu připravilo nové utrpení, po druhé od zbožných žen víno kořeněné, aby jím byly smysly omámeny a utrpení ulehčeno. Ale z textu vysvítá, že bylo Kristu Pánu podáno víno jen jednou, a to pravděpodobně od útrpných žen víno s myrhou, kterou sv. Matouš nazývá žlučí, poněvadž toto slovo vyjadřuje všeobecně hořkost neb hořkou věc. Pán Ježíš vína okusil, aby nezarmoutil zbožných žen, ale nevypil ho, chtěje muka snášeti při plném vědomí.

2) Jako by byl zločincem z nich největším.

3) Srv. Is. 53, 12.

4) Ti, kdo byli odsouzeni na smrt kříže, buď sami nesli tabulku, na níž byla napsána příčina odsouzení, nebo byla před nimi nesena. Potom byla připevněna na kříž.

5) Bylo zvykem v říši římské, že se veřejná ohlášení dávala v řeči místní a řecké, aby jim mohli rozumět všichni.

6) Podle toho metali los dvakráte: nejprve o jednotlivé části oděvu mimo sukni, pak o sukni neboli tuniku zvláště.

7) Srv. Žalm 21, 19. (Tato věta schází ve většině rukopisů evangelia sv. Mat.)

Rozjímání 18.

Pán Ježíš je žluči napájen a na kříž přibíjen.

1. *průprava: Viz vojáky, jak rozpínají násilně ruce Ježíšovy a ostrými hřeby je přibíjejí na kříž; podobně jak přibíjejí jeho nohy.*

2. *průprava: Pros Krista Pána, abys podle jeho příkladu a s jeho milostí mohl pít trpký kalich života a přibít na kříži svého povolání zachoval mu věrnost až do smrti.*

1. Ačkoli bylo víno Kristu Pánu podáno toliko jednou, a to od zbožných žen, víno smíšené s myrhou, kterou sv. Matouš nazývá žlučí, můžeme v rozjímání nicméně myslit nejprve na to, jak se Kristu Pánu podává nápoj hořký, přirozeně nepříjemný, a jak Kristus Pán ho přece okouší.

a) Podle výkladu mnoha duchovních spisovatelů chtěl tím Spasitel trpět a zadost učinit za hříchy nestřídmostí. Na kněze, který se vzdal rozkoší tělesných a radostí rodinných, snadno přichází pokušení, aby hledal jakousi náhradu v požitcích jiných, v jídle a nápoji. Nejeden kněz, téměř nepozorovaně, upadl tím do hříšného zvyku na velkou škodu své duše, své kněžské autority a spásy duší. Zahleďme se

při této meditaci opět do trpícího obličeje svého Vykupitele, vzpomeňme si, že to vše trpí za nás, litujme svých hříchů a učinme si předsevzetí, že se budeme varovati všech příležitostí k hříchu. Kněz, který touží po dokonalosti, nespokojí se však tím, že se varuje hříchu, nýbrž činí i pokání a dobrovolně se někdy požitku zříká.

b) Ještě jinou aplikací činí ascetičtí spisovatelé. Jako bylo Kristu Pánu podáno víno smíšené se žlučí, tak mu mnohé duše podávají víno dobrých skutků, smíšené se žlučí egoismu, ješitnosti a lidských vášní. Není tomu tak i u nás? Modlíme se, ale naše modlitba je snad samá roztržitost, pracujeme, ale hledáme při tom příliš sebe, svou čest, přirozené uspokojení, konáme skutky lásky k bližnímu, ale hledíme příliš na odplatu pozemskou nebo na lidské uznání. Čím čistší bude víno našich dobrých skutků, tím více milosti získáme, tím požehnanější bude naše činnost a tím větší důvěra duší nám svěřených.

2. Víno, podané Kristu Pánu od zbožných žen, nemělo však rozmnožití jeho bolesti, nýbrž je zmírnití, Krista Pána omámiti, aby bolesti tak necítil. Kristus Pán ukazuje vděčnost k zbožným ženám tím, že vína okouší, nechce však svých smyslů omámiti, nýbrž chce vytrpětí všecka muka při plném vědomí; proto okusiv maličko nápoj odmítá.

a) Úkolem kněze jest, aby mírnil lidské bolesti a trpícím podával myrhové víno, t. j. aby je těšil a jim pomáhal. Jak málo pochopení by měl pro svůj vznešený úkol kněz, který by byl nejen chladný a netečný k utrpení věřících a spolubratří, ale jejich utrpení ještě rozmnožoval, měl z něho škodolibou radost a bližnímu je přál!

b) Již přirozená a světská slušnost žádá, abychom těm, kdo nám nějakou službu prokazují neb nabízejí, projevovali vděčnost aspoň tím, že vlídně přijímáme jejich ochotu, ji stroze neodmítáme, ani kdyby nám snad příliš neprospívala. Duše šlechetné a pokorné projevují velkou vděčnost za každou, i nepatrnou službu.

c) Kristus Pán nechce, aby se mu hrozné utrpení na kříži ulehčilo. My se naopak kloníme k tomu, abychom si kříž, když už jej musíme nésti, aspoň ulehčili a utrpení si nějak zpříjemnili. Rozjímejme, jak si počínáme v denních křížích: obtíže, které působí soustředění při modlitbě, si ulehčujeme tím, že si volíme pohodlné držení těla, nebo se oddáváme dobrovolným roztržitostem, kříž svých prací ulehčujeme si tím, že je konáme povrchně nebo marnivě vyhledáváme lidské chvály. Vizme příklad Krista Pána a rozhodněme se, že kříž Kristův ponese celým a celým a že kalich jeho utrpení vyprázdníme až na dno.

3. Nastávají nejbližší přípravy na křížování. Nevíme zcela určitě, zdali byl Kristus Pán nejprve na kříž přibit a pak s křížem vyzdvižen, anebo byl-li vyzvednut a přibit na kříž už vztýčený, ale je zcela jisto (z Luk. 24, 39: »vizte ruce mé i nohy mé« a z Jana 20, 27: »Vlož prst svůj sem a viz ruce mé«), že nebyl Spasitel toliko na kříž přivázán, jak se to někdy dělo, nýbrž hřeby přibit.

a) Představme si v své obrazotvornosti celý postup křížování: jak vojáci strhují s Krista Pána znovu oděv, hrubě se ho chápou, kladou jej na kříž, natahují nejprve jednu, potom druhou ruku, jak vrážejí ostrý hřeb do ruky, takže krev vysoko stříká a obličej božského Spasitele se křiví hroznou bolestí, jak po-

tom prorážejí podobně i nohy Krista Pána a kříž vztyčují. Vzbudme upřímnou, vroucí soustrast s Kristem Pánem, uvažujme, že všechno to trpí za nás a za naše hříchy, zvláště si vzpomeňme na některé určité hříchy svého života, kde jsme snad hřešili rukama, chůzí, kroky, které vedly k hříchu, vzbudme hlubokou nadpřirozenou lítost, učinme vhodné předsevzetí a uložme si nějaké pokání.

b) Jako se Kristus Pán dal přibítí nehybně na kříž, tak každý kněz a řeholník je nerozlučně připoután k svému kněžskému nebo řeholnímu kříži, řeholník svatými sliby, kněz slibem čistoty a příslibem kanonické poslušnosti, všichni povinnostmi svého stavu, jejichž věrné plnění jest opravdovým denním křížem. Mysleme na to, když se nám někdy naše povolání s jeho povinnostmi zdá těžké, když na nás přichází pokušení, abychom si je ulehčili nebo se jich dokonce zbavili. Vzpomeňme si, že jsme »homines crucifixi Christo et mundo«, že však tento kříž, k němuž jsme připoutáni, je pro nás největší milost a největší požehnání.

Rozjímání 19.

Kristus Pán se modlí za nepřátele. Nápis na kříži a losování o šat Kristův.

1. průprava: Vizme Krista Pána na kříži a slyšme jeho modlitbu za vrahy a za nepřátele.

2. průprava: Prosme o lásku k nepřítelům a o lásku ke kněžské chudobě.

1. V nevýslovných bolestech nezapomíná Kristus Pán na jiné a myslí nejen na své přátele, nýbrž i na své pronásledovatele a katany, a nejen na ně myslí,

rž modlí se za ně co nejvroucněji a omlouvá je.
 a) Naše sobectví se jevívá nejvíce, když jest nám o trpěti, když nás tíží nemoc neb jiný bol. Tu líme jen na sebe, na svou bolest, a chceme, aby všichni ostatní na nás myslii a s námi měli soust. Napodobujme příklad božského Mistra a nezáúnejme ani v utrpení úplně na služby lásky ližnímu, pokud je to naší slabosti možno. To je ebi zvláště knězi, který má býti ochoten a připra- k službě věřících v každé době.

b) Uvažujme každé slovo této kratičké, ale pře- sné a úchvatné modlitby Krista Pána na kříži za řátele. »Otče!« Tím sladkým a důvěrným jménem vá Spasitel Boha Otce, neboť Otec Synu jistě nic depře. »Odpusť!« Nejen shovívavě má s nimi Otec iati, nýbrž má jim všechno zcela a úplně odpustiti apomenouti. »Neboť nevědí, co činí.« Ačkoli se hové Krista Pána dopustili velikého hříchu, přece ta Kristova pro ně nalézá ještě omluvu: ještě ne- lí jasně velikost a velebnost toho, jehož křížovali, euvážili celou hrůzu svého skutku.

c) Uvažujme, že i za nás, kteří jsme svými hříchy kráte Krista křížovali, vysílal Spasitel tuto mod- u a že jsme proto již tolikrát došli odpuštění. Ale ne tu i příklad, jak máme z celého srdce odpou- i těm, kteří nás urazili. Je to někdy těžká obět; vě proto získal nám Kristus Pán svým utrpením kříži k tomu milost.

d) A nejen odpouštětí máme hřešícím a těm, kdo urážejí, nýbrž máme je i omlouvatí. Snadno pod- dáme špatné úmysly tam, kde byla jen neprozře- lost nebo nezaviněná slabost, vidíme často skutek ního hned ve světle všech jeho zlých nebo nebez-

pečných následků, na které on při svém skutku ani nepomyslel a kterých nepředvídal. Velice přispějeme k vzájemné lásce a k svornosti, když budeme slova bližních a jejich skutky, ať zdánlivě špatné, ať skutečně pochybné, jak možno omlouvat.

2. Jako příčinu odsouzení Krista Pána na smrt dal Pilát nad jeho hlavu napsati obvinění, které židé přednesli naposled a které na vladaře učinilo největší dojem: že prý se Kristus Pán prohlašoval za krále židovského. Pilát chtěje pozlobiti židy, jejichž vůli se při odsouzení Kristově konečně podrobil, nedal napsati »Prohlašoval se za krále židovského«, nýbrž prostě »král židovský«. Židé se také hned ohrazují a žádají změnu nápisu. Ale tentokrát stojí Pilát pevně na svém.

a) Slova, která měla podle úmyslu Pilátova označovati vinu Ježíšovu a býti mu hanbou, jsou ve skutečnosti nejčestnějšími tituly a každé z nich vyjadřuje tajemství. Uvažujme název za názvem. »Ježíš« znamená spasitel. Kristus Pán je Spasitelem celého světa, je také Spasitelem mým. Bez něho, bez jeho smírné smrti, nemohl bych nikdy býti zbaven hříchu dědičného ani tolika hříchů osobních. Obnovím pevnou víru v tajemství vykoupení, poděkuji z celého srdce vroucně svému Spasiteli za toto veliké dobrodíní a učiním předsevzetí, že svou vděčnost ukáži skutky.

b) »Nazaretský« se vykládá jako květnatý. Vzácným květem byl Kristus Pán a jeho duše byla plná květů nejkrásnějších ctností. Zahradou plnou vonných a vzácných ctností by měla býti i každá kněžská duše. Proberme zde hlavní ctnosti kněžského života, zpytujeme se, jak jsme v nich dosud prospívali a kde nám třeba pracovati ještě usilovněji. — »Králem«

nazývá nápis Pilátův potupně a ironicky Krista Pána. Ale Kristus Pán je skutečně králem, nejen králem židovským, králem národa vyvoleného, nýbrž králem všeho lidstva. Jest králem, jemuž je dána všechna moc na nebi i na zemi a před nímž se musí skláněti každé koleno na nebi, na zemi a v pekle. Tomuto Králi jsem zasvětil sebe a celý svůj život. Jak věrně mu sloužím, jak ho jako svého krále uctívám?

c) Pilát, jenž při soudu Ježíšově ukazoval takovou slabost a byl tak vrtkavý, stojí nyní, když se jedná o nápis, neústupně na svém a projevuje pevnou vůli. Nepodobáme se mu snad i my v tom, že v malých, osobních věcech a zájmech projevujeme pevnost, ano i neústupnost, ale tam, kde jde o vůli Boží, o veliké zájmy Krista a Církve, jevíme se nestálými a vrtkavými? Od Piláta se můžeme přece něčemu naučiti: abychom pevně a rozhodně setrvali při tom, co jsme s milostí Boží poznali jako dobré a užitečné a co jsme si mnohokrát již umínili.

3. Mezitím, co se Kristus Pán v nevýslovných bolestech s největší vroucností a s hrdinnou láskou modlí za své nepřátele, myslí vojáci toliko na časný zisk a dělí se o šaty, jež Kristu Pánu svlekli.

a) Není-li to jakýsi obraz scény, která se bohužel často opakuje u lůžka nemocného neb umírajícího kněze, když se nenasytní příbuzní dělí o jeho pozůstalost a při tom se často mezi sebou hádají? A není-li to zároveň důtklivé napomenutí pro kněze, aby nehromadil pozemských statků a nestaral se vůbec příliš o pozemské věci, když za několik let musí všechno opustit a může s sebou vzít jen to, co dobrého vykonal pro Boha?

b) Kristus Pán, jenž přišel na svět zcela chudičký, chtěl i zemřít v naprosté chudobě. O poslední, co ještě měl, o jeho oděv, se dělí katané. Umírali a umírají kněží, kteří nezanechali ani tolik peněz po sobě, aby jim mohl býti vystrojen pohřeb, protože sami byli chudí a co měli, ještě chudším rozdali; umírají jiní, kteří zanechávají dědictví, ale odkazují je chudým a církevním účelům. A zase jiní obohacují dědictvím své příbuzné, anebo neučinivše řádné závěti jsou příčinou, že se o jejich odkaz odehrávají pohoršlivé spory. Která z těchto tříd je podobnější umírajícímu Kristu Pánu, a ke které chci náležeti?

c) V »sukni nesešivané« vidí svatí Otcové obraz jedné a jednotné Církve Kristovy; rozkolníky, kteří trhají jednotu Církve, přirovnávají k těm, kdo násilně trhali sukni Kristovu. Doufáme pevně, že nás Kristus Pán uchrání hrozného zločinu, jakým jest rozkol; ale varujeme se velice i všeho toho, co rozkol nějak připravuje, co ruší pevnou jednotu církevní. To činí každá neposlušnost a neúcta k církevním představeným, kritisoání církevních zřízení a nařízení.

XIII. Kristus Pán na kříži posmíván. Poslední jeho slova a smrt.

(Mat. 27, 39—56; Mk. 15, 29—41; Lk. 23, 35—37, 39—49; Jan 19, 25—30.)

I stál tu lid dívaje se. Ti však, kteří tu chodili, rouhali se mu, potřásajíce hlavou a říkajíce: »Ha, jenž boříš chrám a ve třech dnech jej zase vystavuješ, pomoz sám sobě a sestup s kříže.« Podobně říkali i velekněží, posmívajíce se mu se zákoníky

se staršími řkouce: »Jiným pomáhal, sám sobě omoci nemůže. Je-li on Kristus, vyvolenec Boží, rál izraelský, ať sestoupí nyní s kříže, abychom ho viděli a mu uvěřili. Doufal v Boha, ať ho nyní vysvobodí, miluje-li ho. Neboť pravil: »Syn Boží jsem.« Posmívali se mu však i vojáci, přistupující podávající mu octa¹⁾ a říkající: »Jsi-li ty král židovský, pomoz sobě!«

Jeden pak z těch zločinců,²⁾ kteří s ním viseli, pouhal se mu řka: »Jsi-li ty Kristus, pomoz sobě nám.« Ale druhý promluviv káral ho řka: »Ani ty neBoha nebojíš, jsa v témže odsouzení? A my zaisté spravedlivě, neboť dostává se nám to, co náleží skutkům našim. Ale tento neučinil nic zlého.«

Řekl k Ježíšovi: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého!«³⁾ A Ježíš řekl mu: »Amen, pravím tobě, dnes⁴⁾ budeš se mnou ráj.«

Stály pak u kříže Ježíšova jeho matka a sestra matky jeho Maria Kleofášova a Maria Magdalena. Když Ježíš uzřev Matku a toho učedníka, kterého miloval, tu stojící, řekl Matce své: »Ženo,⁵⁾ hle, nyní tvůj!« Potom řekl učedníkovi: »Hle, matka tvá!« A od té chvíle přijal ji ten učedník k sobě.⁶⁾

A když bylo okolo šesti hodin, nastala tma po celé zemi⁷⁾ až do devíti hodin a zatmělo se slunce. A okolo hodiny deváté zvolal Ježíš hlasem velkým řka: »Eli, eli lamma sabakthani«, to jest »Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?«⁸⁾ Někteří pak z těch, kteří tam stáli, uslyševše to pravili: »Eliáše volá tento.«⁹⁾

Potom Ježíš vida, že jest všechno dokonáno,¹⁰⁾ aby se naplnilo Písmo, pravil: »Žízním!« Byla pak

tam postavena nádoba plná octa. Ihned jeden z nich běžel a vzav houbu naplnil ji octem a nasadiv na ysop houbu, podal ji k ústům jeho a dával mu pít. Ostatní však říkali: »Nechej, ať vidíme, přijde-li Eliáš, aby ho vysvobodil.«

A když Ježíš ocet přijal, řekl: »Dokonáno jest!« A opět zvolav hlasem velikým¹¹⁾ řekl: »Otče, v ruce tvé poručím ducha svého!« A to pověděv, nakloniv hlavu vypustil duši.

A hle, opona chrámová¹²⁾ se roztrhla ve dvě odhory až dolů a země se třásla a skály se rozpukly a hroby se otevřely. A mnoho těch zesnulých svatých vstalo¹³⁾ a vyšedše z hrobu po jeho vzkříšení, přišli do svatého města a ukázali se mnohým. Setník pak, který stál proti němu, vida, co se dělo a že tak zvolav vypustil duši, velebil Boha řka: »Jistě Syn Boží byl tento!« A kteří byli s ním hlídající Ježíše, vidouce zemětřesení a to, co se dělo, báli se velice a pravili: »Jistě Syn Boží byl tento!« A veškeren zástup těch, kteří byli spolu přítomni tomu divadlu a viděli, co se dělo, bil se v prsa¹⁴⁾ a navracel se.

Stáli pak tam zdaleka všichni známí jeho,¹⁵⁾ patřice na to, i mnohé ženy, které šly za Ježíšem z Galileje, posluhující mu; mezi nimi byla Maria Magdalena a Maria, matka Jakuba Menšího a Josefa, a Salome, matka synů Zebedeových. Když byl v Galileji, chodily za ním a posluhovaly mu, a mnoho jiných, které byly s ním, vstoupily do Jerusalema.

1) U kříže byla připravena nádoba vody s octem.

2) Podle sv. Matouše (27, 44) »taktéž rouhali se mu i lotři«, buď že i kající lotr nejprve se Pánu

Ježíši rouhal, ale pak se obrátil, anebo tu klade evangelista kategorický plurál místo singuláru.

3) Kající lotr uvěřil v nebeské a věčné království Kristovo.

4) Ještě pro ten den (ještě »dnes«) slibuje Kristus Pán kajícímu ráj, ačkoli sám vstal z mrtvých až třetího dne a vstoupil na nebe až po čtyřiceti dnech. Rozumí rájem předpekli, kde spravedliví očekávali věčnou blaženost, kterou již měli jistou.

5) »Žena« není oslovení pohrdlivé, nýbrž čestné.

6) Je to jeden z důkazů, že Ježíš byl jednorozený Syn Panny Marie.

7) Nelze tu rozuměti celý okršlek zemský vůbec, neboť na mnohých místech země byla tou dobou noc a země celá se jinde u evangelistů nenazývá *νύξ*, nýbrž *κόσμος*; tma tedy nastala buďto po celé Palestině nebo jen v Jerusalemě. Nebylo to obyčejné zatmění, poněvadž byl tehda plný měsíc, nýbrž zjev nadpřirozený. Hodina devátá = třetí odpoledne.

8) Jsou to začáteční slova žalmu 21, první dvě v jazyku hebrejském, třetí v aramejštině. (Tak Mt.; sv. Marek uvádí všechna slova aramejsky.) Není to snad výkřik zoufalství, nýbrž přirozený projev nesmírné bolesti ve vůli Boží zcela odevzdaného a modlícího se Spasitele. Ačkoli byla lidská přirozenost s božstvím ustavičně hypostásně spojena, přece jej Bůh na kříži na čas opustil, t. j. zvláštním zázračným zasažením moci Boží se stalo, aby blažené patření na Boha na nějakou dobu nemělo u něho účinku, a aby tak mohl až na dno vypít kalich utrpení.

9) Židé asi dobře rozuměli slovům Krista Pána, ale převracejí je a vykládají o Eliášovi, jenž měl býti předchůdcem Mesiášovým a byl pokládán za přímluvce trpících.

10) Totiž to, co v Písmě bylo předpověděno.

11) Aby ukázal, že jest pánem života a smrti a že umírá dobrovolně.

12) Opona, která dělila velesvatyni od svatyně.

13) Podle kontextu vstali a ukázali se teprve po vzkříšení Páně. Není jisto, zdali se pak zase do hrobu vrátili, (t. j. zemřeli jako dříve Lazar), anebo zdali s Kristem Pánem vstoupili na nebe.

14) Neposmíval se tedy Kristu Pánu všecken lid.

15) Tedy i apoštolé.

Rozjímání 20.

Kristus Pán na kříži posmíván. Druhé a třetí slovo Spasitelovo.

1. *průprava: Vizme Krista Pána na kříži, slyšme rouhání jeho nepřátel a poslechněme, kterak pronáší nekonečně milosrdná slova: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji!«*

2. *průprava: Prosme o velikou důvěru v milosrdenství Boží.*

1. S jak různými pocity pohlížejí na kříž a na utrpení Kristovo Matka Boží, jeho přátelé a známí, obyčejný lid, suroví vojáci a jeho nepřátelé z farizeů a z velekněží. Matka Boží celé utrpení Kristovo snáší s ním a obětuje za nás. Ostatní přátelé a známí cítí s ním aspoň hlubokou soustrast, obyčejný lid dívá se na vše celkem lhostejně, nepřátelé ho veřejně tupí a jemu se rouhají, vojáci je v tom napodobují.

a) Tak různě pohlížejí i teď různí lidé na dílo Kristovo a na jeho kříž. Kéž nejsme nikdy lhostejní ke kříži Kristovu! Nesme svůj kříž aspoň trpělivě, když láska Kristova není v nás dosti silná, abychom se s Kristem nadšeně dali přibítí na tvrdé dřevo kříže.

b) Jedna z největších vnitřních bolestí jest, vysmívá-li se nám někdo v utrpení a v pokoření, a jedno z největších ponížení jest, když se nám při neúspěchu ještě posmívají. I tuto vnitřní bolest chtěl Kristus Pán na sebe vzítí, aby potěšil a posílňl kněze, který musí snášeti podobné utrpení, ale také aby nás napomenul, abychom se nikdy podobně proti bližnímu neproviňovali, zvláště ne proti spolubratřím. Jako závist při cizím úspěchu, tak i škodolibost při nezdaru bližního jsou známkou povahy málo šlechetné.

c) K velekněžím se přidávají i obyčejní vojáci, kteří by se snad sami nebyli odvážili trýzniti a tupiti Krista veřejně takovým způsobem. Vidíme tu opět, jakou odpovědnost a jaký vliv v dobrém i v špatném směru mají ti, kdo — jako my kněží — postavením a úřadem mohou působiti na jiné a nad ně vynikají, a jak se proto u nich snadněji každá chyba stává těžší a trestuhodnější.

2. K rouhání velekněží a vojáků připojuje se i jeden ze zločinců, nedbaje toho, že za několik okamžiků má předstoupiti před věčného Soudce. Druhý odsouzenec ho napomíná a slovy lítostivými, pokornými a důvěřivými prosí Krista Pána o milosrdenství, jehož se mu také dostává, a to v mnohem větší míře, než mohl očekávati.

a) Zločinec k smrti odsouzený, který prožil život v hříších a v nepravostech, dopouští se v posledním okamžiku života, když stojí již před branou věčnosti, nenávisti a rouháním těžkého hříchu. Je to výstražný příklad a názorné poučení, že jaký byl život, taková bývá i smrt, a že je velmi nerozumné, odkládati s polepšením a s lítostí na poslední okamžiky života. Je to také příklad a poučení, že ani mocná milost nepro-

mění uvnitř člověka, který není ochoten, podrobiti se hlasu Božímu. Vidíme zde duši, která zůstává zatvrzelou i před tváří umírajícího Boha a před křížem Kristovým, s něhož se rozlévá všechna milost. Není-li to obraz kněze, který u samého eucharistického Ježíše a s tolika posvěcujícími prostředky žije v stavu těžkého hříchu?

b) Ale vidíme tu i příklad nekonečného milosrdenství Božího a všemohoucí síly milosti Kristovy. Jeden kající povzdech v posledním okamžiku života stačí, a nejen že jsou kajícímu odpuštěny všechny velké hříchy a zločiny celého života, nýbrž dostává se mu hned po smrti blaženosti nebeské a věčného patření na Boha, bez jakýchkoli muk očišťovacích. Kristus Pán uštěďruje kajícímu zločinci mnohem více, než oč prosil. Neztrácejme důvěry v milosrdenství Boží ani u velkých a dlouholetých hříšníků, nepoddávejme se malomyslnosti a beznadějnosti ani pro své vlastní hříchy. Projevujme při modlitbě velikou důvěru v Pána Ježíše, který dává ještě víc, než oč ho prosíme.

c) Jest ovšem třeba, pokáním napodobovatí kajícího lotra, chce-li kdo dojít podobného milosrdenství. Tento kající projevuje pevnou víru v poslání Kristovo, v jeho moc, v jeho království, s hlubokou pokorou vyznává své hříchy a mocně důvěřuje v milosrdenství Boží, neohroženě napomíná rouhajícího se druhu a vyznává Krista před jeho nepřáteli. K takovému pokání musíme duše vést a takové musí být i naše pokání: v pevné víře a naprosté důvěře založené, s hlubokou pokorou spojené, statečným vyznáváním Krista a jeho víry projevované.

3. Kristus Pán, jenž při všech svých hrozných bolestech myslí i na své nepřátele, nezapomíná v svém utrpení ovšem ani na své drahé. Svou milovanou Matku doporučuje do ochrany sv. apoštola Jana a svého miláčka Jana svěřuje mateřské péči své Matky. Podle výkladu duchovních spisovatelů svěřil Kristus Pán v Janovi své Matce všechny věřící, ano celé pokolení lidské. A právem; neboť P. Maria jsouc matkou Kristovou, původce života nadpřirozeného, jímž se stáváme dítkami Božími a bratry Kristovými, je i Matkou naší.

a) Ne nadarmo poukazují vykladači Písma sv. na to, že podle slov evangelia Matka Boží pod křížem stála. Svou velkou bolest snášela odhodlaně a statečně. I nám jest třeba, abychom pod křížem Kristovým stáli statečně a pevně, abychom své kříže a obtíže snášeli mužně a odevzdaně, a ne s dětinskými nářky.

b) I zde můžeme znovu uvažovati, jak kněz i tehdy, když trpí a když je sklíčen, nemá zapomínati na svěšené duše, nýbrž pamatovati, jak by i tehdy mohl nějak k jejich dobru a spáse přispěti.

c) Obnovme víru a přesvědčení, že Maria je skutečně matkou každého z nás. Tedy všechno to, co máme od vlastní matky v životě přirozeném, děkujeme Matce Boží v životě nadpřirozeném: život milostí, ochranu v duševních i v tělesných nebezpečích, přimluvu ve všech potřebách, něžnou mateřskou lásku. Ale máme k ní též povinnosti jako k své vlastní matce: povinnost úcty, lásky, důvěry a poslušnosti. Vzpomeňme si na všechna dobrodíní, jichž se nám dosud od naší nebeské Matky dostalo, podě-

kujme jí z celého srdce, zpytujeme se, jak jsme dosud plnili své povinnosti k této své Matce, obnovme se v úctě, v důvěře a v lásce k ní.

Rozjímání 21.

Zatmění slunce. Čtvrté a páté slovo Krista Pána.

1. průprava: Vizme Krista Pána, jak v největších bolestech tělesných i duševních volá: »Bože můj, proč jsi mě opustil?«

2. průprava: Prosme o milost, abychom Boha a Pána svého nikdy hřichem neopustili.

1. Umírání Mesiáše na kříži jest nejdůležitější okamžik světových dějin. Proto provází Bůh tuto světodějnou událost zázraky a sama neživá příroda má účast v utrpení Kristově. Slunce se na chvíli zatemňuje a na Kalvarii snáší se jako hustá mlha černá temnota na znamení, že umírá ten, který je Světlem světa.

a) Co by bylo z celé země a z celého našeho života bez blahodárných paprsků slunečních? Čím je slunce ve světě a pro život přirozený, tím jest Kristus v životě milosti. Není většího neštěstí, než nepoznati nebo ztratiti a opustiti toto životodárné Světlo. Čím blíží jsme jeho světlým a hřejivým paprskům, tím živěji a čerstvěji proudí v nás nadpřirozený život. Modleme se, aby se pro nás toto blahodárné Světlo nikdy nezatmělo, a vynasnažme se, abychom byli vždy s Kristem Pánem co nejúžeji spojeni.

b) Tma, která provázela smrt Kristovu, byla obrazem mnohem hroznější temnoty, kterou Bůh dopustil na nepřátele Kristovy pro jejich zlobu a zatvrzelost.

Temnota a zaslepenost náboženská je největší trest, který může stihnouti toho, kdo pohrdá zjevením a milostí Boží, a tento trest se zvětšuje ještě tím, že se lidé takto zaslepení v své povýšenosti a pýše domnívají, že mají pravé světlo, pravou osvětu. My pevně doufáme, že nikdy neupadneme do hrozného neštěstí takové zaslepenosti. Ale i nás by mohl trestati Bůh za to, že pohrdáme tak mnohou milostí nám nabízenou, nebo že si jí nevšímáme; mohl by nás trestati tím, že nám odejme větší osvícení v duchovním životě neb účinnější pomoc v působení pastoračním.

2. Bolesti Spasitele, pñícího na kříži, dostupují vrcholu. Větší než bolesti tělesné, které u člověka křížovaného již samy o sobě jsou hrozné, jsou bolesti duševní. Největší trýzeň působí Kristu Pánu to, že nemá nikoho, kdo by ho potěšil. Konečně ho opouští i Bůh, t. j. odnímá se mu citelná vnitřní útěcha, jež plynula ze spojení s Bohem a z lásky k němu. U Krísta Pána, jenž byl Bůh a spolu člověk a již zde na zemi stále patřil na tvář Boží, bylo potřebí opravdového zázraku, aby se stala taková bezútěšnost možnou. Kristus Pán chtěl dobrovolně, aby toto blažené patření na tvář Boží nemělo u něho po nějakou dobu svého přirozeného účinku. Chtěl to proto, aby mohl za nás trpěti i tuto hroznou bolest opuštěnosti od Boha.

a) Proč chtěl Kristus Pán pít i tento trpký kalich? Předně proto, aby nám dal příklad a zasloužil sílu, když trpíme podobnou bezútěšnost a opuštěnost, když přijdou okamžiky, v nichž nejenom nenalézáme útěchy ve věcech stvořených, nýbrž když nám Bůh odnímá i vnitřní duchovní útěchu. Toto utrpení jest jistě veliké, a zvláště zbožné duše, které již pokro-

čily v dokonalosti, musí často tento kalich pít. Ale právě taková opuštěnost, snášená odevzdaně, přinášívá hojného požehnání a bývá zdrojem velikých milostí. Snášejme tedy trpělivě, když Bůh něco podobného na nás dopustí, zvláště se nikdy nedejme svést k tomu, abychom pro vyprahlost a nezútěšnost zanedbali duchovní cvičení, konali je povrchně, je zkracovali, třebas jen o několik minut.

3. K největším a nejcitelnějším bolestem tělesným při ukřižování náleží podle svědectví znalců palčivá žízeň. Kristus Pán trpí touto trýzní tak velice, že propuká v bolestný nářek: »Žizním!« Ale tato slova nebyla toliko výrazem žizně tělesné, nýbrž ohlasem touhy Krista Pána po spáse duší a po jejich lásce.

a) Palčivá žízeň Kristova jest zadostučiněním Bohu za přečetné hříchy nestřídmosti, páchané ve světě, a zároveň vážným nepomenutím, abychom přemáhali nezřízenou touhu po pokrmu a po nápoji. U kněží, kteří snadno mohou upadnouti do pokušení, aby v těchto požitcích hledali náhradu za jiné rozkoše, jichž se vzdali, nebývají hříchy proti střídmosti bohužel řídkou výjimkou. Vzpomeňme si častěji na Vykupitele žizního na kříži. Spokojujme se tím, čeho potřebujeme k zachování sil, a odepřeme si někdy za pokání i požitků dovolených.

b) Slovům Kristovým je však třeba rozuměti i ve smyslu duchovním. Kristus Pán žizní a touží po lásce a po oddanosti duší. Čím více milostí někomu nabízí, čím častěji k němu přichází, tím větší je touha Kristova po lásce takové duše a tím větším právem očekává od ní velikou oddanost a obětavost. Kdo obdržel od Krista Pána více milostí a kdo je mu bližší než kněz?

Jak jsme používali dosud těchto velkých a vzácných milostí? Jak jsme spláceli lásku Kristovu láskou?

c) Žízň je také stravující touha Krista Pána po spáse nesmrtelných duší. Takovou neuhasitelnou žízň má prahnouti srdce každého pravého apoštolského kněze. Horlivý kněz nebude snadno naříkat, že je přetížen prací. Je stále činný a stále hledá, jak by mohl zachraňovati duše. Nečeká, až lidé přijdou k němu, nýbrž sám je vyhledává, i v době určené pro zotavenou hledí jim nějak prospěti, nespokojuje se vyšlapanými obvyklými cestami, nevedou-li bezpečně a rychle k cíli, ale vymýšlí nové cesty a metody.

Rozjímání 22.

Šesté a sedmé slovo Krista Pána. Jeho smrt. .

1. průprava: *Vizme umírajícího Krista Pána a slyšme jeho slova: »Dokonáno jest!«*

2. průprava: *Prosme o milost, abychom i my jednou při smrti mohli říci s dobrým svědomím, že je dokonáno vše, co nám bylo uloženo.*

1. *Dokonáno jest! Vše, co proroci předpověděli o Mesiáši, o jeho životě, díle a smrti, vše se naplnilo do nejmenších podrobností a kalich utrpení, kterým Kristus Pán zadost učinil za naše viny, vyprázdnil božský Spasitel do poslední kapky.*

a) *Kristus Pán vykonal dílo vykupitelské, plně, ano nadbytečně zadost učinil za všechny naše hříchy. To nás musí naplniti velikou důvěrou, ale nikoli ve smyslu bludu Lutherova. Luther učil, že stačí k ospravedlnění pevná důvěra v utrpení Kristovo a v jeho milosrdenství bez jakýchkoli našich skutků. My vš-*

říme a důvěřujeme, že nám Kristus Pán svým utrpením získal dostatečné, přehojné milosti, že se, spoluúčinkující s nimi, můžeme obmýti ze všech hříchů, získati mnoho zásluh, dosáhnouti i vysokého stupně dokonalosti. Je dobře na to pamatovati a obnovovati se v této důvěře, když klesáme na mysli pro stále obtíže a ustavičně padáme do týchž chyb.

b) I pro nás pro všechny přijde dříve nebo později okamžik, kdy se nám bude rozloučiti s tímto světem a kdy budeme státi na prahu věčnosti. Kéž můžeme pak s dobrým svědomím říci slova: »Dokonáno jest!« Vykonal jsem svědomitě úlohu, kterou jsi mi, Pane, svěřil, vyplnil jsem tvou vůli, použil jsem dobře milostí, které jsi mi skýtal.

c) Slova »Dokonáno jest!« budeme moci jen tehdy pronést na konci života v tomto smyslu, když se přičíníme, abychom je mohli upřímně a opravdově vysloviti po skončené úloze každého dne, ano po každém jednotlivém díle. To je nejlepší, ano jediná cesta k dokonalosti: konati každé dílo s takovou pozorností a pílí, jako bychom jiné úlohy neměli a jako by to bylo poslední dílo našeho života.

2. Kristus Pán umírá úplně chud a všeho zbaven. O jeho šat se podělili římsští vojáci a jeho tělo podle zákona náleží římskému vladaři. Svou Matku, jež mu zůstává, poroučí apoštolu Janovi a svou duši Bohu, Otci a Tvůrci svému.

a) Nejkrásněji umírá kněz, který umírá chud, protože vše, co měl, dal chudým a Církvi. Milujme apoštolskou chudobu a pečujme o chudé a o církevní účely, a Bůh požehná nám i hmotně zde na zemi a postará se sám o ty, kdo zůstanou po nás. Shro-

mažďování statků nebo přílišné lpění na hmotných věcech nepřinášívá požehnání ani knězi ani jeho příbuzným a věřícím bývá na pohoršení.

b) Kristus Pán byl jako člověk též závislý na Bohu, neomezeném Pánu a věčném Tvůrci. Z rukou Božích jeho lidská duše vyšla a Bohu ji zase při své smrti odevzdává. A já, tvor tak nepatrný a hříšný, zapomínám na tuto svou podstatnou a naprostou závislost a nezřídka si počínám tak, jako bych byl svým vlastním, nezávislým pánem! Znovu se tedy upevním v přesvědčení o této své závislosti a často budu doporučeti svou duši a sebe celého svému Bohu a Pánu.

c) Kéž v okamžiku smrti mohu odevzdati svou duši Pánu Bohu! Mohu jistě doufatí, že se tak stane, jestliže se každého dne, když skončím denní dílo a ubírám se na odpočinek, pomodlím z celého srdce: »Pane, v ruce tvé poručím ducha svého!«

3. »A to pověděv, naklonil hlavu a vypustil duši.« Kristus Pán umírá na kříži. Je to nejdůležitější a nejúchvatnější okamžik světových dějin. Proto i příroda má podíl v Kristově smrti a Bůh provází smrt Ježíšovu zázraky. Slunce se zatemňuje, opona chrámová se trhá, skály pukají, mrtví vstávají z hrobů. Na kříži uhasíná největší a nejlodnější život, který kdy byl. Mohutným hlasem volá umírající Kristus, aby ukázal, že umírá zcela dobrovolně. Vše to vidí a slyší pohanský setník, vidí i slyší to zástupcové lidu. Srdce jejich se plní bázní a mnozí z nich počínají věřiti v Krista Pána. Opuštěn ode všech umírá Kristus, i nejvěrnější jeho známí dívají se na jeho kříž jen zdáli.

a) Opona chrámová se roztrhla ve dvě na znamení, že přestává Starý zákon, zákon bázně, a na-

stává zákon Nový, zákon lásky. Celé tisíce let musilo se lidstvo ubíratí obtížnou cestou vnějších předpisů k věčnému cíli, nemělo přehojných prostředků milosti, které Kristus Pán v své Církvi ustanovil. Jak musím Kristu Pánu z té duše děkovati, že jsem se narodil a že žiji v stínu a v lůně této Církve! Jaká by to byla odpovědnost, kdybych nepoužíval těchto prostředků, jež mi láska Kristova skýtá!

b) Mrtví vstávají z hrobů, neboť smrt Kristova jest pro všechny počátkem a pramenem nového života. Každý, kdo v Krista věří a s ním se spojuje, má v sobě pravý život, a čím úžeji a častěji se s Kristem Pánem spojujeme, tím bohatší a dokonalejší jest jeho život v nás. Udržujme a zdokonalujme život tento: připravujme se horlivě na mši sv., služme nejvyšší oběť zbožně, konejme bedlivě díkůvzdání.

c) Úplně svobodně a dobrovolně přinesl Kristus Pán svůj mladý život v oběť Bohu Otci za nás. Oběťujme i my svůj život jemu, zasvěťme mu všechny své síly, odevzdejme se do vůle Boží také v tom, kdy a jak nás povolá z tohoto slzavého údolí k sobě na věčnost. Modleme se za tím účelem častěji, nejlépe ráno, když vstáváme, a večer před spaním obětovnou modlitbu, obdařenou od Pia X. odpustky: »Domine Deus meus, iam nunc quodcunque mortis genus prout tibi placuerit cum omnibus suis angoribus, poenis ac doloribus aequo et libenti animo de manu tua suscipio.«

d) Jen z povzdálí se dívají známí Krista Pána na kříž a na umírajícího Spasitele. Nemusím si snad vyčítati, že se držím opodál od Krista tam, kde bych

ěl přímo a neohroženě hájití jeho zájmů, že se bázně nebo z pohodlnosti rozpakuji provázeti ho atečně na jeho cestě křížové?

XIV. Srdce Ježíšovo kopím probodené.

(Jan 19, 31—37.)

Poněvadž byl pátek, tedy židé, aby nezůstala la na kříži v sobotu,¹⁾ neboť den té soboty byl eliký,²⁾ prosili Piláta, aby se jím zlámaly nohy,³⁾ sňali se s kříže. Přišli tedy vojáci a zlámali nohy dnomu i druhému, jenž s ním byl ukřížován. Když šak přišli k Ježíšovi a uzřeli ho již mrtvého, ne-omili mu nohou, ale jeden z vojínů bodl jej kopím bok⁴⁾ a hned vyšla krev a voda.⁵⁾ A ten, jenž to děl, vydal svědectví o tom a pravdivé je svědectví ho a on ví, že pravdivé věci mluví, abyste i vy věřili. Staloť se to zajisté, aby se naplnilo Písmo: Kostí mu nezlomíte.«⁶⁾ A opět jiné Písmo dí: Budou patřiti na toho, v něhož bodli.«⁷⁾

1) Židé, kteří si nic nedělali z vraždy Krista Pána, edstírají farizejsky, že chtí svědomitě zachovávatí edpisy zákona (5. kn. Mojž. 21, 23: »nezůstane tělo ho na dřevě, ale v týž den pochován bude«); mimo je pobízel stud a strach před lidem k tomu, aby lo Kristovo s kříže rychle zmizelo.

2) Byl hlavní svátek velikonoční. Viz sv. IV. těchto zjímání, odst. XXXII., pozn. 1.

3) Ukřížování samo nemělo v zápětí okamžitou, io ani brzkou smrt; proto se ukřížování často dobí-
li právě zlámáním kostí.

4) V originále *ἐρυξεν*, ve Vulgatě »aperuit«, byla o tedy rána smrtelná. Vojín, který kopí držel v ruce

pravé, mířil ovšem na levý bok Spasitelův, tedy na srdce.

5) Podle obecného mínění vykladačů byl tento výron vody a krve zázračný a měl tajemný význam.

6) Slova Písma (2. kn. Mojž. 12, 46 a 4. kn. Mojž. 9, 12) byla řečena o beránku velikonočním; v něm vidí evangelium předobraz Mesiášův.

7) Zach. 12, 10. (Srv. Zjev. sv. Jana 1, 7.)

Rozjímání 23.

Tajemné otevření boku Kristova.

1. průprava: Vizme božského Spasitele s proboděným bokem, z něhož prýští krev a voda.

2. průprava: Prosme o milost, abychom tajemný význam tohoto zjevu co nejlépe poznali.

1. Židé žádají brzké snětí mrtvého těla Kristova z farizejské přesnosti v zachovávání zákona, ze studu a ze strachu pro svůj zločin. Pilát dává podle předpisů římských zjistiti smrt Ježíšovu. Bůh používá toho všeho, aby vyplnil proroctví a aby znázornil veliká tajemství.

a) Můžeme opět uvažovati o odporném farizeismu, na nějž nás rozjímání evangelia už častěji upozornilo: o úzkostlivém lpění na malicherných vnějších předpisech a o zanedbávání ducha zákona a pravé lásky Boží. Při tom prozpytujeme své jednání.

b) Velekněží a zákoníci přivedli v zaslepené vášni a v ďábelské nenávisti Krista až na kříž. Nyní, když jest jejich dílo dokonáno, nastává vystřízlivění, při-

chází na ně stud a strach před nevolí lidu. Tak je tomu při každém těžkém hříchu: před hříchem a při něm nemyslíme, jsouce vášní zaslepení, na nic, leč jak ukojiti rozkoš nebo zášť; proto nevidíme zhoubových následků. Sotvaže je hřích spáchán, nastává vystřízlivění, stud a bázeň; zlý nepřítel, jenž nás dříve zaslepoval, nyní vše zveličuje a snaží se duši uvrci v beznadějnost. Chceme-li se uvarovati takových úzkostí, zachovejme si při každém pokušení rozumnou, chladnou rozvahu a pevnou vůli.

c) Kristus Pán je pravý beránek velikonoční, Beránek, který snímá hříchy světa. Tak to o něm praví sv. Jan Křtitel, tak to tvrdí sv. evangelista Jan zde v evangeliu a ve Zjevení. Denně při mši sv. opakuje slova o Beránku, jenž snímá hříchy světa, a snad to činíme někdy roztržitě a bezmyslenkovitě. Uvažujme teď při rozjímání, co ta slova znamenají. Již vysvobození národa izraelského z otroctví egyptského bylo velikým dílem Božího milosrdenství a beránek, obětovaný z vděčnosti za tuto milost, stal se národu na tisíciletí symbolem tohoto vzácného dobrodiní Božího. Ale otroctví hříchu je mnohem hroznější než otroctví egyptské. A z otroctví hříchu nás vykoupil Beránek Boží, Spasitel náš, ne symbolicky, nýbrž skutečně, neboť za nás prolil drahocennou krev a nejen nás hříchu zbavil, nýbrž získal nám i nespočetné milosti. Jak vděčně, uctivě a s jakou láskou musíme se tedy modlití slova: »Beránku Boží!»

2. Kristus Pán chtěl býti raněn a trpěti bolesti na všech údech svého těla. Chtěl snášeti všechny muky tělesné i duševní, aby zadost učinil za všechny druhy našich hříchů. I jeho srdce mělo býti probodeno za hříchy našeho srdce. Právě touto ranou

v srdci, ústrojí a symbolu lásky, ukázal nám Kristus Pán všechnu svou lásku.

a) Při každém hříchu, ať se děje zevně jakkoli, je hlavní věcí nitro, poznání, vůle a srdce. Ačkoli hřích spáchaný i zevně je větší, než hřích toliko vnitřní, jsou nicméně vnitřní hříchy, které mají zvláštní jakousi zlobu. To se děje, když při zdánlivě bezúhonných slovech a skutcích vnějších je v srdci zášť nebo hříšná žádostivost. Právě na takové hříchy, jestliže jsme se jich dopustili, můžeme mysliti a jich upřímně litovati, když pohlížíme na Srdce Krista Pána kopím probodené.

b) Nesmírnou lásku k nám ukazuje Spasitel celým svým utrpením, ale zvlášť názorně a mocně tím, že nechává probodnutí své srdce. Chtěl, aby i poslední kapka krve, která po tolika krvavých ranách ještě v těle zbyla, byla za nás prolita, chtěl, aby byl zraněn orgán, jenž jest sídlem a symbolem lásky. Poděkujme svému Vykupiteli vroucně za tuto nesmírnou lásku, darujme mu v náhradu a v oběť celé své srdce a svou krev. Necht' nikdo jiný nemá místa v našem srdci vedle Ježíše; buďme s milostí Boží ochotni prolíti i svou krev, kdyby toho žádala láska k Ježíši.

c) Zbožné duše a duchovní spisovatelé pohlížejí na hlubokou ránu Srdce Kristova také jako na útulek a na přístřeší, v kterém lze nalézt ochranu proti vnitřním i vnějším nepřítelům, odpočinutí v životních námahách, osvícení a sílu. Je to jistě krásná myšlenka, kterou si při rozjímání můžeme poněkud rozvinouti; bude nám zvláště v době pokušení, malomyslnosti a únavy posílou a osvěžením.

3. Sv. Otcové vykládají tajemství otevření boku Kristova, z něhož vychází krev a voda, též jako symbol založení Církve a ustanovení sv. svátostí. Jako Bůh stvořil Evu z boku Adamova, tak Kristus tvoří Církev, svou choť, ze srdce, jež plane láskou a obětuje se za hříchy světa. Proud krve a vody, jenž se prýští ze srdce zraněného pro hříchy světa, znázorňuje prameny milosti, které Kristus Pán rozdává v Církvi sv. svátostmi, zejména vodou křtu svatého a krví svou v nejsv. Svátosti oltářní.

a) Je tedy Církev sv. dílem nejvroucnější lásky Krista Pána, ovocem hořkého jeho umučení, je jeho mystickým tělem, do jehož údů se prýští z Krista jakožto hlavy nadpřirozený život milosti. Je třeba, abychom si občas tento nadpřirozený ráz Církve Kristovy uvědomili. Uvažme, kolik Kristus obětoval pro svou Církev a jak ji míloval, nepohlížejme v Církvi jen na to, co je vnější a lidské, nedejme se másti různými stíny, které se jeví na jednotlivých jejích členech, nýbrž milujme a ctěme v ní Krista Pána, jenž v ní přebývá a působí jako neviditelná hlava. Ovšem, máme dokonalým nadpřirozeným životem také přispívat k tomu, aby se mystické tělo Kristovo jevílo i zevně skvěle a zářivě.

b) Uvažujme též, že sv. svátosti jsou výronem žhavé lásky Kristovy k duším a že je do nich Kristem vložena všechna síla jeho utrpení. Potom si jich budeme více vážit, udělovati je pozorně a uctivě; zvláště nejsv. Svátosti oltářní se budeme klaněti co nejpokorněji a nejuctivěji, konati oběť mše sv. co nejpozorněji a podávati sv. přijímání s vnější i vnitřní zbožností.

Rozjímání 24.

Úcta k božskému Srdci Páně.*)

1. průprava: Představme si Krista Pána, jak ukazuje na své srdce a praví: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«

2. průprava: Prosme o lepší poznání a o rozmnožení úcty a pobožnosti k nejsv. Srdci.

1. V božském Srdci uctíváme skutečné lidské Srdce Kristovo »v lůně Panny utvořené« a »kopím probodené« jako symbol a nástroj jeho lidské lásky, »trpělivé a mnohého slítování« a »hluboce zarmoucené pro hříchy naše«, ale též jako symbol a nástroj jeho lásky božské, v níž »jsou všechny poklady moudrosti a vědy«. Důvodem naší úcty a pobožnosti jest velikost a vznešenost toho Srdce, jeho nesmírná láska k nám a jeho příklad pro náš život.

a) Již zde na zemi jsou některé osoby a věci, které svou velikostí, šlechetností, dobrotou vábí k sobě srdce, jsou osoby a věci, kterým jsme oddáni s upřímnou úctou a láskou. Ale čím déle žijeme, tím více poznáváme, jak malí, pomíjející a nestálí jsou všichni tvorové, jak každé dobro, každá krása a láska má své stíny a jak vše, co je skutečně dobré a milování hodné, jen proto je takové, že je odleskem nekonečně velkého a vznešeného Boha. V Srdci Ježíšově máme skutečně důstojný předmět, hodný veškeré úcty i lásky. Není to jen srdce, jež je »hlu-

*) Srdce Ježíšovo, kopím probodené, které Církev sv. vyzývá v litanii k Srdci Ježíšovu, poskytuje nám příležitost, abychom rozjímali o důvodech a o způsobech úcty k božskému Srdci Páně.

binou všech ctností«, nýbrž i »Srdce nekonečné velebnosti« a »se Slovem Božím podstatně spojené«. Kdo by nebyl naplněn úctou k srdci tak velikému a vznešenému, kdo by je nemiloval?

b) Toto božské Srdce mě miluje láskou, k níž se nedá přirovnat žádná jiná láska na světě. Podivuhodná a tklivá jest láska matky, která bdí a trpí u lože nemocného dítěte, důvěrná a obětavá byla láska Jonathanova k Davidovi, jemná a vroucí byla láska sv. Jana k božskému Mistru, a přece mnohem vroucnější, jemnější, obětavější a podivuhodnější jest láska, kterou Srdce Ježíšovo miluje každého z nás. Není to láska toliko citová nebo láska, která se jeví jen slovy, nýbrž láska, která se obětuje až do krve; a není to láska toliko všeobecná: Božský Spasitel miluje každého z nás zvláště, na každého z nás zvlášť myslí, takže každý může vpravdě říci: »Zamiloval si mě a sebe sama vydal za mne« (Gal. 2, 20). Nejvíce budí a udržuje lásku obětavost, kterou nám někdo prokazuje. Nuže, v Srdci Ježíšově vidíme nejvyšší obětavost. Právě proto musíme je milovati více než kterékoli jiné srdce.

c) Konečně uctíváme a milujeme Srdce Páně, poněvadž v něm vidíme vzácný a svatý příklad všech ctností, jež máme konati. Naše rozjímání o životě Krista Pána není nic jiného než ustavičné studium jeho Srdce, v němž nalézáme nové a nové poklady všech ctností. Napodobovati ctnosti božského Srdce je zároveň nejpraktičtější úctou a pobožností k němu. O tom uvažovati budeme v druhé části rozjímání.

2. Není ctností, které bychom se nemohli na božském Srdci Páně podívat a kterou bychom nemohli podle svých sil a podle milosti nám udělené

napodobovati. V něm jsou spojeny všechny ctnosti v nejkrásnějším souladu jako různobarevné paprsky v bílém světle slunečním. Připomeneme si aspoň čtyři z nich: mírnost, pokoru, poslušnost a velkomyslnost.

a) Jak nevýslovnou mírnost ukazuje Kristus Pán v slovech a v celém jednání! Na nejhrubší urážky odpovídá velebně a klidně, nad zatvrzelým Jeruselem pláče, Jidáše, jenž ho zrazuje, nazývá přítelem. Kdo by nemiloval toto Srdce nejmírnější, když již zde na zemi je nám společnost mírného a tichého člověka tak milá? A kdo by je nechtěl napodobovati? Zpytujeme se, zdali v jednání a v hovoru se spolubratřimi a s domácími neodpuzujeme hrubostí, svárností a prudkostí a zdali nekazíme svůj vliv na věřící tím, že s nimi jednáme chladně neb i pánovitě, hněvivě a netrpělivě?

b) Celý život Krista Pána byl školou pokory. Narozen v největší chudobě a skrytosti pracuje po třicet let jako syn chudičského řemeslníka, a když vystupuje veřejně, aby kázal, je stále tupen, podezříván a pronásledován. Vrcholu dostoupilo jeho pokoření při utrpení. Představme si jen tyto tři výjevy: Ježíš zrazen od svého učedníka, Ježíš vedle Barabáše, Ježíš uprostřed dvou zločinců! Kristus Pán se tak pokořil, aby nás této ctnosti, tak potřebné a tak těžké, naučil. Životní úlohou toho, kdo chce dosíci dokonalosti a působiti plodně apoštolsky, musí býti stálé studium a napodobování pokory Krista Pána.

c) Prakticky se pokora nejlépe projevuje poslušností. Poslušnost Krista Pána k nebeskému Otci byla naprostá a dokonalá. I v největších bolestech se odevzdává zcela do vůle Otcovy a stává se poslušným až k smrti kříže. On, věčný Syn věčného Otce, po-

slouchá dokonale a ve všech, i v nejmenších věcech, také svých tvorů. Pamatujeme-li na to, že poslouchající podrobujeme se vlastně nejvyššímu Pánu a Tvůrci a že vytváříme v sobě obraz nejposlušnějšího Srdce Páně? Čí se nám zdá poslušnost nedůstojnou lidské svobody a překonaným stanoviskem?

d) Kristus Pán, jenž by byl mohl jedinou kapkou krve a jediným skutkem vůle spasiti svět, obětoval velkomyslně všechna dobra, která měl, svou čest, všechnu útěchu, ano i život. Ani teď se nespokojuje tím, aby nám udílel milostí toliko dostatečných, nýbrž nabízí nám milost nejhojnější. Za to žádá také od nás, od svých kněží, velkomyslnou obětavost. Kněz, jehož zásadou jest, činiti jen to, co musí býti, který se modlí a koná dobré, jen když se mu dostává útechy nebo vděčnosti, není pravým ctitelem božského Srdce Páně.

3. Napodobovati ctnosti nejsvětějšího Srdce je tedy nejpraktičtější způsob úcty k božskému Srdci. Ze všech jiných způsobů této úcty vyberme si dnes ke kratičké úvaze dvojí způsob: úctu k Spasiteli svátostnému a smírnou pobožnost k Srdci Páně.

a) V nejsvětější Svátosti je přítomen celý božský Spasitel s tělem i krví, s lidskou duší i s božstvím. Milý způsob pobožnosti k Srdci Páně jest, vzbuzovati víru v přítomnost božského Srdce v nejsvětější Svátosti, projevovati mu hlubokou úctu, vděčnost, oddanost, uvažovati v tichém rozjímání o dobrodíních a ctnostech Srdce Božího, předkládati mu své plány, práce a obtíže.

b) Zvláštní a velmi vhodný způsob úcty k božskému Srdci Páně, doporučený samým Kristem Pánem, jest zadost činiti Ježíši Kristu obětavou láskou

a usmířovati ho za tolikeré hříchy světa a za velký nevděk, jehož se mu za všechna dobrodiní dostává. Čím více a čím častěji uvažujeme o tom všem, co božský Spasitel činí pro lidstvo, na př. jen skrze svou církev, a čím lépe poznáváme zkušeností, jak málo vděčnosti u lidí nalézá, tím více jsme puzeni, abychom tuto zlobu a tento nevděk Kristu Pánu nějak nahradili. Zvláště srdce kněžské nesmí nikterak zůstatí lhostejné k urážkám, jichž se božskému Spasiteli dostává. Nesmíme zapomínati, ano na prvním místě máme mysliti na vlastní provinění a napravovati svůj nevděk usilovnou prací pro království Kristovo.

XV. Pohřeb a hrob Kristův.

(Mat. 27, 57—66; Mk. 15, 42—47; Lk. 23, 50—56; Jan 19, 38—42.)

Když pak se připozdilo,¹⁾ přišel jeden člověk bohatý z Arimathie,²⁾ judského města, jménem Josef, který byl vznešený člen rady, muž to dobrý a spravedlivý, jenž také očekával království Boží, jsa učedníkem Ježíšovým, ale tajným ze strachu před židy. Ten nesouhlasil s nálezem a s jednáním jejich, a dodav si odvahy³⁾ vešel k Pilátovi a žádal ho o tělo Ježíšovo. Pilát se podívil, že by již byl mrtev,⁴⁾ a povolav k sobě setníka, tázal se ho, zdali již zemřel. A zvědév to od setníka, daroval tělo Josefovi. Josef pak nakoupiv kmentu, přišel a vzal tělo Ježíšovo. Přišel pak i Nikodem, jenž byl přišel k Ježíšovi nejprve v noci, a přinesl smíšeninu myrrhy a aloe, asi sto liber. I vzali tělo Ježíšovo a sňavše je (s kříže), ovinuli je v kment čistý s vonnými věcmi, jakož jest u židů obyčej pochovávatí.⁵⁾

Byla pak na tom místě, kde byl ukřižován, zahrada, a v té zahradě hrob nový, který byl (Josefem) vytesán ve skále, do něhož ještě nikdo nebyl položen.⁶⁾ Tam tedy pro svátek židovský — neboť byl pátek, den přípravy, to jest den před sobotou — položil jej do svého nového hrobu, poněvadž hrob byl blízko.⁷⁾ A přivalil kámen ke dveřím hrobovým. A sobota nastávala.

Za ním však šly ženy, které byly s ním přišly z Galileje, a podívaly se na hrob i na to, jak tělo jeho bylo položeno. Byla pak tam Maria Magdalena a druhá Maria (matka) Josefova⁸⁾ a sedíce proti hrobu dívaly se, kde ho položili. A vrátivše se připravily vonné věci a masti. V sobotu ovšem odpočinuly podle přikázání.

Druhého dne, který jest po pátku, velekněží a farizeové sešli se k Pilátovi řkouce: »Pane, my jsme se rozpomenuli, že ten svůdce jsa ještě živ řekl: »Po třech dnech vstanu.«⁹⁾ Rozkaž tedy ostříhati hrobu až do třetího dne, aby snad učedníci jeho nepřišli a neukradli ho a neřekli lidu: »Vstal z mrtvých!« I bude poslední blud¹⁰⁾ horší než první.« Řekl jim Pilát: »Máte stráž,¹¹⁾ jděte, ostříhejte ho, jakož rozumíte.« I odešli a obsadili hrob strážnými zapečetivše kámen.

A když sobota pominula, Maria Magdalena a Maria (matka) Jakobova a Salome nakoupily vonných věcí, aby přijdouce pomazaly Ježíše.¹²⁾

1) V originále *ὥρα* (sero), doba asi od tří do šesti hodin večer.

2) Jako bohatý a vážený muž mohl se Josef odvážiti k Pilátovi, aby požádal o tělo Kristovo. Arimathea je buď nynější Ramleh nebo Ramathaim Sofim.

Mimo to podle předpovědění Isajášova (»...u bohatého nalezl hrob svůj« Is. 53, 9) měl býti Mesiáš pohřben v hrobě bohatého člověka.

3) Bylo k tomu třeba odvahy, aby se veřejně přiznal za učedníka Kristova.

4) Při ukřižování nastávala smrt někdy až za několik dní, a Pilát si asi nebyl vědom celé krutosti bičování a jiných muk Kristových.

5) To podotýká sv. Jan pro čtenáře, kteří neznají zvyků izraelských.

6) Pánu všehomíra má se dostati prvotín i v té věci.

7) Aby nezůstalo tělo na kříži přes sobotu, bylo třeba pohřbíti je do některého blízkého hrobu.

8) Bratra apoštolů Jakuba a Jana.

9) Není nic divného, že nepřátelé Kristovi, kteří dosud byli zaujati vášnivou touhou, jak by nenáviděného Ježíše zahubili, teprve nyní myslí na jeho předpověď, o níž se snadno mohli dověděti od některého z posluchačů Krista Pána.

10) V originále *πλάγη*, fraus, podvod.

11) Židé mívali o svátcích k dispozici určitý počet římských vojáků, aby se udržoval pořádek. Je to podivuhodné řízení Boží prozřetelnosti, že se právě postavení stráže k hrobu, jímž židé chtěli dosíci, aby tělo Ježíšovo v hrobě zůstalo, stává novým důkazem jeho zmrtvýchvstání, jak níže uvidíme.

12) Zdánlivý rozpor mezi Lukášem, jenž pravil »a vrátivše se (z pohřbu) připravily vonné věci a masti, v sobotu ovšem odpočinuly podle přikázání«, a mezi Markem, jenž píše »když sobota pominula, nakoupily vonných věcí«, lze řešiti buď tak, že svatý Lukáš nemíní, že by hned po návratu byly šly nakupovati, nýbrž až po sobotním klidu, anebo tak, že zbožné ženy některé věci připravily hned v pátek, ostatní až po sobotě.

Rozjímání 25.

1. průprava: Představme si, jak snímají s kříže mrtvé tělo Kristovo a kladou do nového hrobu.

2. průprava: Prosme o milost, abychom Krista Pána v nejsvětější Svátosti brali do rukou a přijímali s největší uctivostí.

1. Kristus Pán umíral na potupném dřevě kříže v největším ponížení a v naprosté opuštěnosti. Zdálo se, že ho po smrti čeká ještě potupný pohřeb, že římsí vojáci jeho tělo strhnou a že je zakopou s klením a s pohoršlivými poznámkami; neboť ukřižovaní neměli bývat čestně pochováni. Zdálo se také, že se nikdo z jeho přátel neodváží, vyžádati si jeho tělo a čestně je pohřbít. A hle, právě tu vystupují dva učedníci Ježíšovi, dosud tajní a nesmělí, vyprošují si tělo Páně, sejímají je s velkou uctivostí a láskou s kříže a kladou v klín bolestné Matky.

a) Jak podivuhodná jest prozřetelnost Boží! Bůh zasahuje právě tam, kde selhává veškerá pomoc lidská, a oslavuje toho, kdo je v největším ponížení. Nedělejme si tedy nikdy zbytečných starostí o budoucnost, co bude s námi nebo s našimi drahými, nečeká-li nás pokoření příliš velké a jak je sneseme. Konejme vůli Boží a Bůh vše zařídí k našemu dobrému.

b) Josef a Nikodem jsou dva vzácné případy mužné neohroženosti a odvahy, která se nebojí ani před nepřáteli, vyznati své přesvědčení a hájiti svých práv. Jeden z nejdůležitějších úkolů naší kněžské pastorece jest, vychovati hodně mnoho takových pevných, neohrožených mužů. K tomu jest ovšem

třeba, abychom sami odložili veškeru bázeň lidskou, abychom rázně vystupovali a hájili, kde je toho třeba, pravdy a práv sv. Církve.

c) Ani si nedovedeme představit, jak uctivě a pokorně tito dva mužové snímali svaté tělo božského Mistra a jeho se dotýkali. Považovali bychom jistě za zvláštní milost a vyznamenání, kdybychom jim při tom tak milém a vzácném úkonu směli pomáhati. Zdaž však nekonáme denně něco podobného, nedotýkáme se svýma rukama, nepozdvihujeme a nepřenášíme skutečné tělo Kristovo pod způsoby chleba na oltáři? Zpytujeme se, s jakou vnější i vnitřní uctivostí, pokorou a zbožností se Krista Pána dotýkáme.

d) Podoba Matky Boží bolestné, držící v klíně mrtvé tělo Synovo, jest nejtklivější obraz nejsvětější Panny. Nejprřednější sochaři a malíři se snažili, zachytiti jej co nejvěrněji a co nejpůsobivěji. Vryjme si podobu Panny Marie jako »Mater Dolorosa« hluboko do srdce, aby nám v dobách utrpení a úzkosti byla útěchou a posilou. Vzbudme nyní při rozjímání živou soustrast s Matkou bolestí a hlubokou úctu k ní, a modleme se: »Christe cum sis hinc exire, da per Matrem me venire ad palmam victoriae«.

2. Vizme v duchu dojemný průvod pohřební: tělo Krista Pána nesou věrní jeho učedníci, jeho Matka a zbožné ženy kráčejí za nimi, všichni mlčky, v hlubokém zármutku, s velikou uctivostí, spojení v duchu s Kristem Pánem. Představme si nový, ve skále vytesaný hrob, do něhož ukládají tělo Krista Pána.

a) Můžeme znovu uvažovati o chudobě Krista Pána. Jako žil a zemřel chud, tak chtěl, aby ani po smrti neměl nic svého, aby prostěradla, do kterých

byl zavínut, vonné masti i sám hrob byly mu od zbožných osob darovány. Jak velice si váží Spasitel ctností chudoby, když k ní vybízí po celý život a po smrti neméně důtklivě svým příkladem, jak vroucně si žádá ducha chudoby od těch, kteří ho v apoštolském životě následují!

b) V jedné věci přece ukazuje Kristus Pán svou velebnost a důstojnost: Hrob, do kterého bude položen, má být nový, v němž ještě nikdo nebyl pochován. Tak toho vyžaduje jeho důstojnost mesiánská i důstojnost jeho panického těla, jež bylo utvořeno z čisté Panny a nikdy nebylo poskvrněno ani stínem hříchu. Nejlepší přípravou kněze, který při svěcení přijímá milost Kristovu, jemu se všecek zasvěcuje a potom tolikrát s ním se ve sv. přijímání spojuje, jest tělo vždy panické a čistě zachované, srdce, které nenáleželo nikdy nikomu jinému než Pánu Bohu. Kristus Pán neodmítá od své služby ani hříšníků, upřímně-li se kají, ale chce, aby si aspoň potom zachovali tělo čisté a aby mu věnovali srdce nerozdělené.

c) V hrobě, do něhož Spasitel byl položen, a v jeho vlastnostech vidí duchovní spisovatelé obraz duše, která se spojuje s Pánem Ježíšem v sv. přijímání. Jako hrob Kristův — má být taková duše v zahradě květy ctností vyzdobené, okrášlená vonnými mastmi obětavostí a čistoty, vytesána ve skále rozhodné a odhodlané vůle, blízko Kalvarie, to jest ochotna k utrpení a ke kříži.

3. Židé učinili vše, co bylo v jejich moci, aby Ježíš nebyl uznán a pokládán od lidu za Mesiáše: Dali ho odsouditi jako svůdce a největšího zločince, vydali ho nejhorším potupám a pokořováním, přibíli

ho na potupné dřevo kříže. Po jeho smrti chtějí zabránit silnou stráží, aby tělo Kristovo nemohl nikdo vzít. Ale vše marné: právě prostředky, kterých užívají, aby Krista zničili úplně, vedou k jeho oslavení.

a) Podobně Bůh často kazil a vniveč obracel úklady a zbraně nepřátel sv. Církve a jejích kněží, takže to, co bylo vymyšleno k jejich zkáze, učinil prostředkem k oslavení a k požehnání. Proto nepozbývejme mysli ani při sebe větších pronásledováních a útocích na dílo Kristovo a na jeho sluhu. Bez vůle Boží nepřátelé nejen ničeho nedosáhnou, nýbrž Bůh obrátí vše proti nim a v náš prospěch.

b) Strážci Krista Pána jsme i my kněží, ovšem v jiném smyslu než římsí vojáci. Svátostného Krista Pána máme chránit všeho zneuctění, máme se starat, aby se jeho úcta stále šířila, máme hájit jeho pravdy a jeho sv. práv, máme se především snažit, abychom tak žili, jak se sluší na ty, které Pán vyvolil, aby byli tak blízko u svatostánku a jeho věrnými strážci.

B) Oslavení Krista Pána.

XVI. Kristus Pán vstává z mrtvých.

(Mat. 28, 2—4; Mk. 16, 9.)

Vstal pak zmrtvých prvního dne v témdni.¹⁾ A hle, zemětřesení stalo se veliké,²⁾ neboť anděl Páně sestoupil s nebe a přistoupiv odvalil kámen a posadil se na něm. Byl pak obličej jeho jako blesk a roucho jeho bílé jako sníh.³⁾ Ze strachu před ním strážní se chvěli a stali se jako mrtví.

1) V originále *πρώτη σαββάτου*, neboť slovo *σάββατον* znamená buď určitý den týdne (sobotu), anebo označuje celý týden.

2) Zemětřesením se projevuje moc Boží, jež působí velký zázrak zmrtvýchvstání Páně, zároveň doprovází příchod nebeského ducha.

3) Plamen a skvoucí bělost jsou výraz nebeské slávy. Andělé jich používají, když se zjevují lidskému oku v podobě jinochů.

Rozjímání 26.

1. průprava: Představme si, jak u prázdného hrobu Kristova sedí na odvaleném kameni anděl Páně v podobě krásného jinocha a jak se nad hrobem vznáší velebná postava oslaveného Spasitele.

2. průprava: Prosme o milost pevné víry ve velké tajemství vzkříšení, o milost upřímné radosti a neochvějné naděje v své zmrtvýchvstání.

1. Písmo sv. oznamuje toliko událost zmrtvýchvstání Páně, neudávajíc blíže ani způsobu ani hodiny nebo doby, kdy se stalo. Snad vstal Kristus Pán již o půlnoci, jistě však před východem slunce. Vyplnil proroctví, že třetího dne vstane, ale jako by chtěl urychlit tuto zázračnou událost, tak důležitou pro naši víru, pro duchovní radost naši a pro naši naději, zůstal v hrobě jen nepatrnou část prvního a třetího dne.

a) Vpravdě, zmrtvýchvstání Páně jest úhelným kamenem a nejpevnějším sloupem naší svaté víry. Sotva která historická událost je tak nezvratně dokázána, z úst přátel i nepřátel, důkazy přímými i nepřímými, jako tento zázrak. Náboženství, jež Bůh potvrdil takovým divem, musí býti pravé. Poklekněme v duchu před oslaveným Mistrem a vzbudme úkon pevné víry v toto tajemství a v celé učení Kristovo, obnovme předsevzetí, že po celý život budeme tuto víru vyznávat, ji hlásati a za ni oběti přináseti.

b) Vzbudme upřímnou a nelíčenou radost z toho, že se našemu Pánu a Spasiteli dostalo takové cti a slávy. Provázeli jsme ho na cestě jeho hořkého utrpení, měli jsme s ním upřímnou soustrast, nuže, radujme se s ním teď z jeho oslavení! Svou radost můžeme vyjadřovati krátkými modlitbami, jimiž Církev svatá projevuje o velikonocích svou překypující radost. Tato duchovní radost bude nám útěchou a posilou, když zármutek sklíčí naše srdce, když přijdou vnější obtíže, když denní jednotvárnost hrozí strhnouti nás s výšin duchovního života.

c) Ale nemáme jen radost ze slávy Kristovy, jeho vzkříšení jest také pramenem radostné naděje

v naše vzkříšení a oslavení. Podle slov Páně a podle učení sv. Pavla jest Kristovo zmrtvýchvstání předzvěstí, zárukou a důkazem našeho vzkříšení. Budiž nám ve všech útrapách životních útěchou myšlenka: jen ještě několik let a přijde i pro nás den odplaty, oslavy a jednou slavného vzkříšení.

2. Představme si živě, jak se při vzkříšení Páně duše Kristova spojuje s mrtvým, bledým, ranami posetým tělem a jak v témž okamžiku stojí před námi tělo oslavené, oživené duší nekonečně blaženou. Duše Kristova měla ovšem stále blažené patření na Boha, ale za smrtelného života Kristova byly účinky tohoto patření částečně zastaveny a duše Kristova trpěla někdy i veliká vnitřní muka. Nyní je tato duše se všemi svými schopnostmi naplněna nekonečnou radostí. Tělo Kristovo, tělo toho, jenž za svého pozemského života chtěl býti ve všem nám podoben mimo hřích, jest nyní v stavu oslaveném. Bohoslovci vypočítávají čtyři vlastnosti oslaveného těla: neobyčejnou nadpřirozenou krásu, nesmrtelnost, duchovost a pohyblivost, již mají duchové. Tyto vlastnosti budou mít také naše duše a naše těla v stavu oslaveném.

a) Vše to, co naši duši nyní tíží, jednou pomine, Ano, právě naše starosti a kříže, jež jsme dobře nesli, budou zvláštní příčinou naší nebeské radosti. Jak bychom prospívali v lásce ke kříži Kristovu, kdybychom byli touto myšlenkou dokonale proniknutí!

b) Naše smrtelné tělo má býti jednou oslaveno. Všemohoucnost Boží dá mu tytéž vlastnosti, které zdobí tělo vzkříšeného Krista Pána. Jak mocná pohnutka, abychom své tělo zachovávali čisté, abychom

se varovali všeho, co by mohlo uvést ctnost kněžské čistoty v nebezpečí! Jsou naše těla opravdu důstojným příbytkem a hodným nástrojem Ducha svatého?

c) Víra v naše budoucí oslavení budiž nám opravdovou nadpřirozenou útěchou také v tělesných slabostech, nedostacích a nemocech. Nermuťme se příliš, ani kdybychom byli skutečnými mrzáky a neschopnými práce, vždyť to ubohé tělo bude kdysi s Kristem oslaveno.

d) Abychom se připravili na oslavení těla, snažme se již za života o vlastnosti těla oslaveného, pokud to v smrtelném životě je možné. Přičiňujme se o nadpřirozenou krásu svého těla: panická čistota a opravdová skromnost vtiskují tělu pečeť svěžesti a nadpřirozené krásy. Přijímejme s velkou zbožností a láskou tělo Páně, záruku nesmrtelnosti. Vychovávejme svou fantasií a navykejme ji na obrazy vznešené a duchovní. Neúnavnou, stálou činností pro spásu duší napodobujme živost a pohyblivost duchů a oslavených těl.

3. Jako při mnoha jiných událostech a tajemstvích užívá Bůh i při tomto tajemství služeb andělů. Anděl se zjevuje v nadpřirozeném lesku a kráse. Ti, kdo jsou dobré vůle a přáteli Kristovými, naplnění jsou při pohledu na něho radostí, ale Kristovi nepřátelé a lidé, kteří mají špatné svědomí, chvějí se strachem a padají do mdlob.

a) Andělskou službu má konati i kněz tím, že jako anděl hlásá Krista, chrání věřící lid, těší jej, předchází ho dobrým příkladem. Jsem opravdu andělem svému lidu? Jak bych se musil hanbiti, kdybych se příkladem, nedbalostí stával spíše svědcem než strážným andělem duší!

b) V duši, která lne ke Kristu Pánu, nacházejí ohlas nadpřirozené pravdy a vnuknutí Boží. Duše, která se nerada zabývá nadpřirozenými a duchovními věcmi a pocítuje z nich spíše nelibost nebo strach nežli duchovní radost, není na pravé cestě. Kněz, na kterého by duchovní a nadpřirozené věci takto působily, nebyl by knězem podle Srdce Páně.

XVII. Kristus Pán se zjevuje zbožným ženám.

(Mat. 28, 1, 5—10; Mk. 16, 1—8; Lk. 24, 1—11;
Jan 20, 1—2.)

A záhy zrána po sobotě, když již svítalo na první den týdne, ale byla ještě tma, přišla Maria Magdalena a druhá Maria (matka) Jakubova a Salome, nesouce vonné věci, které byly nakoupily a připravily, aby pohleděly na hrob a příjdouce pomazaly Ježíše.¹⁾ I pravily k sobě vespolek: »Kdo nám odvalí kámen²⁾ ode dveří hrobových?« A přišly k hrobu, když slunce již vyšlo.³⁾ A pohledše uzřely, že kámen jest odvalen. Byl totiž velmi veliký.⁴⁾ A vešedše do hrobu, nenalezly těla Pána Ježíše. I běžela (Maří Magdalena) a přišla k Šimonu Petrovi a k jinému učedníkovi, kterého miloval Ježíš. I stalo se, když byly (zůstavši ženy) proto bez rady, aj, dva muži se postavili podle nich v rouše skvoucím. Když pak se bály a svůj obličej k zemi schýlily,⁵⁾ pravil k nim anděl: »Nebojte se vy! Neboť vím, že hledáte Ježíše Nazaretského, který byl ukřižován. Proč hledáte živého mezi mrtvými? Není ho tuto, ale vstalť jest zajisté, jakož byl řekl; pojdte a vizte místo, kde Pán byl položen.

Rozpomeňte se, kterak mluvil vám, když byl ještě v Galileji, řka: »Syn člověka musí býti vydán v ruce lidí hříšných a býti ukřižován a třetího dne vstáti z mrtvých. Ale jdouce rychle povězte učedníkům a Petrovi,⁶⁾ že vstal z mrtvých, a hle, předejde vás do Galileje, tam ho uvidíte, jakož vám byl pověděl. Hle, pověděl jsem vám to.«⁷⁾

Ale ony vyšedše utekly ze hrobu, neboť přišel na ně strach a hrůza, a neřekly nic nikomu, neboť se bály.⁸⁾ (Poté však) se rozpomenuly na slova jeho a s bázní a radostí velkou běžely zvěstovat to učedníkům jeho. A hle, Ježíš potkal se s nimi⁹⁾ a řekl: »Buďte zdraví!« A ony přistoupivše chopily se nohou jeho a klaněly se mu. Tu řekl jim Ježíš: »Nebojte se! Jděte, zvěstujte bratřím svým, ať odejdou do Galileje, tam mě uvidí.«

A navrátivše se od hrobu, zvěstovaly to všechno jedenácti a všem ostatním. Byla pak to Maří Magdalena a Jana Maria (matka) Jakubova a ostatní s nimi, které to apoštolům pověděly. Ale slova ta zdála se jim jako bláznovství a nevěřili jim.

1) Je známo, že právě ve vypravování o vzkříšení Páně je mezi jednotlivými evangelisty mnoho zdánlivých neshod: jeden praví, že za tmy šly k hrobu, jiný, že vycházelo slunce, jeden mluví jen o Maří Magdaleně, jiný o více ženách, jeden o jednom andělu, druhý o dvou, jeden praví, že ustrašené ženy o zjevení nic neřekly, druzí, že šly vše zvěstovati apoštolům. Ale jak je patrné ze srovnání všech evangelíí v této harmonii, dají se všechny zdánlivé neshody vyrovnati, aniž je třeba přidali nějaké podstatné slovo. To je velkým důkazem pravdivosti evangelíí, zdánlivé neshody jsou zřejmým svědectvím, že evan-

gelisté nevyprávěli podle vzájemné dohody, nýbrž nezávisle.

2) Hrob se skládal z dvou komůrek a byl uzavřen velikým kamenem. Ženy, jež celou sobotu ztrávily v zármutku doma, nevěděly vůbec, že byla k hrobu postavena stráž.

3) Svítání je v Palestině velmi krátké, takže mohly ženy vyjít za tmy a k hrobu přijít za slunečního světla. Ostatně lze se sv. Augustinem překládati »když slunce vycházelo«.

4) Udává se důvod starosti zbožných žen.

5) Nemohouce snést pronikajícího lesku.

6) Petrovi zvláště, aby byl potěšen v svém velkém zármutku pro zapření Krista Pána, a poněvadž byl hlavou apoštolů.

7) Těmito posledními slovy zdůrazňuje, že je pravda, co řekl.

8) Ženy nejprve jsou naplněny bázní a nemluví, později však naplní jejich srdce radost a zvěstují vše apoštolům. Podle jiných vykladačů některé z žen ihned se odebraly k apoštolům, aby jim vše zvěstovaly, jiné ze strachu se skryly a nikomu nic neřekly.

9) Toto zjevení, o kterém učedníci jdoucí do Emauz nic neříkají, stalo se asi teprve později, ne hned cestou od hrobu. Ale klademe je hned sem, poněvadž předmětem rozjímání jest vedle zjevení andělů také zjevení Krista Pána.

Rozjímání 27.

1. průprava: Vizme zbožné ženy, jak se ubírají k hrobu a jak se jim tam zjevuje anděl, potom Ježíš Kristus sám.

2. průprava: Prosme o milost, abychom napodobovali horlivost těchto zbožných žen a abychom se stali hodnými pohledu na Ježíše jako ony.

1. V sobotu zachovávaly ženy sváteční klid, ale hned v neděli za časného jitra pudí je láska k Ježíši k jeho hrobu; chtějí pomazati jeho mrtvé tělo. Nešetří obětí, aby mohly drahému mistru prokázati tuto pietní službu. Časně vstávají, za drahé peníze kupují vonné masti, nebojí se úkladů nepřátel.

a) Tyto ženy jsou vzácným příkladem všech horlivých duší, které milují Ježíše a chtějí pro něho pracovati. Nelekají se nesnází, nebojí se nepřátelství farizeů, přinášejí též oběti hmotné, kupující drahé masti. Vzácný příklad i pro kněze. Kněz má časně vstávati, první hodiny dne věnovati modlitbě a službě Boží, nesmí se lekat dalekých cest ani jiných námah, nesmí se dáti zastrašiti útoky nepřátel, má podle možnosti přinášeti také oběti hmotné, zvláště aby chrám Boží byl důstojně ozdoben, aby byli věřící získáváni Církvi také činností karitativní a aby byly podporovány katolické podniky.

b) I my můžeme a máme Ježíše potěšovati vonnými mastmi. Takovými vonnými mastmi jsou naše kněžské ctnosti, na prvním místě dokonalá čistota, pak skromnost a pokora a trpělivé snášení kříže. Které příležitosti k těmto ctnostem mám dnes? Jak jich použiji?

2. Ženy jsou plné starostí, jak odvalí velký kámen hrobový. Což teprve kdyby věděly, že židé postavili k hrobu silnou vojenskou stráž! Zatím Bůh svou prozřetelností a všemohoucností odstranil zázračně obě překážky, ženy našly hrob otevřený a anděl Páně jim zvěstuje radostnou pravdu o zmrtvýchvstání Kristově.

a) Jak často tísnívá i naše srdce tíživá starost při různých našich podnicích a pracích, při myšlen-

kách na budoucí naše osudy! Vidíme mnoho překážek a nepoznáváme, jak je možno odstraniti. Při tom snad se našim plánům a pracím kupí v cestu jiné, nám neznámé překážky anebo očekávají nás v budoucnosti kříže, o kterých nyní nemáme ani tušení. Všecky tyto překážky, nesnáze a utrpení jsou v rukou Božích. Modlíme-li se, konáme-li klidně svou povinnost a odevzdáme-li se úplně do vůle Boží, Bůh často zcela podivuhodně zařídí vše k dobrému.

b) »Proč hledáte živého mezi mrtvými?« Tato slova bychom si měli opakovati, když nás svět svými nástrahami svádí. Kdo žije rozkošnickému světu a hříšným vášním, je vlastně mrtev. Pravý život má, kdo je v posvěcující milosti. Zvláště jej musí mít kněz, který je k tomu povolán, aby v duších nadpřirozený život budil a udržoval. Kněz, jenž musí býti nadpřirozeným duchem zcela proniknut, aby mohl životem nadpřirozeným žítí a jej rozšiřovati, nesmí býti hledán ani nalézán mezi mrtvými tohoto světa, v marných počtech světských, ve smyslných vášních, v hněvech a svárech, v nezřízených touhách po pomíjejících statcích.

3. Zjevení andělské nebylo ještě celou odměnou horlivostí a lásky zbožných žen. Kristus Pán se jim zjevuje, nechává si od nich objímatí nohy, přijímá jejich úctu a prokazuje jim zvláštní poctu tím, že je též sám volí za poselkyně svého vzkříšení k apoštolům.

a) Jak štědrý a velkomyslný je Pán Ježíš k těm, kdo se obětují jeho službě, a jak bohatě odměňuje i nejmenší službičku! Tak štědrým ukáže se Kristus

Pán i k nám, jestliže mu nezištně a obětavě budeme sloužiti kněžským životem a působením, jak jsme si to umínili v první části tohoto rozjímání. I nám se bude již zde na zemi zjevovati, skýtaje nám útěchu při modlitbě, zvláště při mši sv. a před svatostánkem, svěří nám někdy důležitá díla, která chce jeho láska k spáse duší provéstí.

b) Snad jsme naplnění svatou závistí vidouce, jak je těmto ženám dopřáno, zulíbatí svaté nohy Spasitelovy. Ale i my máme skutečného a pravého Ježíše u sebe, třeba toliko pod způsoby chleba a vína, můžeme každého okamžiku k němu přijíti, před ním pokleknouti, pozdraviti ho, zlíbatí v duchu jeho svaté ruce a nohy, ano denně se s ním spojujeme ještě mnohem úžeji v sv. přijímání. Jest naše úcta a zbožnost aspoň v něčem podobná úctě a zbožnosti těchto žen?

c) Kristus Pán zjevil se sice brzo sv. apoštolům v Jerusalemě, ale zve je do Galileje, kde se miní s nimi stýkati déle a důvěrněji. Podle výkladu sv. Otců chce se proto zjevití v Galileji a ne v Jerusalemě, že tam nebylo nepřátelských nástrah, obav a neklidu, takže tam mohli učedníci hovořiti se svým Mistrem a s ním se těšiti nerušeně. Pán Ježíš nás sice neopouští ani za roztržitých denních prací, jen když jsme v milosti Boží a když vše konáme s dobrým úmyslem, ale kdo ho chce míti zvláště blízko a požívatí jeho útěchy, musí ho hledati v soustředění a v ústraní. Proto je důležité, konati čas od času duchovní rekolekci a věnovati ročně několik dní sv. exerciciím.

XVIII. Petr a Jan u hrobu Spasitelova.

(Lk. 24, 12; Jan 20, 2—10.)

(Maria Magdalena tedy) přišla k Šimonu Petrovi a k jinému učedníku, kterého miloval Ježíš,¹⁾ a řekla jim: »Vzali Pána z hrobu, a nevím, kam ho položili.« Vyšel tedy Petr a ten druhý učedník a šli k hrobu. Běželi pak oba spolu, ale ten druhý učedník běžel napřed rychleji než Petr,²⁾ a přišel k hrobu první a nachýliv se uzřel prostěradlo ležeti,³⁾ ale nevešel.⁴⁾ Tu přišel Šimon Petr jda za ním a vešel do hrobu i uzřel prostěradla ležeti, ale roušku, která byla na hlavě jeho, nikoli s prostěradly, nýbrž svinutou na jednom místě.⁵⁾ Potom vešel i ten učedník, který byl přišel první k hrobu, a uzřel i uvěřil,⁶⁾ neboť ještě nerozuměli Písmu, že musí z mrtvých vstáti. I odešli učedníci ti zase domů. Petr pak odešel domů divě se tomu co se stalo.

1) Petrovi oznamuje vzkříšení, poněvadž byl hlavou apoštolů, Janovi, poněvadž ho Kristus Pán zvláště miloval.

2) Jsa mladší a silnější.

3) Prostěradla, v které bylo tělo Páně s vonnými mastmi zavinuto. (Srv. Jan 19, 40.)

4) Z úcty k sv. Petru.

5) To je důkaz, že tělo nebylo od někoho z hrobu odneseno, neboť ten by si nedal práci, aby prostěradla, přilnulá k tělu vonnými mastmi, odstraňoval, svinoval a ukládal odděleně.

6) Tato slova sluší vykládati o víře ve vzkříšení Páně, ne o víře slovům Magdaleniným, že hrob je prázdný, neboť to Jan na vlastní oči viděl. Proto

další slova: »neboť ještě nerozuměli atd.« třeba doplniti: »dokud se sami o vzkříšení nebyli přesvědčili«. Ježíš sice dříve častěji předpověděl své zmrtvýchvstání, ale apoštolové, zcela zaujati ideou o pozemském království mesiánském, neporozuměli.

Rozjímání 28.

1. průprava: Vizme dva svaté apoštoly, spěchající s posvátnou touhou k hrobu.

2. průprava: Prosme o milost, abychom byli podobně horliví a nějak účastni jejich omilostnění.

1. Ze všech apoštolů jsou vyvolení Petr a Jan, jimž se dostává zprávy o vzkříšení Krista Pána, prostředníci mezi Ježíšem a jimi jest Maria Magdalena.

a) Kristus Pán užívá služby ženy, aby apoštolům oznámil svou vůli a svá tajemství. I v své Církvi vyznamenává Kristus zvláštními milostmi často právě ženy a povolává je někdy i k velikým dílům (sv. Kateřina Sienská, sv. Terezie). Zvláště veliký význam a důležitou úlohu mají v Církvi Boží křesťanské matky. Jako by bylo velkou chybou, zanedbávati pastorační mužů a mužské mládeže pro pastorační žen a dívek, nebo dokonce míti s osobami druhého pohlaví neužitečné, ano nebezpečné styky, tak zase je povinností duchovní správy, pracovati o spáse a o zdokonalení žen, poučovati zvláště křesťanské matky o jejich výchovném úkolu a jim pomáhati. Každý se zpytuj, co v svém povolání a na svém místě má v té věci konati a kterých prostředků by měl k tomu použití.

b) Dva učedníci byli od Krista Pána vyznamenáni: sv. Petr, který vynikal rozhodností a horlivostí,

a sv. Jan, jehož vyznačovala jemná a rozjímavá láska. A tak jsou Kristu Pánu zvlášť blízcí a bývají od něho vyznamenáváni a milováni ti, kdo s horlivostí věnují pro Krista Pána veškeré síly a veškeren svůj čas a kdo v soustředěné meditaci rádi a často uvažují o tajemstvích Kristových.

2. Rozčilení a touha, uvídnouti brzo na vlastní oči, co Magdalena zvěstovala, pohání apoštoly, že v pravém smyslu slova běží k hrobu. Mladší a statnější sv. Jan předběhne sv. Petra, ale z úcty k hlavě apoštolů nevejde do hrobu napřed, nýbrž čeká na Petra, dává mu přednost.

a) Cesta sv. apoštolů jest obrazem našeho putování k věčnému cíli. Máme běžeti (viam mandatorum tuorum currimus), to jest nezastavovati se u věci tohoto světa, nýbrž stále míti na mysli cíl a rychle pokračovati v ctnostech.

b) Odkud to, že z dvou, kteří stejně začali a na počátku, v semináři, v prvních letech kněžského života stejně v duchovním životě prospívali, jeden v lásce Kristově a v dokonalosti roste, druhý ochabuje a dokonce padne? Jsou ovšem různé povahy, různá nebezpečí, nedostává se všem týchž milostí, ale hlavní příčina tohoto rozdílu bývá, že jeden svědomitě používá milostí, druhý si jich nevšímá. Jak jsem použil vzácných milostí kněžských letos, jak chci používatí dalších milostí v tomto roce, jak dnešního dne?

c) Sv. Jan, třebaž byl od Krista Pána zvlášť omilostněn a milován a v mnohé stránce nad sv. Petrem vynikal, dává uctivě sv. Petru přednost. Vzácný příklad pro kněze, jak si má vážití svého nadřizeného a jak mu má prokazovati úctu, i kdyby

nevyníkal přirozenými vlastnostmi nebo přirozeně nebyl sympatický. Ale projevovali uctivost navenek, ale při tom za zády hubovali nebo se vysmívali, bylo by znamením nízké povahy. Smýšlejme o svých představených tak, aby projevy vnější uctivosti, kterých už sama slušnost žádá, byly výrazem úcty a oddanosti vnitřní.

3. Sv. evangelista Jan jako očitý svědek podrobně vypisuje, jak apoštolové našli v hrobě prostěradla a roušku, vše odděleně poskládané. Sv. Otcové a ascetičtí spisovatelé v tom vidí důkaz pravdivosti zmrtvýchvstání, ale míní, že nás tím chtěl Kristus Pán také poučiti, a zmrtvýchvstání Páně že se tím stává symbolem nebo obrazem dokonalého obrácení z hříchu k lepšímu životu.

a) Kristus Pán chtěl tím asi dátí naučení a příklad lásky k pořádku. Díla Boží jsou spořádána velemoudře. Kdo se snaží o dokonalost, musí napodobovati svatost Boží a Krista Pána také tím, že dbá ve všem pořádku. Čím uspořádanější jsou naše práce a podniky, tím jsou dokonalejší, tím více za touž dobu a týmiž silami vykonáme, tím klidnějšími zůstaneme při obtížích a budeme věřícím i spoluobratřím ku vzdělání. Zpytujme se, jak si při svých pracích počínáme, jak máme den rozdělen; učíme potřebná předsevzetí.

b) Sv. Otcové obrazení vzkříšení Kristovo a i vzkříšení Lazarovo na obrácení hříšníka k lepšímu životu. Lazar vstal z hrobu, jsa ještě spoután prostěradly, do nichž bylo jeho mrtvé tělo zabaleno. Kristus Pán vychází z hrobu vítězně beze všech pout. Lazar jest obrazem těch, kteří se sice z hříchů zpovídají a jich litují, ale nemají síly, odtrhnouti se

od svých vášní a zvyků úplně, stále ještě si zahrávají s pokušením a proto nikdy nedosáhnou dokonalosti. Pán Ježíš je obrazem těch, kteří rozhodně odhazují vše a vzdávají se všeho, co by je mohlo odvrátiti od Boha. Jaké bylo mé obrácení? Proč po tolika zpovědech pozoruji tak málo pokroku? Co v té věci učiním?

XIX. Kristus Pán se zjevuje Marii Magdaleně.

(Mk. 16, 9—11; Jan 20, 11—18.)

Maria pak stála u hrobu venku¹⁾ plačíc. Jak plakala, naklonila se a nahlédla do hrobu. I uzřela dva anděly seděti v rouše bílém, jednoho u hlavy a jednoho u nohou, kde bylo leželo tělo Ježíšovo. Ti řekli jí: »Ženo, proč pláčeš?« Dí jim: »Vzali Pána mého a nevím, kam ho položili. To pověděvši obrátila se nazpátek a spatřila Ježíše, an stojí, ale nevěděla, že jest to Ježíš.²⁾ Dí jí Ježíš: »Ženo, proč pláčeš? Koho hledáš?« Ona domnívajíc se, že je to zahradník,³⁾ řekla jemu: »Pane, vzal-li jsi jej ty, pověz mi, kam jsi ho položil, a já jej vezmu.« Dí jí Ježíš: »Maria!«⁴⁾ Ona se obrátila⁵⁾ a řekla mu: »Rabboni!« to jest Místře! Dí jí Ježíš: »Nedotýkej se mne, neboť jsem ještě nevstoupil k Otci svému;⁶⁾ ale jdi k bratřím svým a pověz jim: »Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu.«

(Tak tedy) vstav z mrtvých prvního dne v tém-dni, ukázal se nejprve⁷⁾ Marii Magdaleně, z které byl vyhnal sedm duchů zlých.⁸⁾ Ona šla a zvěstovala to těm, kteří s ním bývali, učedníkům, kte-

řízto lkali a plakali: »Viděla jsem Pána a toto mi řekl.« A oni uslyševše, že jest živ a od ní viděn byl, nevěřili.

1) Od apoštolů sv. Petra a Jana vrátila se znovu k hrobu.

2) Buď že se zjevil ve změněné podobě, anebo že její oči byly držány (Srv. Lk. 24, 16), aby ho nepoznala.

3) Poněvadž sotva kdo jiný by do zahrady, kde byl hrob, vešel tak časně zrána.

4) Tímto důvěrným oslovením se jí dává poznati.

5) Jako ten, kdo nedočkavě něco hledá, tak Magdalena stále tčká očima a obrací se i při oslovení muže zdánlivě neznámého.

6) Tato slova byla již nejrozmanitěji vykládána. Lze je vyložiti asi takto: »Neobjímej mých nohou s takovou prudkostí, vždyť ještě zůstanu déle zde na zemi a budeš mítí příležitost mě uctívati.« Dle jiných: »Až vstoupím na nebe, pak teprve bude možno požívatí mě v ustavičné lásce.«

7) Totiž z těch osob, o kterých evangelium vykládá, že se jim Kristus Pán zjevil; neboť jistě se zjevil, a to přede všemi ostatními, také své sv. Matce.

8) Viz Lk. 8, 2.

Rozjímání 29.

1. průprava: Vizme Marii Magdalenu, jak na oslovení Krista Pána »Maria!« padá na kolena s výkřikem »Mistře!« a klaní se Kristu Pánu.

2. průprava: Prosme o milost, abychom napodobovali horlivost této učednice Kristovy a stali se účastnými jeho milostí.

1. Maria Magdalena stojí s pláčem u hrobu, poněvadž se domnívá, že ztratila svého Ježíše. Její slzy jsou příkladem pláče Mistra svatého, jakým i spravedliví mohou a mají plakat. Její horlivost v hledání nás učí, jak si máme počínati, ztratili-li jsme Ježíše.

a) Slzy Magdaleniny byly slzy svaté a spravedlivé. Jsou slzy hříšné neb aspoň nedůstojné, když někdo pláče, že nedosáhl toho, co bez hříchu míti nesmí, když pláče ze závisti, z uražené ješitnosti a ctižádosti, když se příliš rmoutí nad ztrátou pomíjejících věcí tohoto světa. Takové slzy nemají nikdy vstoupiti v oči kněze.

b) Ale jsou také slzy spravedlivé a svaté, za které se kněz stydět nemusí. Když oplakává hříchy svého mládí, když truchlí nad svými nevěrnostmi k Pánu Ježíši a nad zmařenými milostmi, když se rmoutí, že svět Boha uráží a že Kristus Pán je málo milován. O tento dar slz a o takový zármutek se máme modliti a jej vzbuzovati.

c) Jako Maria Magdalena ztrácíme i my někdy Ježíše. Ztratili jsme ho, jestliže jsme někdy těžkým hříchem Boha urazili. Prosme ho nyní co nejvroucněji za ochranu, abychom ho nikdy těžkým hříchem neopustili. Kdybychom snad měli skutečně neštěstí, těžce se prohřešiti, neopomíňme vyhledati ihned Ježíše upřímným pokáním.

d) Někdy od nás Kristus Pán odstupuje a ztrácíme ho tím, že nám odpírá citelnou útěchu při modlitbách. Někdy to může býti pouhá zkouška, ale někdy také pro naši vinu: z nedostatku soustředěnosti a pozornosti, způsobené dobrovolnou roztržitostí, z chyb smyslností a proti bratrské lásce, které

Pán Bůh mnohdy takto trestává. Zpytujeme se, a jsme-li sami vinní, odstraňme tyto příčiny. Jestliže nás Bůh zkouší, dopouštěje vyprahlost, odevzdejme se do vůle Boží a vytrvejme věrně ve svých duchovních cvičeních.

2. Marii Magdaleně, bývalé hříšníci, zjevuje se Kristus Pán ze zbožných žen nejprve. S počátku MISTRA nepoznává, ale jediné slovo z úst Mistrových stačilo, že se mu vrhla k nohám a klaněla se mu.

a) Kristus Pán zjevuje se Marii Magdaleně, která dříve tolik hřešila, aby ukázal moc svého milosrdenství a své lásky. Taková jest jeho milosrdná láska, že vyhledává právě hříšníky a s nimi neobyčejně něžně zachází. Zjevuje se jí také proto, aby odměnil její neohroženost a horlivost, které projevila při jeho utrpení a po jeho smrti. Magdalena vytrvala u Krista Pána do posledního okamžiku a stála pod křížem, kdežto učedníci buď utekli anebo jen zdáli pozorovali ukřižování Ježíšovo. Nyní, nelekajíc se nepřátel Kristových, už po druhé spěchá k hrobu Spasitelovu.

b) Je to velká útěcha pro ty, kteří v mládí byli Kristu nevěrní, ano, snad těžce ho uráželi. Jestliže svých hříchů upřímně litovali a začali život nový, Kristus Pán nejen všechno zapomněl a odpustil, nýbrž má často právě o ně zvláštní něžnou péči a vyznamenává je. Jednoho však žádá božský Spasitel od těchto duší: horlivosti a neohroženosti v službě Boží a v boji proti nepřátelům. Čím horlivější a neohroženější je kněz, tím jest mu Kristus Pán bližší, tím důvěrněji se s ním stýká a tím více útěchy mu skýtá.

c) Jediné slovo ze svatých úst Kristových stačí, a srdce i mysl Marie Magdaleny jsou jako přemě-

něny. Duše, dosud plná hořkého zármutku, překypuje nebeskou slastí. Tak působí na srdce jediný dotek všemohoucí milosti Boží. Kolikrát v našem životě mluvil k nám Kristus Pán svou milostí! A my jsme často jeho hlas snad vůbec přeslechlí, anebo na dobré vnuknutí zase zapomněli! Umiňme si dnes, že nenecháme bez povšimnutí žádného vnuknutí milosti Boží při meditaci, při mši sv., při adoraci, při modlitbě breviáře, ani žádného volání milosti, jevíci se v okolnostech, do kterých nás Prozřetelnost Boží přivádí.

3. Opět a opět objímá šťastná žena nohy oslaveného Mistra, až jí musí božský Spasitel brániti a připomenouti, že není ještě u věčného a blaženého cíle, kdy ho bude mocí požívatí na věky. Svěřuje jí čestný úkol, zvěstovati jeho vzkříšení apoštolům, úkol, jež Magdalena ochotně vykonává.

a) V době útěchy neradi ustáváme od modlitby, i když volá povinnost a denní práce. A naopak, není-li modlitba spojena s útěchou, snadno ji opomíjíme nebo ji konáme nedbale. Musíme se stále více přesvědčovati a podle toho v duchovním životě jednati, že ani útěcha není podstatnou součástíkou dobré modlitby, ani nedostatek útěchy známkou modlitby špatné. Zde není ještě čas blaženého patření na Boha, nýbrž doba přemáhání a úsilovné práce. Jako by bylo špatné a nebezpečné, pro práce a starosti modlitbu zanedbávati nebo zkracovati, tak zase třeba ustati i od modlitby plné útěchy, když povinnost volá k práci.

b) Kristus Pán nechtěl, aby se Maria Magdalena těšila z jeho přítomnosti toliko sama, nýbrž měla tajemství ji zjevené oznámiti také jiným. Podobně

účelem kněžské meditace není jen vlastní zdokonalení a není jím zvláště pouhé vzbuzování afektů a kochání v pravdách božských, nýbrž kněz má poklady zjevené pravdy, které promeditoval a procítil, sdělovati s jinými.

XX. Židé podplácejí strážce hrobu Kristova.

(Mat. 28, 11—15.)

Když pak (ženy) odešly,¹⁾ aj, někteří ze strážných přišli do města a oznámili velekněžím²⁾ vše, co se bylo stalo. A ti shromáždívše se se staršími a uradívše se, dali mnoho peněz vojákům, řkouce: »Řekněte: Učedníci jeho přišli v noci a ukradli jej, když jsme spali. A uslyší-li o tom vladař, uchlácholíme ho a vás učiníme bezpečny. I vzali peníze a učinili, jakož byli navedeni. I rozhlásila se ta věc³⁾ u židů až do dnešního dne.

1) Tak pokračuje sv. Matouš, když byl vypravoval o zjevení Pána Ježíše zbožným ženám, které, jak jsme se svrchu zmínili, stalo se asi později než zjevení Marii Magdaleně. Ze slov sv. Matouše nikterak nenásleduje, že žoldnéři byli ještě u hrobu (někde snad skryti), když tam ženy přišly.

2) Od těch byli k hrobu postaveni, ne od Piláta.

3) T. j. vypravování, že tělo Krista Pána učedníci odnesli. Mohlo se to tím snáze rozšířiti, ježto Pilátovi proces proti Ježíšovi byl velice nepříjemný, a ježto, sám strážce nepostaviv, věci si dále nevšímal.

Poznámka. Již v dřívější meditaci (27) jsme uvedli, čeho z tohoto vypravování lze užití k rozjímání, jak totiž Pán Bůh právě nástrah nepřátel užívá k svým cílům.

XXI. Kristus Pán se zjevuje dvěma učedníkům jdoucím do Emaus.

(Mk. 16, 12, 13; Lk. 24, 13—35.)

Potom ukázal se v jiné podobě dvěma z nich¹⁾ na cestě, když šli na venek. Aj, dva z nich šli toho dne do městečka jménem Emaus, které bylo vzdáleno od Jerusalema šedesát honů.²⁾ A hovořili spolu o všech těch věcech, které se byly udály.

I stalo se, když hovořili a sebe se dotazovali³⁾ že i Ježíš přiblíživ se bral se s nimi, ale oči jejich byly drženy, aby ho nepoznali.⁴⁾ I řekl jim: »Které jsou to řeči, jež spolu cestou vedete, a jste smutní?« A jeden z nich jménem Kleofáš odpovědév řekl jemu: »Ty-li jediný jsi cizincem v Jerusalemě a neseznal jsi těch věcí, které se tam staly v těchto dnech?« I řekl jim: »Které?« A oni pravili: »O Ježíši Nazaretském, jenž byl prorokem, mocným v činu i v slově před Bohem a přede vším lidem, a kterak velekněží a náčelníci naši ho vydali, aby byl odsouzen k smrti, a ukřižovali jej. My však jsme měli naději, že on to jest, který má vykoupiti lid izraelský;⁵⁾ a nyní ke všemu tomu jest dnes třetí den od té doby, co se to stalo. Ale i některé ženy z našich poděsily nás;⁶⁾ byly zrána u hrobu a nenalezše těla jeho přišly a pravily, že viděly také zjevení andělů, kteří praví, že jest živ. I odešli někteří z našich⁷⁾ ke hrobu a shledali tak, jak byly ženy pravily, jeho však nenalezli.« Tu on pravil k nim: »Ó bláhoví a váhaví srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci! Zdali nemusil to Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své?« A počav od Moj-

žíše a všech proroků, vykládal jim všechna Písma, která byla o něm. I přiblížili se k městečku, do něhož šli, a on dělal, jako by chtěl jíti dále,⁸⁾ ale oni přinutili ho řkouce: »Zůstaň s námi, neboť se připozdívá⁹⁾ a den se již nachýlil. I vešel s nimi.

A stalo se, když byl s nimi za stolem, vzav chléb požehnal jej a rozlámal a dával jim.¹⁰⁾ I otevřely se oči jejich a poznali ho; ale on zmizel od nich. I řekli k sobě: »Zdali nehořelo v nás srdce naše, když k nám mluvil na cestě a vykládal nám Písma?« A vstavše v touž hodinu vrátili se do Jerusalema a našli (tam) pohromadě jedenácte (apoštolů) i ty, kteří byli s nimi, ani pravili: »Pán vstal skutečně a ukázal se Šimonovi.«¹¹⁾ I vypravovali také oni, co se stalo na cestě, a kterak ho poznali v lámání chleba; a nevěřili ani jim.¹²⁾

1) Z těch, kteří byli v Jerusalemě zároveň s apoštoly.

2) Jeden hon = 185 m; vzdálenost by byla tedy něco přes 11 km. V některých rukopisech stojí 160 honů. Kde městečko Emaus bylo, nelze s určitostí říci, nejspíše tam, kde je nyní osada Koubeibeh, anebo osada Kiriet-el-Anab. Učedníci odešli z Jerusalema časně ráno, neboť nevědí ještě o zjevení Krista Pána Marii Magdaleně.

3) Jak se totiž dají mezi sebou srovnati věci, které si zdánlivě odporovaly.

4) Buď se ukázal Kristus Pán v jiné podobě, anebo působil přímo na jejich zrak, aby ho nepoznali.

5) Očekávali Mesiáše jako osvoboditele národa od poroby politické, neb aspoň nechápali, jak mohl býti národem izraelským zavržen a usmrčen.

6) ἐξέστησαν, doslovně: v podiv nás uvedly.

7) T. j. Petr a Jan.

8) Byl by býval dále šel, kdyby ho nebyli pozvali; nebyla to tedy přetvářka.

9) Slova »připozdívá se« užívali židé nejen o stmívání, nýbrž aby naznačili vůbec, že se slunce kloní k západu (srv. Soudc. 19, 8). Mimo to učedníci nadšazují, aby snáze přiměli Krista Pána, by zůstal s nimi.

10) Mnozí vykladači se domnívají, že Kristus Pán proměnil chléb v své tělo a že podal učedníkům sv. přijímání; byloť vskutku slov »lámání chleba« v prvních dobách užíváno o Eucharistii. Jiní to popírají, hlavně proto, že tito učedníci nebyli při poslední večeři, takže nebyli o nejsv. Svátosti poučení; šlo by tedy o obyčejné žehnání chleba.

11) O zjevení Krista Pána sv. Petrovi píše svatý Pavel v 1. Kor. 15, 5.

12) Aby tato slova sv. Marka neodporovala zprávě sv. Lukáše (podle něhož učedníci praví »Pán vstal skutečně«), třeba je vykládati tak, že ani teď ještě všechny pochybnosti apoštolů nezmizely.

Rozjímání 30.

Pán Ježiš se přidružuje k učedníkům jdoucím do Emaus a těší je.

1. *průprava: Viz v duchu Krista Pána, jak vykládá učedníkům smysl Pisem, a učedníky, jak zaníceně poslouchají.*

2. *průprava: Pros, aby také tobě byl Kristus Pán vždy tak blízek; poslouvej vždy ochotně, co ti praví.*

1. Smutní a sklíčení vycházejí učedníci v neděli ráno z bran jerusalemských. Chtějí se na venkově, daleko od místa tolika smutných vzpomínek, zotaviti a zapomenouti na svůj zármutek.

a) I do našeho nitra se vkrádá někdy zármutek a malomyslnost, podobné zármutku a malomyslnosti učedníků. Taková smutná a pokleslá nálada bývá překážkou pokroku v duchovním životě a zdárného apoštolského působení. Proto je dobře, znáti příčiny tohoto stavu myslí, abychom je mohli odstraniti nebo jim brániti. Bývají to: zklamání v nadějích a plánech, které jsme v obrazivosti malovali, které však nebyly založeny na skutečnostech, strach z nejisté budoucnosti a obava před překážkami a obtížemi, které nás čekají, nespokojenost s jednáním jiného, které se nám zdá nesprávné, nedbalost a povrchnost v povinnostech a v duchovních cvičeních, takže nás potom netěší, hlavně nedostatek živé víry a pevné důvěry k božskému Spasiteli. Žijme v konkrétní přítomnosti, nestarejme se, co druzí dělají nebo nedělají, konejme co nejsvědomitěji svou povinnost a zachovejme si velkou důvěru v Krista Pána.

b) Učedníci hledají útěchu a uklidnění a nacházejí je také, ale ne ve vyrazení ani v tělesném zotavení, nýbrž v přítomnosti Krista Pána a v jeho útěšném slově. Není nám nedovoleno, hledati ve sklíčenosti a v zármutku lék také ve vhodném zotavení, v zábavě, v důvěrném hovoru s přáteli; ale nezapomínejme, že nejúčinnějším prostředkem jest vždy důvěrný styk s Kristem Pánem, zvláště před svatostánkem.

2. Kristus Pán se přibližuje k učedníkům, poněvadž potřebovali útěchy ze všech nejvíce, poněvadž při všem nepochopení poslání Spasitelova neodvrátili se od něho, a mluvili spolu o nebeských věcech a nejvíce o něm. Kristus Pán se k nim přidružil tak, aby zprvu nebyl poznán.

a) Buďme ujištěni, že Kristus Pán nás nikdy nepustí, i když snad pro jeho milost a pravdu neukazujeme takové porozumění, jakého zasluhuje. Myslí na nás a je hotov nás těšit právě tehdy, když toho potřebujeme, a je blízek těm, kdo na něho myslí, kdo se zabývají duchovními, nadpřirozenými věcmi.

b) Kristus Pán byl učedníkům blízek, ale oni ho nepoznali! Podobně se stává často i nám. Když jsme někdy na myslí skleslí, když se při modlitbách cítíme vyprahlými a když máme při práci neúspěch, domníváme se, že Ježíš se od nás vzdálil, a zatím je nám snad blíže než kdy jindy.

c) »Ty-li jediný jsi cizincem v Jerusalemě a ne-seznal jsi těchto věcí?« Neplatí snad tato slova také někdy o nás kněžích? Mravoučné a ascetické zásady a pravdy, které nám měly už takřka přejít do krve, jako by nám někdy byly věc neznámá a cizí a jako by u nás převládaly zásady světské. Jak by se musil zastydět kněz, kterému by věřící laik ve věci, v které se připodobňuje až příliš světu nebo kde jeví nejasné pojmy a názory, učinil výtku podobnými slovy!

d) Podobně se snad musíme s hanbou přiznat, že bychom někdy zasloužili výtku Spasitelovu: »Ó bláhoví a váhaví srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci!« Tak dlouho jsme studovali bohosloví, tolik duchovních knih čtli, tolik exhort a kázání slyšeli a sami měli, tolik napomenutí, exercicií a meditací, tolikrát jsme recitovali krásné modlitby liturgické, zvláště žalmy s jejich velebnými myšlenkami, a přece jak málo ještě jsme svůj život zařídili podle těchto zásad! Kéž bychom aspoň ode dneška

se vši rozhodností vůle ukázali životem, že skutečně živou vírou přijímáme to, »co mluvili proroci«.

3. Učedníci byli zmateni, plni nejistoty a truchlivosti, protože neměli ještě porozumění pro tajemství kříže a pro utrpení Páně. Zdálo se jim nepochopitelným, že by Vykupitel a ti, kdo ho následují, měli trpět. Ale není jiné cesty k slávě a k blaženosti než cesta utrpení, a kdokoli opravdově chce Krista následovati, musí vzít na sebe kříž.

a) I nám chybí ještě hlubší porozumění pro utrpení a nedostává se nám dosti lásky ke Kristovu kříži. Kolikrát jsme uvažovali o utrpení Páně, kolikrát slyšeli nebo čtli slova: »Kdo chce býti mým učedníkem, zapři sám sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Stále vidíme před sebou kříž s obrazem poníženého a umírajícího Spasitele. Než hle, když přijde opravdový kříž, když máme trpět něco více, snést nějaké citelné pokoření, vzpouzíme se, mluvíme a počínáme si tak, jako by se nám dělo bezprávi.

b) Modleme se za milost, abychom stále lépe poznávali, jak nutné je pro nás utrpení, jak jest požehnané, jak můžeme právě snášením utrpení projevovati Kristu Pánu lásku, přijímejme kříž z ruky Boží jako spravedlivý trest a pokání za své hříchy a jako jednu z nejúčinnějších milostí, nejjistější cestu k slávě nebeské, nejlepší prostředek lásky k Ježíši.

Rozjímání 31.

Pán Ježíš se dává učedníkům poznati.

1. průprava: Vizme překrásnou scénu, zobrazovanou často křesťanskými umělci: Kristus Pán láme a žehná chléb a udivení učedníci poznávají svého Mistra.

2. průprava: Prosme, aby Kristus Pán stále s námi zůstával.

1. Pán Ježíš se chtěl dáti učedníkům poznati, a proto s nimi zůstal ještě déle. Nejprve však od nich odchází, neboť chtěl, aby sami prosili, by u nich zůstal.

a) Božský Spasitel chce nám v své štědrosti zcela jistě udělití přehojně milostí, ale žádá, abychom se o ně modlili. Po soudu bohoslovců uděluje Bůh někdy milosti, o které jsme se nemodlili, ale to platí spíše o milostech neobyčejných a zvláštních, kdežto milosti obyčejné, potřebné k spáse a k zdokonalení, neudílí, leč na prosby věřících. Přemýšlejme, proč jsme ještě té neb oné vášně nepřemohli, proč se nám při některé práci nebo podniku nedaří, proč stále cítíme obtíže a nemáme dosti obětavé lásky ke Kristu Pánu. Jistě si budeme musít odpovědět, že hlavní příčinou jest nedostatek horlivé a vytrvalé modlitby.

b) »Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá!« musí zvolati nejeden z nás, vida, že doba mládež uplynula a stáří se blíží. Různé obtíže a nemoci, které s sebou přináší stáří, myšlenka, že jsme tak mnohé milosti mladých let zneužili, že jsme ztratili mnoho času a poměrně málo vykonali pro čest Boží, obava před smrtí, víc a víc se blížící, strach před soudem po smrti, vše to mocně nás vybízí, abychom Krista Pána vroucně prosili, by nás neopouštěl a s námi zůstával. Opakujme si proto tato slova, modleme se je vroucně a často, zvláště kdykoli nás překvapí přítmi nejistoty, stísněnosti a těžkého pokušení, zejména pokušení proti víře nebo proti čistotě.

2. Učedníci poznávají svého milovaného božského Mistra při lámání a žehnání chleba. Jen na chvíli se zaskvěla před jejich očima oslavená postava Kristova. Hned potom Spasitel zmizel. Ale v jejich srdci zůstává radost dosud netušená, radost vpravdě nebeská. Nyní si vysvětlují, proč při Mistrově výkladu Písem jejich mysl planula a srdce jejich hořelo.

a) Nevíme jistě, zdali Kristus Pán při tomto lámání a žehnání chleba proměnil chléb ve své tělo a zdali učedníkům podal sv. přijímání. Ale můžeme učiniti aplikaci na mši sv. a na sv. přijímání. Mše sv., kde obětujeme Božího Beránka, a sv. přijímání, kde se úzce spojujeme s Původcem všeho života, jsou samy o sobě zdrojem nesčetných milostí, osvětlení a síly. Čím to tedy, že po tolika sv. obětech, po tolika sv. přijímáních stále ještě málo Ježíše poznáváme a v jeho tajemství vníkáme, že málo síly ukazujeme v boji proti zlu a za jeho říši. Kdybychom se vždycky připravovali na mši sv. aspoň krátkou meditací, kdybychom jí sloužili vždy bedlivě a zbožně, jistě by byly i naše oči po každé otevřeny, čím dále tím lépe bychom poznávali Ježíše, jeho sv. pravdy a jeho sv. vůli.

b) Jen okamžik trvá viditelné zjevení oslaveného Krista Pána; potom hned mizí očím učedníků. Ale vnitřní radost, pevná víra, mocná důvěra a síla, jež vlil do srdce učedníků, zůstávají. Citelná útěcha, již se nám někdy při modlitbě a při sv. přijímání dostává, jest pomíjející, ale síla dobré modlitby a zbožného sv. přijímání zůstává. Mnohdy se ukazuje později, když dolehne nějaké pokušení nebo utrpení. Nedbejme tak o to, abychom měli v duchovním životě citelnou útěchu, nýbrž abychom vždy byli

ochotni, konati vůli Boží a přináseti pro Boha oběti. Dostane-li se nám při modlitbách útěchy, neradujme se tak z toho, že je nám modlitba lehčí a příjemnější, jako z toho, že máme nový důvod sloužiti Kristu Pánu pro jeho velikou štědrost a dobrotu věrněji.

c) »Zdalí nehořelo srdce naše, když... nám vykládal Písmo?« Každá událost a pravda Pisma sv., každá věta a téměř každé slovo skrývá v sobě tolik síly a sladkosti, že srdce toho, kdo je pochopí a uváží zahoří posvátným nadšením a nadpřirozenou láskou. Tažme se, proč poměrně tak málo užitku čerpáme z Pisma sv., proč nás nechává často chladné a proč snad po něm saháme s nechutí. Příčinou bývá nedostatek vážného studia nebo zanedbávání meditace. Ustanovme si určitou dobu, kterou chceme věnovati studiu Pisma sv., zvláště budiž sv. evangelium předmětem častého rozjímání.

3. S velkým chvatem a s radostným rozechvěním spěchají omilostnění učedníci do Jerusalema, aby zvěstovali ostatním velkou a radostnou novinu. Tam se dovídají, že se Kristus Pán zjevil také jiným a jako prvního z apoštolů uznal sv. Petra za hodna této milosti.

a) Učedníci neponechávají si své radosti a útěchy pro sebe, nýbrž touží, sdělití se o ni s druhými. Duše šlechetné rády udělují ze své radosti a ze svého štěstí jiným; duše apoštolské mají mimo to za úkol, aby božské pravdy, které v tiché meditaci poznaly, úsilovně oznamovaly a vykládaly jiným duším.

b) Ani sv. Janu, miláčku Páně, ani sv. Jakobu, příbuznému Páně, nezjevil se Kristus Pán dříve. Hlavou apoštolů byl sv. Petr a tuto důstojnost mu neodňal Pán ani tehdy, když ho Petr třikrát zapřel.

Kristus Pán se mu zjevil, aby uctil tuto jeho důstojnost a aby nám dal naučení, že si máme vážit představených a ctít je i tehdy, když pochybili.

c) Zjevil se mu též, aby ukázal svou nekonečnou milosrdnou lásku, která vyhledává právě hříšníky, ano je vyznamenává, když se z celého srdce obrátí a hledí své provinění napravit. Vizme v duchu sv. Petra, jak rozplývá se v slzách klečí před Pánem Ježíšem, pln studu a lítosti, ale také radosti, naděje a lásky, s pevným předsevzetím v srdci, že od nynějška celý život obětuje pro Krista Pána. Mysleme na hříchy své minulosti, na milosrdenství, které nám Pán Ježíš projevował, a obnovme předsevzetí, že všechny své síly věnujeme Tomu, který nám při vši naší nevěrnosti projevuje tolik lásky.

XXII. Kristus Pán se ukazuje apoštolům v Jerusalemě.

(Mk. 16, 14; Lk. 24, 36—43; Jan 20, 19—29.)

Zatím však co mluvili a když byl večer toho dne, prvního v týdnu, a pro strach před židy, dveře byly zavřeny (tam), kde byli učedníci (shromáždění), Ježíš přišel a postavil se¹⁾ uprostřed a řekl jim: »Pokoj vám! Já jsem to. Nebojte se!« Ale oni zděšení a přestrašeni jsouce, domnívali se, že vidí ducha.²⁾

I řekl jim: »Co se děsíte a proč vstupují takové myšlenky ve vaše srdce? Vizte ruce mé i nohy mé, že já sám to jsem, dotýkejte se mne a vizte, neboť duch nemá těla ani kostí, jako vidíte, že já mám.« A pověděl to, ukázal jim ruce i nohy i bok³⁾ a vy-

týkal jím nevěru jejích a tvrdost srdce, že nevěřili těm, kteří jej viděli z mrtvých vstalého. Když pak oni pro radost ještě nevěřili a se divili, řekl jim: »Máte-li tu něco k jídlu?« I podali mu kus pečené ryby a plást medu. A on pojedl před nimi a vzav zbytky dal jim. I zaradovali se učedníci spatřivše Pána. I řekl jim opět: »Pokoj vám, jako mne poslal Otec, i já posílám vás.«⁴⁾ A to pověděv, dechl⁵⁾ (na ně) a řekl jim: »Přijměte Ducha svatého! Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou.«

Tomáš však, jeden ze dvanácti, který slove Blíženec, nebyl s nimi, když přišel Ježíš.⁶⁾ Tedy druzí učedníci řekli jemu: »Viděli jsme Pána.« Ale on řekl jim: »Neuzřím-li v rukou jeho rány hřebů a nevpustím-li prstu svého na místo hřebů a nevlo-žím-li ruky své v jeho bok, neuvěřím.«

A po osmi dnech⁷⁾ byli učedníci jeho opět uvnitř a Tomáš s nimi. Tu přišel Ježíš zavřenými dveřmi a postavil se uprostřed a řekl: »Pokoj vám!« Potom dí Tomášovi: »Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj, a nebuď nevěřící, nýbrž věřící!« Tomáš odpověděl⁸⁾ a řekl jemu: »Pán můj a Bůh můj!« Řekl mu Ježíš: »Že jsi mě uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili!«

1) Přišel zavřenými dveřmi, podobně jako po osmi dnech.

2) Nemohouce pochopiti, jak by tělo mohlo pronikati hmotou.

3) Kristus Pán podržel i v oslaveném těle jízvy ran na rukou, na nohou a v boku na důkaz totožnosti svého těla a na důkaz pravdy zmrtvýchvstání, aby po

celou věčnost v nebi představoval nebeskému Otci v ranách svou výkupnou smrt a za nás orodoval, aby nás poučil, že v tom budeme oslaveni, v čem jsme trpěli.

4) S touž mocí a k témuž cíli.

5) Zevnějším znamením zobrazuje to, co vnitřně působí. Ze slov těchto právem dokazují bohoslovci, že Duch sv. vychází také od Syna.

6) Vykladači Písma sv. udávají různé příčiny, proč sv. Tomáš toho dne nebyl s ostatními apoštoly; určitého však nelze nic říci.

7) Zde vidíme první počátky oslavování neděle náboženským shromáždováním.

8) Podle všeho neodvážil se sv. Tomáš, jsa pln studu a lítosti, dotknouti se skutečně ran Kristových, nýbrž pronesl hned uvedená slova. Jeho slova »Pán můj a Bůh můj« nejsou jen výkřikem podivu, nýbrž vyznáním božství Kristova.

Rozjímání 32.

Ježíš se zjevuje sv. apoštolům v neděli velikonoční.

1. průprava: *Viz Ježíše uprostřed učedníků, jak jim praví: »Pokoj vám!«*

2. průprava: *Modli se o pravý vnitřní mír a o milost, vykonávati moc od Krista Pána udělenou vždy podle jeho svaté vůle.*

1. Sklíčeným a zarmouceným učedníkům, kteří se z bázně před židy zavírají, nedostávalo se pravého pokoje a míru. Příčinou byla právě tato nemístná bázeň lidská, pak vědomí, že opustivše trpícího Ježíše, jej tím velmi zarmoutili a obavy před

nejistou budoucností. Ale jediné slovo Krista Pána »Pokoř vám!« vlévá do jejich srdcí netušený klid a naplňuje je hojnou nadějí.

a) Nejevívá se někdy v našem životě něco z toho »strachu před židy«? Neřídíme se příliš bázní lidskou a ohledy lidskými? Snad dokonce z takové bázně a z takových ohledů zapíráme nebo zatajujeme své zásady tam, kde bychom je měli veřejně vyznávat i jich neohroženě hájit, nebo kde bychom měli rázně zakročit proti některým zlovykům. Nepočínáme si snad jinak, víme-li, že jsme pozorováni, a jinak, když se domníváme, že nás nikdo nepozoruje? Přílišná obava před veřejným vystupováním, kde je nutné nebo užitečné, přepjatá úzkostlivost, aby se snad to neb ono na nás někomu neznelíbilo, bývá někdy znamením takové »bázně před židy«.

b) Co je příčinou, že mnohdy i v našem srdci bývá neklid neb i rozvrat? Bývají to hlavně tři příčiny: přestoupení vůle Boží neboli hřích, dobrovolné nepoužití milosti, kterou nám Pán Bůh nabízel, přílišná a zbytečná starost o věci, které se nás netýkají anebo kterých nemůžeme napravit. Jen v tom srdci je klid a pokoj, kde vládne Kristus svou milostí, kde je hlas jeho ochotně slyšen a kde je středem a pravidlem všech myšlenek a tužeb.

2. Kristus Pán podává stále nové důkazy svého zmrtvýchvstání. Tvrdí o sobě, že má skutečně kosti a maso, dává se od apoštolů dotýkat i dokonce před nimi jí, co mu podávají, ačkoli jeho oslavené tělo pokrmu a nápoje nepotřebuje.

a) Obnovme se znovu v pevné a v nezvratné víře v zázrak vzkříšení Páně. Kristus Pán potvrdil tento základ naší víry tolika a tak různými způsoby, aby

níkdo nemohl mítí omluvu své nevěry, ale též aby ti, kdo věří, nalézali v této víře pevnou oporu v dobách skleslosti, pochybnosti a obtíží.

b) Na těle Krista Pána vidíme, jaké vlastnosti bude mítí jednou naše oslavené tělo. Zvláštním zá- zračným působením Božím bude sice duchové, ne- obyčejně pohyblivé, pronikající hmotu, podivuhodně krásné, ale zůstane ze skutečné hmoty, ano bude to totéž tělo, které máme nyní. Podivujme se všemo- houcností a dobrotě Boží, poděkujme vroucně za tento dar a za vyznamenání, které nás čeká, jed- nejme se svým tělem a s tělem bližních jako s věcí, na niž čeká nebeská oslava.

3. Kristus Pán dává apoštolům a jejich nástupcům Ducha svatého, jenž později bude na ně seslán ještě slavně a viditelně. Vdechnutím Ducha sv. uděluje Spasitel učedníkům svou moc a své poslání. Jednu část této moci zde výslovně uvádí, jest to moc od- pouštěti hříchy.

a) Jest dobře uvažovati někdy o tom a také vě- řícím připomínati, jak veliká je důstojnost a pravo- moc, kterou uděluje Kristus Pán svým kněžím. Ovšem si to nepřipomínáme proto, abychom si na tom za- kládali, neboť víme, že vše jest nám dáno bez našich zásluh a jedině z milosrdné lásky Boží, ale proto, abychom neklesali na mysli, když vidíme své nedo- statky a neúspěchy, abychom byli Kristu Pánu vděční a svých bratří kněží si vážili, abychom stále žili, jak se na naši kněžskou důstojnost sluší, a plnili svědo- mitě a s čistým úmyslem povinností, s kněžskou pravomocí spojené.

b) Jak velikou moc dal Spasitel kněžím zvláště tím, že mohou odpouštěti hříchy, a jak nesmírným

dobrodiním je svátost pokání! Pohledme na svůj uplynulý život a tažme se, kde bychom byli, kdyby nebylo svátosti pokání. Poděkujme z celého srdce Kristu Pánu za tolik prokázaných milostí a slibme mu, že aspoň ode dneška ho nebudeme novými hříchy urážeti. Poděkujme mu za všechny, které jsme ve zpovědnici vysvobodili z okovů hříchů mocí, danou nám Kristem. Zkoumejme se, jak jsme dosud tento úřad zastávali, kterých chyb jsme se dopouštěli a jak je chceme napravit.

Rozjímání 33.

Pán Ježíš se zjevuje sv. Tomáši.

1. průprava: *Viz sv. Tomáše, jak kleče v hluboké úctě před Kristem Pánem líbá jeho svaté rány.*

2. průprava: *Pros o milost, abys se chránil chyb Tomášových před jeho obrácením a abys ho napodoboval v jeho pevné víře.*

1. Z Pisma sv. nevíme určitě, proč sv. Tomáš nebyl v neděli velikonoční s ostatními apoštoly. Ale můžeme si domyslit, že se stranil společností i styku s bratřími z trudnomyslností a z roztrpčeností. To byla jedna chyba. Mimo to vidíme na něm pochybovačnost a tvrdohlavost, která se chce o všem vždy přesvědčiti vlastními smysly a přikládá váhu jen těm důkazům, které sama uznává za správné. Vše to nám o něm Písmo svaté vypráví k poučení a k výstraze.

a) Z melancholie a z roztrpčeností se vzdalovati spolubratří, vyhýbat se životu společenskému, bývá obyčejně škodlivé. Olupujeme se o mnoho dobrého,

jež bychom buď sami získali, nebo mohli prokázatí druhým, stáváme se neoblíbenými a jiným obtížnými. Malé přemáhání, abychom potlačili trudnomyslnost a přizpůsobili se spolubratřím, boj proti osobním zvláštnostem bývá odměňován mnoha milostmi pro nás i pro jiné.

b) Tažme se sebe, nejsme-li také trochu pochybovačí. Pán Bůh ovšem od nás nežádá, abychom věřili kdejakému vypravování o zázračných a podivuhodných událostech, ano, bylo by nerozumné, věřití všemu bez dostatečných důvodů; ale ještě více by odporoval našemu stavu a byl nebezpečný chorobný skepticismus, který neuznává skoro žádného zázraku, není-li právě definován, a který se snaží vysvětliti vše v životě svatých a dokonce i v Písmě sv. přirozeně. Duše věřící bývají v té věci vždy dětinně prosté a daleky vši upřílišněné pochybovačnosti.

c) Dosti častou chybou i u duší snažících se o dokonalost bývá tvrdohlavost a neústupnost. Názory, které se jim zdají správné, mají za objektivně neomylné, způsob jednání a prostředky pastore, které oni uznávají za nejlepší, mají objektivně za nejsprávnější a nejsou přístupni protidůvodům ani radám. Kolik milostí se tím často ztrácí, kolik apoštolských prací bývá proto méně požehnáno, ano kolik zbytečných a mnohdy pohoršlivých sporů tak vzniká! Nestůjme úporně na svých názorech, vzpomeňme si, kolikrát už se ukázalo nesprávným, co jsme měli za zcela jasné, přijímejme rádi rady druhých; máme-li pracovati společně s jinými, hledme se raději přizpůsobiti a povoliti, aby nedošlo k sporům.

2. Pán Ježíš dopustil nevěru sv. Tomáše, aby dokázal své zmrtvýchvstání novým a ještě přesvědči-

vějším způsobem, než se to až dosud stalo. Sv. Tomáš by byl pro svou nedůvěru, pochybovačnost a tvrdohlavost zasloužil přísného trestu. Místo toho vychází Pán Ježíš svému učedníku vstříc, přijímá ochotně jeho podmínku a nabízí mu, aby se dotkl jeho svatých ran. Právě tato neobyčejná shovívavost a blahosklonnost byla pro sv. Tomáše jemným sice, ale velmi citlivým trestem.

a) Jako při jiných meditacích o vzkříšení Páně, vzbudme i zde znovu nezvratnou víru v toto tajemství, jež vidíme potvrzené novým způsobem, a víru v celé zjevení, zakládající se na vzkříšení Páně. Poděkujme též božskému Spasiteli za jeho velkou dobrotu a lásku, že tolikerymi a tak rozmanitými způsoby ráčil ukázatí pravdivost této události.

b) Podobně jako se sv. Tomášem jednal Kristus Pán často i s námi. Snad jsme se prohřešili nedostatkem víry a důvěry, zdálo se nám, že Kristus Pán se o nás dosti nestará, nevážili jsme si dosti jeho dobrodiní a zdálo se nám, že bychom měli dostati více... Jakého trestu jsme zasloužili za takovou nedůvěru a nevděčnost! Místo toho se k nám Kristus Pán skutečně snížil: podával nám nové důkazy víry, ale i své starostlivosti a lásky. Nyní, když jsme zase našli svého Ježíše, slibme, že mu zachováme věrnost, která se nikdy nezvíklá a nikdy nebude reptati.

c) Napodobujme božského Spasitele také v tom, jak jednal se sv. Tomášem, když některá duše nám svěřená projevuje nedůvěru a nevděčnost. Bylo by pochybené, kdybychom vybuchovali v hněv a trpkostí nebo tvrdostí ještě více ji odpuzovali jak od

sebe, tak od božského Mistra. Podle příkladu Spasiteleova uzdravujeme její skepsi a roztrpčenost ochotou a shovívavostí.

3. Sv. Tomáš nenalezl jiných slov než vroucí: »Pán můj a Bůh můj!« Ale v těchto málo slovech jest obsaženo vše: jeho skálopevná víra, neomezená důvěra, upřímné pokání, dětinná vděčnost, obětavá láska. Kristus Pán ho chválí za slova, jimiž projevil svou víru, ale ještě větší chválu vzdává těm, ano blahoslaví ty, kteří uvěřili, ač neviděli.

a) »Pán můj a Bůh můj!« Tato slova jsou nejkratším, ale význačným výrazem celé naší víry a celého našeho náboženského života. Opakujeme si je co nejvroucněji před svatostánkem, hledejme v nich útěchu a sílu, když Pán na nás dopustí utrpení nebo pokušení, vyprosme si, aby tato nebo podobná slova byla na našich rtech, až se budeme loučiti s tímto světem.

b) Blahoslavenými, kteří »neviděli a uvěřili« a které velebí Pán, jsme i my. Máme ovšem mnoho důkazů víry, kterých neměli apoštolové a jejich vrstevníci. Pohlížíme na dvoutisícileté slavné dějiny svaté Církve, máme příklady nesčetných mučedníků a světců. Zjevení Kristovo bylo od dob apoštolských učitelským úřadem Církve a theologickou vědou velmi osvětleno, novými důkazy podepřeno a mnoho námitek proti němu bylo rozřešeno. Ale Krista Pána samého jsme osobně neviděli, historický fakt jeho vzkříšení jsme nespatriili vlastními smysly; právě proto je naše víra po té stránce záslužnější.

XXIII. Zjevení Krista Pána u jezera Tiberiadského a odevzdání prvenství sv. Petru.

(Jan 21, 1—24.)

Potom zjevil se Ježíš opět učedníkům u jezera Tiberiadského. Zjevil se pak takto: Byli spolu Šimon Petr a Tomáš, příjímím Blíženec, a Nathanael, který byl z Kány Galilejské, a synové Zebedeovi¹⁾ a dva jiní z učedníků jeho. Šimon Petr řekl jim: »Jdu lovit ryby.« Řkou jemu: »Půjdeme s tebou i my.« I vyšli a vstoupili na loď a té noci nechytili nic.

Když pak bylo ráno, Ježíš stál na břehu, ale učedníci nepoznali, že je to Ježíš.²⁾ Tedy řekl jim Ježíš: »Dítky, máte-li něco k jídlu?«³⁾ Odpověděli jemu: »Ne.« On pak řekl jim: »Vrzte síť na pravou stranu lodí a naleznete.« I vrhli⁴⁾ a již jí nemohli utáhnouti pro množství ryb.

Tu řekl Petrovi učedník, kterého miloval Ježíš: »Pán jest to!« Šimon Petr uslyšev, že je to Pán, opásal si roucho svrchní, neboť byl nahý, a pustil se do moře. Ostatní učedníci pak táhnouce síť s rybami připlavili se po lodí, neboť nebyli daleko od země, nýbrž jen asi dvě stě loket. Jak vystoupili na zem, spatřili ležetí uhlí žhavé a rybu na něm⁵⁾ i chléb. Ježíš řekl jim: »Přineste z těch ryb, které jste ulovili nyní.« Tedy Šimon Petr vstoupil na loď a vytáhl na zem síť plnou ryb velikých, sto padesátí tří.⁶⁾ A ačkoli bylo jich tak mnoho, síť se nepřetrhala. Ježíš řekl jim: »Pojďte, posnídejte!« A nikdo z učedníků, kteří stolovali, neodvázili se ho tázati: »Kdo jsi ty?« neboť věděli, že to jest Pán. I přišel Ježíš a vzav chléb dával jim a také rybu. To

jíž po třetí zjevil se Ježíš učedníkům svým vstav z mrtvých.⁷⁾

Když tedy posnídali, řekl Ježíš Šimonu Petrovi: »Šimone, synu Janův, miluješ-li mě více než tito?« Dí jemu: »Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji!«⁸⁾ Řekl jemu: »Pasiž beránky mé!« Řekl mu po druhé: »Šimone, synu Janův, miluješ-li mě?« Dí jemu: »Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji!« Řekl jemu: »Pasiž beránky mé!« Řekl mu po třetí: »Šimone, synu Janův, miluješ-li mě?« Petr se zarmoutil, protože mu řekl po třetí »miluješ-li mě?« I řekl jemu: »Pane, ty víš všecko, ty víš, že tě miluji.« Řekl mu Ježíš: »Pasiž ovce mé.⁹⁾ Amen, amen, pravím tobě: Když jsi byl mladší, opasoval jsi se a chodil jsi, kam jsi chtěl, když pak sestárneš, vztáhneš ruce své a jiný tě opáše a povede, kam nechceš.«¹⁰⁾ To pak pověděl naznačuje, kterou smrtí oslaví Boha. A pověděl to řekl jemu: »Pojď za mnou!«¹¹⁾

Petr obrátiv se užel za sebou jíti toho učedníka, kterého Ježíš miloval, který byl při večeři i na prsou jeho spočinul, a řekl: Pane, kdo jest ten, který tě zradí? Toho tedy Petr spatřiv řekl Ježíšovi: »Pane, co bude s tímto?« Ježíš řekl jemu: »Chci-li, aby zůstal, dokavad nepříjdu, co ti po tom?¹²⁾ Ty pojď za mnou!« Proto vyšla mezi bratry řeč tato: »Učedník ten neumře!« Ale on neřekl »neumře«, nýbrž »Chci-li, aby zůstal, dokavad nepříjdu, co ti po tom?«

1) Nathanael je podle všeobecného mínění Bartoloměj, synové Zebedeovi jsou Jakub a Jan.

2) Buď byl ve změnéné podobě, nebo působil na jejich smysly (oči), aby ho nepoznali. Mimo to bylo ještě přitmf.

3) Řecky *προσφάγιον*, příkusek, t. j. co se pojídá k chlebu.

4) V nesnázi lidé snadno uposlechnou každé rady; mimo to na učedníky působila autoritativní slova zdánlivě neznámého.

5) Kterou Kristus Pán buď stvořil nebo jinak mimopřirozeně opatřil.

6) Svatí Otcové dávají různé symbolické výklady tohoto počtu; udání přesného počtu jest důkazem, že to píše očitý svědek, který si bedlivě povšiml všech okolností.

7) T. j. více učedníkům zároveň.

8) Petr neodvažuje se přímo tvrditi, že Krista Pána miluje, nýbrž dovolává se vševědournosti Páně.

9) Beránci — ovce (lat. agnis — oves, řecky: *ἀρνίαπροβάτια* (πρόβατα) jistě značí celý ovčinec, t. j. celou církev, ať se vykládají jednotlivá tato pojmenování jakkoliv. »Pásti« značí jak v Písmě svatém, tak v profanní literatuře vládnouti, spravovati,

10) T. j. budeš rozpiat na kříž.

11) Podle některých: Následuj mne svým životem nebo k téže smrti, jakou já jsem zemřel. Spíše však jest slova bráti toliko místně: pojď se mnou, trochu opodál.

12) Vulgata má slovo »sic« (»sic eum volo manere«, tak chci, aby zůstal), které však není v originále a je patrně zkomolením ze »si«. Slova »dokavad nepříjdu« třeba rozuměti o příchodu Krista Pána při smrti apoštolově. Podle všeobecného výkladu chce Pán Ježíš říci, že sv. Jan neumře smrtí mučednickou jako Petr, nýbrž přirozenou.

Rozjímání 34.

Pán Ježíš se zjevuje apoštolům u jezera Tiberiadského.

1. průprava: Vizme učedníky, jak na slova Krista Pána vrhají sítě, jak uloví neobyčejné množství ryb a pak s Kristem Pánem sedí důvěrně u hostiny.

2. průprava: Prosme o milost hojného požehnání při svých apoštolských pracích a o milost, abychom kdysi s Pánem Ježíšem byli účastni nebeské hostiny.

1. Apoštolové, jsouce poslušni rozkazu svého Mistra, nezůstali v Jerusalemě, nýbrž odešli do Galileje. Aby nebyli ani na krátký čas nečinní, vracejí se k svému bývalému zaměstnání, rybářství, a za vůdcovství Petrova jdou lovit ryby.

a) Uvažujme nejprve, jak byli apoštolové pracovití, jak svědomitě používali času, a hledme je v tom napodobiti. Čas jest jeden z nejdrahocennějších darů božské Prozřetelnosti. Zvláště pro muže apoštolského je velmi důležité, aby používal času co nejlépe. Ztráta času jest u něho nejen ztrátou milostí a zásluh, ale i ztrátou duší, které by byl při bedlivějším použití času Kristu Pánu získal. Než hle, kolik hodin jsme věnovali zbytečným a marným věcem, kolik času jsme ztratili tím, že jsme si čas a práce dobře nerozdělili, že jsme nedbali zlatého pravidla: *primum necessarium, deinde utile, tandem iucundum*! Co v té příčině učiníme v budoucnosti, kterých prostředků použijeme?

b) Apoštolové nám dávají příklad poslušnosti. Poslouchají Krista Pána a čekají ho v Galileji; také poslouchají a následují sv. Petra, jehož Kristus Pán

ustanovil za jejich hlavu. Poslušnost se dnes pokládá za věc muže nedůstojnou, za ctnost příliš »pasivní«. To proto, že se pohlíží na poslušnost se stanoviska příliš přirozeného a má se za to, jako by pohnutkou poslušností byl toliko strach nebo snaha, druhým se zalíbiti, jakoby poslušnost záležela jen ve vykonávání vnějších skutků a nebyla hlavně poslušností vůle a rozumu. Kdo se na poslušnost dívá s pravého, nadpřirozeného stanoviska a kdo ví, že posloucháme představených proto, že jsou na místě Božím, že pravá poslušnost nezáleží toliko v zevnějším vykonání přikázaného skutku, nýbrž v ochotné vůli, ten pozná, že poslušnost je ctnost mužná a krásná.

2. Celou noc pracují apoštolové ve větru a chladu, ale všechno jejich namáhání je marné. Poblíž stojí nepoznán jejich nejlepší přítel a Pán, přihlíží s láskou a s účastí k jejich práci a jest rozhodnut pomoci jim zázračně. Poslušní jeho slov vrhají učedníci síť do vody a hle, nyní jest jejich práce korunována netušeným výsledkem!

a) Naše apoštolská práce bývá často podobna tomuto nočnímu lovu apoštolů. Mnoho námahy, práce tvrdá, víchř nejrozumnějších překážek a pokušení, všechna snaha bez úspěchu, vůkol chlad nevděku a zneuznání a temno vyprahlosti a neútechy. Mnohdy býváme skutečným neúspěchem sami vinni. Nepracujeme podle vůle Boží, nýbrž podle vlastních choutek, neapoštolujeme v duchu poslušnosti, spoléháme příliš na vlastní síly; hlavní chyba je, že zapomínáme pracovat s Pánem Ježíšem, zapomínáme ho prosit o pomoc a svatým životem stávat se hodnými jeho nástrojů. Pak ovšem se práce nedaří a nebude lépe,

dokud nerozestřeme ve jménu Ježíšově sítě v duchu poslušnosti a v důvěře k božskému Mistru.

b) Mnohdy bývá neúspěch jen zdánlivý. Naše dílo se nám zdá bezvýsledným a bezcenným, poněvadž nevidíme hned vnějšího ovoce a myslíme proto, že Pán Ježíš nám nežehná a že není s námi. Ale Mistr je při nás a přihlíží s láskou a shovívavě k našemu dílu, jež není nikterak bez ceny; ano bývá při zdánlivém neúspěchu ještě záslušnější a přinese svým časem, až se Pánu zalíbí, hojné ovoce i na zevnějšek.

3. Sv. Jan po velikém zázraku první ze všech poznává Pána a sv. Petr v horlivé touze a lásce chce býti první u něho a vrhá se do vody. Brzo potom vystoupí všichni apoštolové na břeh a důvěrně stoluji s Místrem, požívajíce z pokrmu již napřed jeho laskavostí připraveného a z ryb, které sami ulovili.

a) Na otázku, proč právě sv. Jan první poznal Krista Pána, odpovídají sv. Otcové: Jeho panická čistota a jeho hluboká nazíravá láska ho uschopnily a učinily hodným, poznávati Krista Pána a jeho tajemství lépe a intimněji. Chceme-li býti Kristu Pánu blízcí, stále lépe ho poznávati, do jeho sv. tajemství vnikati stále hlouběji, snažme se rozhodně a všemi prostředky zachovati a zdokonaliti panickou čistotu, horlivě a zbožně medituje o osobě, životě a tajemstvích Krista Pána.

b) Jako je sv. Jan příkladem duší, oddaných Kristu Pánu v tiché kontemplaci, tak skýtá sv. Petr vzor života činné a apoštolské lásky. Svou lásku dokazuje skutkem. Bez dlouhého váhání a beze strachu před nebezpečím vrhá se do vody a plove k Pánu

nejkratší cestou. Tak jedná apoštolská láska: projevuje se ne tak zbožnými city a slovy, ale pádnými skutky. Netáže se, je-li nějaký prostředek těžký nebo nezvyklý, nýbrž zdali vede k Ježíši, k jeho cti a slávě, k dobru Církve svaté, a volí cestu, která nejdříve vede k cíli, třeba jest obtížná a nesnadná.

c) Tato noční hostina u jezera Tiberiadského byla ode dávna vykládána jako obraz nebeské hostiny v nebi. I tam bude Kristus Pán hostitelem. Sám předpověděl, že se »přepáše a ke stolu se posadí a přecházeje bude je obsluhovati« (Lk. 12, 37). Ale bude také předmětem nebeské hostiny a radostí, neboť v poznání a v lásce Boha a Krista Pána bude záležitosti věčná blaženost. Ponořme se v meditaci v překrásný obraz věčné blaženosti, vzbudme pevnou naději, že i my budeme někdy stolovníky u hostiny nebeské, a přičiňme se ze vši síly, abychom se jí stali hodnými.

d) Na jednu okolnost této hostiny upozorňují sv. Otcové zvláště. Hostina záleží nejprve v rybě, kterou Pán sám zázračně zjednal, a pak v rybách, které apoštolové ulovili vlastní prací, ale pomocí Ježíšovou. Podobně je tomu u blaženosti věčné. Věčné blažené patření na Boha jest odměnou toho stupně milosti, který kdo má v okamžiku smrti. V této míře milosti je jedna část naprosto dobrovolným a nezaslouženým darem Božím. Takovým darem byla první milost, kterou nám Pán Bůh udělil, a pak mnoho jiných, kterých se nám v životě dostalo. V konečné míře milosti jsou potom obsaženy též milosti, jichž jsme si zasloužili svými dobrými skutky, ovšem s pomocí Boží. Blaženost věčná jest také skutečnou odměnou spravedlnosti Boží za naše zásluhy a námahy. Mysle-

me často na to, že záleží na nás, na naší dobré vůli, abychom požívali v nebi většího stupně blaženosti, a že každým dobrým skutkem získáme nový stupeň, trvající po celou věčnost.

Rozjímání 35.

Kristus Pán uděluje sv. Petrovi prvenství v Církvi.

1. průprava: Představ si obraz, jak Kristus Pán podává klečícímu Petrovi klíče svého království.

2. průprava: Pros o velkou apoštolskou lásku k duším a o stálou věrnost k apoštolskému Stolci.

1. Kristus Pán odpustil svému apoštolu zapření a neodvolal proto příslibení, že mu dá klíče svého království. Ale dříve, než mu odevzdá skutečně vrchní moc nad celou Církví, žádá od něho, aby třikrát veřejně vyznal vroucí svou lásku k němu.

a) Snad nás někdy tíží nehodnost našeho předěšlého života a napadá nás myšlenka, že ani nesmíme činití nároků na to, abychom zastávali místo Boží, jednati jménem Kristovým, a že nemůžeme žádati, aby Pán Bůh našim pracím žehnal. Ale neklesejme na mysl! Žádná nevěrnost a žádný poklesek předěšlého života nejsou překážkou apoštolského působení, jen když chyb vpravdě litujeme a snažíme se o ctnosti, kterých Bůh od apoštolského kněze žádá.

b) První z ctností a základní podmínka úspěšného působení je velká láska ke Kristu Pánu, »pastýři našich duší«, a láska k duším. Čím širší a účinnější má býtí působení, čím důležitější je naše postavení v říši Kristově, tím větší a vroucnější lásky jest třeba. Neprávem rozlišují nepřátelé Církve »Církev jako

společnost lásky« od »Církve jako společnosti právní«, pravice, že se stala vnější právní organizací a není už společností lásky Kristovy. Právní ústava Církve nevylučuje pravé lásky, naopak veškerá pravomoc má podle úmyslu Krista Pána kotviti v lásce a býti vykonávána v duchu lásky. Poměr mezi těmi, kteří jménem Kristovým vykonávají pravomoc, a mezi poddanými nemá býti poměr chladné vnější uctivosti a blahosklonnosti neb strachu, nýbrž poměr dětinné úcty a lásky. Chceme-li zastávati pastýřský úřad v duchu Kristově, chceme-li míti při své činnosti požehnání a chceme-li býti milováni od těch, kteří jsou naší péči svěřeni, musíme sami míti velkou a vroucí lásku.

c) Věčně památnými slovy »Pasiž ovce mé!«, »Pasiž beránky mé!« byl založen a Petrovi i nástupcům jeho odevzdán primát v Církvi, papežství. Přehlédněme v duchu dvoutisícileté dějiny Církve, uvažme, jaký význam mělo a má papežství pro celou církev a pro celý svět, poděkujme z hloubi srdce Kristu Pánu za tuto instituci a za milost, že jsme spojeni se skalou Petrovou. Vzbudme víru v toto zjevené dogma, obnovme se v stálé věrnosti k Církvi sv. a k náměstku Krista Pána na zemi.

2. Kristus Pán svěřuje svému apoštolovi úkol velmi čestný. Důstojnost náměstka Kristova jest jistě nejvyšší čest lidem daná a největší důstojenství zde na zemi. Ale Mistr předpovídá hned svému vyvolanému učedníku velké utrpení a pokoření, které však je zároveň ctí a vyznamenáním samo v sobě ještě větším, než je prvenství v Církvi: svaté mučednictví.

a) Zde vidíme, co jest největší odměnou a největším vyznamenáním těch, které Kristus vyvolil

k apoštolské práci. Je to koruna mučednická. Ovšem, není každý hoden mučednictví a od každého neřadá Bůh oběti života; ale s apoštolskou činností je vždy spojen kříž a utrpení. Nedivme se tedy příliš, jestliže i my máme nésti kříž, jestliže se setkáváme s obtížemi a s nesnázemi. Považujme kříž za nutný úděl a za zvláštní vyznamenání apoštolské práce, snášeje trpělivě obvyklé denní kříže apoštolského života; tak se připravíme na větší kříže, i na oběť života, kterou božský Spasitel někdy od svého kněze vskutku žádá.

b) Slova Krista Pána »Když jsi byl mladší... chodil jsi, kam jsi chtěl, když však zestárneš... jiný tě povede, kam nechceš« byla ve vlastním smyslu řečena o mučednické smrti Petrově. V přeneseném smyslu lze jím také jinak rozumět. Když se připravujeme na kněžské působení v semináři, domníváme se mnohdy, že je tam naše svoboda příliš omezena a že později, až vyjdeme, nastane volný život. Ve skutečnosti však má sice kněz, který pracuje ve světě apoštolsky, v některých vnějších věcech více volnosti než v letech seminárních, ale chce-li zcela žít pro spásu duší, musí obětovati svou volnost, své síly, své zdraví, svůj čas svěřeným duším, musí se stát skutečně »servus servorum Dei«, nemůže jednat a času používat, jak by to bylo milé jeho pohodlí, nýbrž jak toho vyžaduje prospěch duší. Cítí-li se někdo příliš volným, ať se vážně zkoumá, zdali vykonává svědomitě všechny své povinnosti, zdali si nehledí příliš svého pohodlí a prospěchu, zdali nezanedbává potřeb těch, kterých je služebníkem v Kristu.

3. Otázka Petrova, co se stane se sv. Janem, byla otázka zvědavá; proto se mu dostává od Krista Pána

jemné výtky. Je to zároveň napomenutí pro nás. Kristu Pánu se nelíbí, když se zbytečně a všetečně staráme o věci, které se nás netýkají. —

Tak rádi pozorujeme druhé, jejich chyby a nedostatky, reformujeme, dáváme návrhy a při tom snad zanedbáváme reformu pro nás nejdůležitější, obnovu vlastního vnitřního života. Kdyby se každý staral úsilovně o tuto vlastní vnitřní reformu a konal bedlivě povinnosti, které ukládá Bůh jemu v jeho stavu, byl by brzo napraven a zreformován celý svět.

XXIV. Kristus Pán dává apoštolům světové poslání.

(Mat. 28, 16—20; Mk. 16, 15—18; Lk. 24, 44—49.)

Jedenácte pak učedníků odešlo do Galileje na horu, kam Ježíš jim uložil, a uzřevše ho, klaněli se mu, někteří však pochybovali.¹⁾

I přistoupil Ježíš a mluvil k nim řka:²⁾ »Jdouce do veškerého světa kaďte evangelium všemu stvoření.³⁾ Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, kdo však neuvěří, bude zavržen. Těch však, kteří uvěří, budou následovati tato znamení: Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati, novými jazyky mluvíti, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vzkládati a ti se uzdraví.«⁴⁾

I řekl k nim: »To jsou slova, která jsem mluvil k vám, byv ještě s vámi⁵⁾ že se totiž musí naplníti všecko, co psáno jest o mně v zákoně Mojžišově a v prorocích i v žalmech.« Potom vyložil jim smysl, aby rozuměli Písmům,⁶⁾ a řekl jim: »Tak

jest psáno a tak bylo třeba, aby Kristus trpěl a třetího dne vstal z mrtvých a aby hlásáno bylo pokání a odpuštění hříchů pro jméno jeho mezi všemi národy, počínajíc od Jerusalema. Vy pak jste svědky těch věcí.⁷⁾ A já pošlu vám toho, jehož Otec můj zaslíbil, vy však zůstaňte v městě, dokavad nebudete opatření mocí s výsosti.«

I pravil k nim: »Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jdouce tedy učte všechny národy, křtíce je ve jménu⁸⁾ Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávatí všechno, co jsem přikázal vám; a aj, já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa.«⁹⁾

1) Nelze mysliti, že by apoštolové po tolika důkazech ještě byli o zmrtvýchvstání Páně pochybovali. Třeba tudíž vykládati slova tak, že pochybovali, zdali je to skutečně Kristus Pán, jehož viděli z dálky. Proto se praví dále »i přistoupil Ježíš.«

2) Z evangelíí nevysvítá, kdy byly proneseny jednotlivé promluvy třemi evangelisty zde uvedené a zdali se staly všechny při jedné příležitosti. Poněvadž slova uvedená u sv. Matouše (»Dána jest mi atd.«) byla jistě pronesena při zjevení Spasitelově na hoře v Galilei, poněvadž slova zaznamenaná u sv. Marka (»jdouce do veškerého světa atd.«) jsou svým hlavním obsahem s nimi totožná, a poněvadž slova obsažená v evangeliu sv. Lukáše (»to jsou slova, která atd.«) nikde jinde se nedají lépe zařaditi, spojujeme je tuto v jeden celek.

3) Z kontextu jest jasno (»kdo uvěří«), že jde o tvory rozumné, o všechny lidi.

4) Je to příslibení zázraků, které v žádné době v Církvi svaté nechybějí. »Hady bráti«, totiž tak, že si neubliží.

5) V pozemském smrtelném životě.

6) Z toho právem usuzujeme, že apoštolové měli zvláštní nadpřirozené osvícení tam, kde vykládali smysl Písem Starého zákona.

7) Mého utrpení a mého vzkříšení.

8) Z^o těch slov vyplývá, že apoštolové a jejich nástupcové mají svou pravomoc a svůj učitelský úřad z moci Boží.

9) Kristus Pán přislubuje apoštolům svou zcela zvláštní přítomnost a pomoc, aby mohli bez bludu hlásati vše to, co jim přikázal; je to tedy příslibení neomylnosti.

Rozjímání 36.

1. průprava: Vizme Krista Pána uprostřed apoštolů, jak s vážnou velebností pronáší slova: »Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jdouce tedy učte všechny národy!«

2. průprava: Prosme o milost, abychom si tak mocného Pána, jakým jest Ježíš Kristus, vždy co nejvíce vážili a moci, kterou nám svým jménem svěřil, užívali k jeho cti a k spáse duší.

1. Velice vážná a neobyčejně významná jsou slova Krista Pána, která pronáší k apoštolům před samým nanebevstoupením. Božský Spasitel se tu jeví v plné své božské a královské moci, uděluje velkou pravomoc apoštolům a jejich nástupcům a předpovídá budoucí osudy své Církve.

a) »Kažte evangelium všemu stvoření! Kdo neuvěří, bude zavržen.« Tato slova platí i pro nás. Připomínají nám vážnou povinnost, kterou jsme vzali na sebe kněžstvím. Jsme povinni hlásati zjevení Boží, napomínati věřící, udržovati je na dobré cestě a chrá-

ní je od hříchu a od duchovních nebezpečí. Nikoho z nich nesmíme zanedbávat. Nepřicházejí-li věřící k nám, musíme je my vyhledávat a vymýšlet způsoby, jak bychom je mohli získati. Slova Kristova nám též připomínají, že máme autoritu propůjčenou nám od Boha, kdo námi pohrdá, pohrdá Kristem Pánem, a kdo nevěří, kněžím Kristovým se vysmívá a jím spílá, sám si strojí záhubu.

b) Zázraky, jež podle předpovědi Kristovy mají provázeti hlásání jeho víry, děly se v prvních stoletích křesťanských velmi často a dějí se v Církvi stále, třebaš nyní ne tak hojnou měrou, dějí se zvláště tam, kde misiónáři hlásají zjevení Kristovo nevěřícím národům. Tyto zázraky jsou jednou z nejvýznačnějších známek pravosti Církve Páně. Uvažující o tomto proroctví Spasitelově, obnovme se ve víře v Církev sv. a v lásce k ní.

c) V jistém smyslu zázraky přislíbené Kristem Pánem provázejí každé hlásání a kázání slova Božího. Odměnou apoštolského kněze, který je zcela proniknut nadpřirozenou věrou, který nehledá sebe a nespolehá na sebe, nýbrž vyhledává jen slávu Boží a důvěřuje v jeho milost, bývají obrácení často neobyčejná a nápadná, ano, mnohdy skutečně zázračná; a tak každý horlivý, nadpřirozeným duchem proniknutý kněz obracením hříšníků »vymítá zlé duchy«. Bůh mu klade na jazyk vhodná slova ve vhodnou chvíli, a tak »mluví novými jazyky«. Bůh chrání ho hříchu, káže-li mu povinnost vydati se do nějakého nebezpečí, a tak se vyplňuje, že »hady běře, a jestliže by co jedovatého pil, neuškodí jemu«.

2. Kristus Pán doplňuje moc danou apoštolům tím, že jím uděluje vzácný dar, rozuměti a vykládati

smysl Písma sv., slibuje jim na konec Ducha sv., ale nařizuje jim, aby se klidem a společnou modlitbou na jeho příchod a na jeho milosti připravovali.

a) Rozuměti Písmu sv. a věřícím je dobře vykládati, jest naprosto potřebno těm, kdo mají vésti duše k spáse a k dokonalosti. My musíme častěji čistí a studovati Písmo sv., neboť nám Bůh tohoto vlitého daru nedává. Ještě důležitější než bedlivé studium je vroucí modlitba za osvícení a hluboká meditace Písma sv. Meditace je nezbytná nejen pro náš duchovní život, nýbrž také nezbytným prostředkem a nejhlavnější přípravou na pastorální působení.

b) »Zůstaňte v městě, dokavad nebudete opatření mocí s výsosti«, »Sedete in civitate (vlastně: in communitate — ve společnosti, pohromadě), donec impleamini virtute ex alto«; tato slova obsahují stručný program, jak si mají počínati ti, kteří se v semináři připravují na kněžství. »Sedete«, ne ve zvědavém těkání, rozptýlenosti, mnohomluvnosti, nýbrž v soustředění a v klidu, v usilovné práci; »in civitate« — v upřímné bratrské lásce a v zachovávaní společenského života, jenž je výbornou přípravou pro apoštolské ctnosti; »donec impleamini virtute ex alto«, ne vlastními silami, ale mocí Boží a s jeho milostí, s níž musíme ovšem působiti, abychom se stali schopnými nástroji v ruku Krista Pána. Slova tato mají platnost nejen pro seminaristy. Je v nich naznačena cesta, jak máme i v pozdějším životě na své působení svolávat milost Boží; proto můžeme jednotlivá slova obracet na sebe.

3. Na konci svého pozemského putování obrací se Spasitel k apoštolům mohutnými a velevýznamnými slovy; slavnostně prohlašuje svou neomezenou

moc a dává své Církvi pro všechny věky až do skonání světa slavné příslibení neomylnosti.

a) Uvažujme pokorně a uctivě slova Krista Pána: »Dána jest mi všechna moc na nebi i na zemi.« Kdo jest to, jenž si připisuje takovou moc? Jest to ten, který se narodil neznám a v největší chudobě, žil třicet let v úplné skrytosti, byl od svého vlastního národa nenáviděn, pronásledován, obžalován, na smrt odsouzen a na kříž přibit. Ale je to ten, který vstal z mrtvých a nyní oslaven vládne milionům lidí.

b) Odkud má takovou moc? Jako Bůh má ji od věčnosti, jako člověk si ji získal svou obětí na kříži. Jak projevuje svou moc? Na nebi otvírá nám brány nebeské, připravuje příbytky, vládne jako král všem svatým; na zemi je zdrojem a původcem veškeré pravomoci. Jak dlouho bude tato moc trvati? Až na věky. Vzbudme nejhlubší úctu a pokornou oddanost svému věčnému a všemohoucímu Pánu, slíbme mu neomezenou poslušnost a prosme ho, aby nikdy nebyl nucen užívatí své moci k našemu trestu a k naší záhubě.

c) »A aj, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa!« Toto příslibení neomylnosti buď nám útěchou a ochranou proti každému pochybování a každé nedůvěře. Na pevné skále Církve sv. stojíme zcela bezpečně. Příčinou rozvratu ve všech ostatních náboženských společnostech jest, že nemají neomylné autority učící. U velmi mnohých konvertitů dala první podnět k obrácení zkušenost, že jen v katolické Církvi lze nalézt pevnou jistotu.

d) Kristus Pán příslibuje svými slovy zvláštní svou přítomnost a spolupůsobení nejen celé Církvi, nýbrž slibuje také každému z nás, že bude s námi a že nám bude pomáhati po všechny dny. Uvažujme

zase, kdo je ten, jenž slibuje, že bude stále s námi: je to náš Přítel, Bratr, Spasitel, Učitel, Bůh sám. Jak je přítomen? Jako Bůh svou všudypřítomností, zvláštní prozřetelností, svými milostmi; jako Boho-
člověk v Eucharistii. K čemu je stále při nás? Aby nás těšil, v pracích sílil, povzbuzoval. Obnovme se v dětinné důvěře ke Kristu Pánu a učiňme předse-
vzetí, že budeme jeho přítomností vždy pamětliví.

XXV. Pán Ježíš vstupuje na nebesa.

(Mk. 16, 19; Lk. 24, 50—52; Skut. ap. 1, 3—12.)

(A tak) se jim živým ukazoval po svém utrpení mnohými důkazy, zjevuje se jim po čtyřicet dní a mluvě o království Božím.¹⁾

A když s nimi pojedl, poručil jim, aby neodchá-
zeli z Jerusalema, nýbrž aby očekávali zaslíbení Otcovo, které (dí) »slyšeli jste z úst mých; neboť Jan křtil vodou, vy však budete pokřtěni Duchem svatým po dnech nemnohých.«²⁾ I tázali se ho ti, kteří se byli shromáždili, řkouce: »Pane, v tomto-li čase obnovíš království pro Izraele?« Ale on řekl jim: »Nepřísluší vám znáti časy nebo chvíle, které Otec ustanovil mocí sobě vlastní,³⁾ avšak obdržíte sílu, když na vás sestoupí Duch svatý, a budete mí svědky v Jerusalemě a po všem Judsku i Samařsku a až do končin země.«⁴⁾

A to pověděv vyvedl je ven k Bethanii a pozdvih rukou svých požehnal jim. I stalo se, když jim žehnal, odloučil se od nich; a byl vyzdvížen před jejich zraky a oblak vzal jej s očí jejich do nebe a usedl na pravici Boží.⁵⁾ A jak hleděli upřeně

do nebe, když se tam ubíral, ať, dva muži stáli u nich v rouše bílém⁶⁾ a řekli: »Muži galilejští, proč stojíte hledíce do nebe? Ten Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, přijde tak, jak jste ho viděli do nebe jíti.«

Tu poklonivše se navrátili se s hory zvané Olivetskou, která jest blízko Jerusalema vzdáli cestu sobotní,⁷⁾ do Jerusalema s radostí velikou.

1) Není tedy všecko zjevení Kristovo obsaženo v evangeliích.

2) Kristus připomíná apoštolům své příslibení, že jim pošle Ducha svatého. Omilostnění při seslání Ducha sv. se vhodně přirovnává ke křtu svatému.

3) Nejsme ani pány času vůbec, ani nemůžeme věděti, kterou vhodnou chvíli vyvolí Pán k svým plánům.

4) Je tu zřejmě naznačen všeobecný nebo katolický ráz Církve Kristovy.

5) Kristus Pán sedí na pravici Boha Otce, to jest, má účast v jeho slávě a moci a vládne všemu světu.

6) Byli to andělé; srv. Mk. 16, 5; Lk. 24, 4; Jan 20, 12.

7) T. j. cestu, kterou bylo dovoleno konati i v sobotu (= 5 stadií nebo asi 1 km).

Rozjímání 37.

Příprava na nanebevstoupení Páně.

1. *průprava: Vizme Krista Pána, jak se, provázen svými věrnými, ubírá na horu Olivetskou.*

2. *průprava: Prosme o milost, abychom si jeho poslední naučení hluboko v srdce vštípili.*

1. Čtyřicet dní pobyl Spasitel ještě v svém oslaveném těle zde na zemi. Jako za svého smrtelného života stýká se i nyní s apoštoly velmi laskavě a shovívavě, má vřelou účast v jejich slastech i strastech a ještě před svým nanebevstoupením s nimi zasedá k důvěrné hostině, jak bývá mezi známými a přáteli, když se někdo loučí.

a) V těchto čtyřiceti dnech dal Kristus Pán apoštolům mnohé naučení a mnohý rozkaz, mnohé tajemství jim svěřil neb objasnil. Některé z těchto zjevení a rozkazů zaznamenali apoštolové v svých listech, jiné sdělili ústně svým učedníkům. Apoštolští Otcové a nejstarší církevní spisovatelé hlásají tedy mnohé věci, které se skrze apoštoly dověděli od samého Krista Pána. Těchto tradic si musíme velmi vážiti a čítati spisy těchto svatých Otců.

b) Kristus Pán se přizpůsobuje dobrým a nevinným zvykům lidským i tím, že před svým rozloučením zasedá mezi apoštoly k důvěrné hostině. Je charakteristickou známkou svatosti našeho Spasitele, že na ní není zevně nic nápadného a neobyčejného. Kristus Pán žije takřka život obyčejného člověka, přizpůsobuje se svému okolí, ale vše koná s nejčistším úmyslem a co nejdokonaleji. Taková má býti i dokonalost apoštolského kněze. V zevnějších věcech se bude varovati vši výstředností, přizpůsobí se v dobrých zvycích svému lidu a svým spolubratřím, ale bude se snažiti, aby všechny úkony vykonával s největší vnitřní dokonalostí.

2. Kristus Pán slibuje svým učedníkům Ducha sv. a nazývá seslání Ducha sv. vhodně křtem. Učedníci poznávají, že nyní nastávají doby, které byly předpověděny jako »poslední« — tempora novissima —

vzhledem k Starému zákonu; i táží se, zdali má nyní býti obnoveno království izraelské. Stále ještě pohlíželi na mesiánské království jako na pozemskou říši. Kristus Pán je jemně kárá, že nemají určovati nebo zvědavě se dotazovati na dobu, kdy Bůh chce projevit své plány, a znovu zdůrazňuje náboženskou a všeobecnou povahu své Církve, kterou mají hlásati po celém světě.

a) »Křtem Ducha sv.« byli jsme i my pokřtěni při sv. břmování. Byl to předůležitý okamžik našeho života. Dostalo se nám tehdy zvláštní síly, abychom víru Kristovu statečně vyznávali, a slíbili jsme Kristu Pánu, že chceme té víry hájiti a přináseti za ni oběti. Jako kněží máme ovšem větší povinnost, hájiti sv. víry, a více příležitostí, ji obhajovati a přináseti za ni oběti. Jak bychom se musili stydět, kdybychom snad z nedbalosti nebo z bázně před lidmi nekonali, k čemu už jako křesťané jsme přijetím svátosti sv. břmování vázáni! Děkuje v srdci Bohu za milost této svátosti, obnovme svůj břmovací slib.

b) »Nepřisluší vám znáti časy nebo chvíle«, tato káravá slova platí často i o nás. V své krátkozrakosti a netrpělivosti se domníváme, že by Pán Bůh měl to a to učiniti, do těch neb oněch poměrů zasáhnouti, něčemu přitrž učiniti. Když se to nestane, ztrácíme důvěru anebo se příliš rmoutíme. Vzpomeňme si při tom na slova Písma sv., že cesty Boží nejsou cestami našimi, a uveďme si na pamět toto napomenutí Pána Ježíše. Konejme jen věrně svou povinnost a odevzdejme se zcela do vůle Všemohoucího, jenž si vyvolí k uskutečnění svých plánů jistě dobu nejvhodnější.

c) »Budete mí svědky... až do končin země!«, tak i k nám praví Kristus Pán. Není každému dáno jíti do dalekých zemí a tam hlásati víru Kristovu, ale ani slovo obyčejného kněze, působícího v nejdlehlší vesničce, nezůstává omezeno na malý počet přímých posluchačů, nýbrž dále se šíří jako kruhy na vodě a mnohdy přináší užitek na místech a v dobách, kde a kdy jsme to ani netušili. Pamatujme, že máme býti svědky Krista a jeho učení nejen slovy, ale též svým příkladem. I když nekážeme nebo nejsme přímo zaměstnáni úřadem duchovním, musíme svým chováním věřící i nevěřící povzbuzovati a vésti je ke Kristu.

3. Po posledních napomenutích vede Kristus Pán věrné učedníky na horu Olivetskou blíže Bethanie. Vizme v duchu tento ctihodný a posvátný průvod, pozorujme zvláště skromnost, laskavost, velebnost Krista Pána, hlubokou úctu a vroucí lásku učedníků. Pak si představme, jak Kristus Pán pozdvihuje ruce a jako dobrý Otec žehná svým dítkám. Snad při tom pronášel některé starozákonní požehnání anebo slova žalmů, —

Tímto posledním požehnáním požehnal Spasitel nejen apoštolům, nýbrž nám všem. Jest jistě velkou útěchou myšlenka, že na všech našich apoštolských pracích a na celém našem kněžském životě je požehnání božského Mistra. Mysleme na toto požehnání Ježíšovo, zvláště když máme konati něco důležitějšího a většího, když se nám zdá, že Bůh naše práce nekorunuje úspěchem a neprovází požehnáním. Jistě nás pak obtíže a neúspěchy nezastraší a neklesneme na mysl!

Rozjímání 38.

Nanebevstoupení Páně.

1. průprava: Představme si Pána Ježíše, jak se před udivenými a zanícenými zraky apoštolů vznáší k nebi.

2. průprava: Modleme se, abychom rostli v radostné naději na nebe a zasloužili si nebe svatým životem.

1. Poslední velký zázrak, jímž končí život Krista Pána, děje se před očima apoštolů. Kristus Pán, zahalený v jemný oblak, vznáší se výš a výše k nebi, až zmizí očím svých věrných. K Spasiteli na nebe vstupujícímu přidružují se zástupy starozákonních otců a světců, s nebe mu přicházejí vstříc nepřehledné řady andělů, zpívající mu chválu. S údivem, ale i s nepopsatelnou radostí nad triumfem Páně poblíží apoštolové vzhůru a jejich srdce je naplněno touhou a blahou naději na překrásné nebe, které je připraveno také jim.

a) Představme si živě v duchu víry toto tajemství: Kristus Pán se vznáší do nebe, starozákonní světcové ho provázejí, andělé jásají; vzbudme živou víru v toto dogma, radujme se upřímně ze slávy svého Mistra a prosme ho, aby také nám připravil v nebi místo.

b) Zvláště vzbudme pevnou a radostnou naději, že i nám se za nedlouho otevrou brány nebeské. Abychom se k této svaté touze po nebi hodně povzbudili a utvrdili v předsevzetí přičínití se ze všech sil, abychom si zasloužili vysoký stupeň blaženosti nebeské, rozjímejme, co jest nebe. V nebi není smutku, nedostatku, zla, tam Bůh »setře každou slzu«.

Přehlédněme v duchu všechno utrpení: neštěstí, zármutek, pokořování, tělesné bolesti, ztráty milých osob a věcí, různé nedostatky atd., vše, co nám vezdejší život ztrpčuje, a uvažujme, že v nebi to vše přestane.

c) V nebi je také všechno štěstí a všechna radost, po které může lidské srdce toužiti. Mysleme na radostí a požitky, které skýtá tento svět: čest, bohatství, krásu, pozemskou lásku atd., a uvažujme, že vše to budeme mítí v nebi mnohem ušlechtilěji a mnohem hojněji. Velikou radostí naší v nebi bude styk s tolika tisíci andělů a svatých i světic Božích, jež přes jejich veliké množství a rozmanitost budeme znáti, jejich ctnostem a kráse se budeme podívatí a s nimiž budeme spojení nejčistší láskou.

d) Než pramenem největší radostí a podstatnou naší blažeností bude patření na bytost Boží. Uvažujme poněkud, co Bůh jest: věčná Pravda, Krása a Dobro, v němž jest obsažena v nekonečné míře veškerá pravda, krása a dobro tohoto světa jako v prameni a v původě, hledme poněkud pochopiti nevýslovnou blaženost, plynoucí z patření na Boha. Konečně uvažme ještě, že toto nebeské štěstí je nezměnitelné, stálé a věčné. Nestojí-li toto překrásné nebe za to, abychom těch několik let pozemských pro ně přinášeli obětí?

2. O slávě a povýšení Krista Pána v nebi praví Písmo sv. jen tato čtyři slova: »Sedí na pravici Boží.« Ale v nich jest obsaženo vše. Vyjadřují neobyčejně bohatý život věčného klidu, nekonečné cti a slávy, autority a úplného vítězství nad nepřáteli. V tomto životě máme i my jednou mítí účast.

a) Chtítí požívatí klidu a pokoje, když je třeba pracovatí a bojovatí proti nepřátelům, nebylo by čestné; klid nebeský však jest klidem a odpočinkem po práci; není nečinností, nýbrž činností stupňovanou a mnohem vyšší. Čím usilovněji budeme zde na zemi pracovatí ke cti a chvále Boží a varovatí se vši pohodlnosti, tím vyššího stupně v tomto nebeském klidu dosáhneme.

b) Kristus Pán má účast v cti a slávě Boží. Všichni světcové a světice Boží, andělé, i nejvyšší kůry andělské jsou v nebi služebníky trůnu Božího, jen jediný Kristus Pán sedí i jako člověk na trůně Božím, to jest, má podíl v cti a moci Boží. I my máme po celou věčnost státí u trůnu Božího, poblíž božského Spasitele, a na nás záleží, jak blízko u Krista Pána budeme. Každá oběť, přinesená pro božského Mistra, každá zásluha je pro nás vyšším stupněm blaženosti a krokem blíže k trůnu Božímu. Jak by bylo pošetilé, kdybychom se mnoho vynasnažovali a přinášeli mnoho obětí, abychom dosáhli vyššího postavení zde na zemi, ale nic nedbali o to, aby naše nebeská blaženost byla co největší!

c) Kristus Pán řídí s Bohem Otcem s nebeského trůnu osudy své Církve i celého světa. Zdánlivě vládnou světem jen lidé, jejich plány, práce a intriky, ale vlastním vládcem světa je všemohoucí Pán, v jehož rukou se sbíhají neviditelné nitky osudů pozemských a pod jehož řízením všichni lidé jsou jen jako loutkami. Podobně zdánlivě zde na zemi vítězí proti Kristu a jeho svaté věci často lidé, ale nepřemožitelným vítězem zůstává Kristus. Při posledním soudu se jeho konečné vítězství objeví v plném světle. I v této vládě nad světem a v tomto vítězství Kris-

toť budeme jednou v nebi mítí účast. Nermuťme se tedy příliš, když zde na světě jsme odstrkovaní a zneuznání, nebo když vidíme, jak zde na zemi zdánlivě vše ovládá a všude vítězí nespravedlnost. Pamatujme, že je to vše jen přechodné a triumf jen zdánlivý.

3. Podle návodu duchovních spisovatelů můžeme si k rozjímání zvolit ještě dvě věci z vypravování Písma sv. o nanebevstoupení Páně. Čtouce o oblaku, můžeme v přeneseném smyslu rozumět oblakem vše to, co nám odnímá útěchu Ježíšovu. Pak můžeme poslechnouti, co praví andělé apoštolům, a obracet to na sebe.

a) Mnohdy se nám zdá, jako by Pána Ježíše našim zrakům zahalil mrak. Ježíš, jehož milost a útěchu jsme takřka cítili, jakoby od nás odstoupil. Je to někdy zkouška, kterou na nás dopouští Bůh bez naší viny, mnohdy však takovým oblakem bývá naše dobrovolná rozptýlenost, smyslnost a nedostatek lásky k bližnímu. Pak se ovšem musíme vynasnažiti, abychom mrak rozptýlili, obnovili se v soustředěnosti, napravili své chyby, a Ježíš zase naplní naše srdce milostí a útěchou.

b) Zde na zemi není doba stálé duchovní sladké útěchy. Duše, nakloněné k životu modlitby, raději by se oddávaly stále sladkému rozjímání utěšených pravd nebeských nežli praktickému činnému životu. Takových duší se týká slova andělská: »Muži galilejští, proč stojíte hledíce do nebe?« Úkolem apoštolského kněze zde na zemi jest usilovná a vytrvalá práce, provázená a posvěcovaná modlitbou a rozjímavým životem.

(Mk. 16, 20; Lk. 24, 58; Jan 20, 30, 31; 21, 24, 25.)

A oni (po nanebevstoupení Páně) byli stále v chrámě chválíce a velebíce Boha. A (pak) vyšedše kázali všude a Pán jim pomáhal a potvrzoval jejich slova zázraky, které na to následovaly.

A mnoho jiných divů činil Ježíš před svými učedníky, které nejsou psány v knize této. Tyto však jsou napsány, abyste uvěřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život věčný ve jménu jeho.

To jest ten učedník (Jan), který vydává svědectví o těchto věcech a napsal tyto věci; a víme, že pravdivé je svědectví jeho. Jest však mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš: kdyby se napsaly každá zvlášť, myslím, že by ani celý svět neobsáhl těch knih, které by se musily napsati.

O. A. M. D. G.!

Seznam perikop na neděle a hlavní dny feriální a sváteční s udáním příslušného rozjímání.*)

	Perikopa	Rozjímání
První neděle adventní . . .	Lk 21, 25-33	IV, 25, 26
Druhá neděle adventní . . .	Mt 11, 2-10	II, 34
Třetí neděle adventní . . .	Jan 1, 19-28	I, 34
Středa suchých dnů . . .	Lk 1, 26-38	I, 6, 7
Pátek suchých dnů . . .	Lk 1, 39-47	I, 9, 10
Sobota suchých dnů . . .	Lk 3, 1-6	I, 29
Čtvrtá neděle adventní . . .	Lk 3, 1-6	I, 29
Vigilie vánoční . . .	Mt 1, 18-21	I, 13
Boží Hod vánoční . . .	{ Lk 2, 1-14; Lk 2, 15-20; Jan 1, 1-14	I, 14-16, 1, 2
Neděle v oktávě vánoční . .	Lk 2, 33-40	I, 17
Obřezání Páně . . .	Lk 2, 21	I, 17
Jména Ježíš . . .	Lk 2, 21	I, 17
Zjevení Páně . . .	Mt 2, 1-12	I, 20-22
První neděle po Zjevení Páně (Sv. Rodina) . . .	Lk 2, 42-52	I, 26-28
Druhá neděle po Zjevení Páně	Jan 2, 1-11	II, 3

*) Římská číslice značí svazek, arabská číslo rozjímání. Poněvadž rozjímání jsou sestavena podle harmonie všech čtyř evangelíř, je při některých perikopa dne základem jenom nepatrné jich části. V tom případě rozjímání neuvádíme. (Jsou to perikopy: na středu suchých dnů postních, na pondělí po neděli smrtelné, na svátek Ochrany sv. Josefa, na první neděli po Sv. Duchu, na sedmou neděli po Sv. Duchu, na čtrnáctou a osmnáctou neděli po Sv. Duchu, na svátek sv. Štěpána, sv. Aloise, sv. Vavřince, Povýšení sv. kříže.)

	Perikopa	Rozjímání
Třetí neděle po Zjevení Páně	Mt 8, 1-13	II, 16, 32 *)
Čtvrtá neděle po Zjevení Páně	Mt 8, 23-27	II, 40
Pátá neděle po Zjevení Páně .	Mt 13, 24-30	II, 38
Šestá neděle po Zjevení Páně	Mt 13, 31-35	II, 39
Neděle devítník	Mt 20, 1-16	IV, 8
První neděle po devítníku . .	Lk 8, 4-15	II, 37
Druhá neděle po devítníku .	Lk 18, 31-43	{ III, 7; IV, 11 **)
Popeleční středa	Mt 6, 16-21	II, 29
Čtvrtek po popeleční středě .	Mt 8, 5-13	II, 32
Pátek po popeleční středě . .	Mt 5, 43-64	II, 28, 29
Sobota po popeleční středě .	Mk 6, 47-56	II, 48
První neděle postní	Mt 4, 1-11	I, 32, 33
Pondělí po první neděli postní	Mt 25, 31-46	IV, 27
Úterý po první neděli postní .	Mt 21, 10-17	II, 4 ***)
Středa suchých dnů	Mt 12, 38-50	
Čtvrtek po první neděli postní	Mt 15, 21-28	III, 2
Pátek suchých dnů	Jan 5, 1-15	II, 19
Sobota suchých dnů	Mt 17, 1-9	III, 8
Druhá neděle postní	Mt 17, 1-9	III, 8
Pondělí po druhé neděli postní	Jan 8, 21-29	III, 21
Úterý po druhé neděli postní .	Mt 23, 1-12	IV, 22
Středa po druhé neděli postní	Mt 20, 17-28	{ III, 7; IV, 9 †)

*) První rozjímání má základem první část perikopy (uzdravení malomocného), druhé část další (služebník setníkův).

**) První rozjímání navazuje na začátek perikopy (předpověď utrpení), druhé na část další (uzdravení slepce).

***) Rozjímání má základem vlastně text Janův 2, 12—25 (první vyhnání prodavačů z chrámu); Mt 21 líčí druhé vyhnání.

†) III, 7 pro první část perikopy (předpovědění utrpení); IV, 9 pro část další (synové Zebedeovi).

	Perikopa	Rozjímání
Čtvrtek po druhé neděli postní	Lk 16, 19-31	III, 44
Pátek po druhé neděli postní .	Mt 21, 33-45	IV, 18
Sobota po druhé neděli postní	Lk 15, 11-32	III, 42
Třetí neděle postní	Lk 11, 14-28	III, 28
Pondělí po třetí neděli postní	Lk 4, 23-30	II, 11
Úterý po třetí neděli postní .	Mt 18, 15-22	III, 45
Středa po třetí neděli postní .	Mt 15, 1-20	III, 1
Čtvrtek po třetí neděli postní	Lk 4, 38-44	II, 14
Pátek po třetí neděli postní .	Jan 4, 5-42	II, 8, 9
Sobota po třetí neděli postní .	Jan 8, 1-11	III, 20
Čtvrtá neděle postní	Jan 6, 1-15	II, 47
Pondělí po čtvrté neděli postní	Jan 2, 13-25	II, 4
Úterý po čtvrté neděli postní .	Jan 7, 14-31	III, 18, 19
Středa po čtvrté neděli postní	Jan 9, 1-38	III, 22, 23
Čtvrtek po čtvrté neděli postní	Lk 7, 11-16	II, 33
Pátek po čtvrté neděli postní .	Jan 11, 1-45	III, 47, 48
Sobota po čtvrté neděli postní	Jan 8, 12-20	III, 21
Neděle smrtelná	Jan 8, 46-59	III, 21
Pondělí po neděli smrtelné . .	Jan 7, 32-39	
Úterý po neděli smrtelné . .	Jan 7, 1-13	III, 13
Středa po neděli smrtelné . .	Jan 10, 22-38	III, 37
Čtvrtek po neděli smrtelné . .	Lk 7, 36-50	II, 35
Pátek po neděli smrtelné . .	Jan 11, 47-54	III, 48
Sedmibolestná Matka Páně .	Jan 19, 25-27	V, 20
Sobota po neděli smrtelné . .	Jan 12, 10-36	IV, 13, 15*)
Neděle květná (při žehnání ratolestí)	Mt 21, 1-9	IV, 13
Pondělí po neděli květné . .	Jan 12, 1-9	IV, 12
Zelený Čtvrtek	Jan 13, 1-15	IV, 33
Bílá Sobota	Mt 28, 1-7	V, 27
Neděle velikonoční	Mk 16, 1-7	V, 26, 27

*) IV, 13 = lid provolává Ježíši »Hosanna«; IV, 15 = pohané přejí si viděti Ježíše.

	Perikopa	Rozjímání
Pondělí velikonoční	Lk 24, 13-35	V, 30, 31
Úterý velikonoční	Lk 24, 36-47	V, 32
Středa po Velikonocích	Jan 21, 1-14	V, 34
Čtvrtek po Velikonocích	Jan 20, 11-18	V, 29
Pátek po Velikonocích	Mt 28, 16-20	V, 36
Sobota po Velikonocích	Jan 20, 1-9	V, 28
Neděle Bílá	Jan 20, 19-31	V, 32, 33
Druhá neděle po Velikonocích	Jan 10, 11-16	III, 24
Ochrany Sv. Josefa (středa po druhé neděli velikonoční)	Lk 3, 21-23	
Třetí neděle po Velikonocích	Jan 16, 16-22	IV, 41
Čtvrtá neděle po Velikonocích	Jan 16, 5-14	IV, 40
Pátá neděle po Velikonocích	Jan 16, 23-30	IV, 41
Křížové dny	Lk 11, 5-13	III, 25
Vigilie Nanebevstoupení Páně	Jan 17, 1-11	IV, 42
Nanebevstoupení Páně	Mk 16, 14-20	V, 36, 38
Šestá neděle po Velikonocích	Jan 15, 26-16, 4	IV, 40
Sobota před Božím Hodem svatodušním	Jan 14, 15-21	IV, 38
Boží Hod svatodušní	Jan 14, 23-31	IV, 38
Pondělí svatodušní	Jan 3, 16-21	II, 5, 6
Úterý svatodušní	Jan 10, 1-10	III, 24
Středa suchých dnů	Jan 6, 44-52	II, 49, 50
Pátek suchých dnů	Lk 5, 17-26	II, 17
Sobota suchých dnů	Lk 4, 38-44	II, 14
První neděle po Sv. Duchu	Lk 6, 36-42	
Nejsv. Trojice	Mt 28, 18-24	V, 36
Božího Těla	Jan 6, 56-59	II, 49, 50
Druhá neděle po Sv. Duchu	Lk 14, 16-24	III, 39
Nejsv. Srdce Páně	Jan 19, 31-37	V, 23, 24
Třetí neděle po Sv. Duchu	Lk 15, 1-10	III, 41
Čtvrtá neděle po Sv. Duchu	Lk 5, 1-11	II, 15
Pátá neděle po Sv. Duchu	Mt 5, 20-24	II, 28,

	Perikopa	Rozjímání
Šestá neděle po Sv. Duchu	. Mk 8, 1-9	II, 47*)
Sedmá neděle po Sv. Duchu	. Mt 7, 15-21	
Osmá neděle po Sv. Duchu	. Lk 16, 1-9	III, 43
Devátá neděle po Sv. Duchu	. Lk 19, 41-47	IV, 14
Desátá neděle po Sv. Duchu	. Lk 18, 9-14	IV, 3
Jedenáctá neděle po Sv. Duchu	Mk 7, 31-37	III, 3
Dvanáctá neděle po Sv. Duchu	Lk 10, 23-37	III, 16
Třináctá neděle po Sv. Duchu	Lk 17, 11-19	IV, 1
Čtrnáctá neděle po Sv. Duchu	Mt 6, 24-33	
Patnáctá neděle po Sv. Duchu	Lk 7, 11-16	II, 33
Šestnáctá neděle po Sv. Duchu	Lk 14, 1-11	III, 38
Sedmnáctá ned. po Sv. Duchu	Mt 22, 34-46	
Středa suchých dnů	Mk 9, 17-29	III, 9
Pátek suchých dnů	Lk 7, 36-50	II, 35
Sobota suchých dnů	Lk 13, 6-17	III, 35
Osmnáctá ned. po Sv. Duchu	Mt 9, 1-8	II, 17
Devatenáctá ned. po Sv. Duchu	Mt 22, 1-14	{ IV, 19**) III, 39;
Dvacátá neděle po Sv. Duchu	. Jan 4, 46-53	II, 10
Dvacátá první ned. po Sv. Duchu	Mt 18, 23-35	III, 46
Dvacátá druhá ned. po Sv. Duchu	Mt 22, 15-21	IV, 20
Dvacátá třetí ned. po Sv. Duchu	Mt 9, 18-26	II, 42, 43
Poslední neděle po Sv. Duchu	Mt 24, 15-35	IV, 25, 26

Sv. Ondřej (30. listopadu) . .	Mt 4, 18-22	II, 13
Sv. František Xav. (3. pros.) .	Mk 16, 15-18	V, 36
Neposkvrněné Početí P. Marie (8. prosince)	Lk 1, 26-28	I, 6

***)** Rozjímání navazuje na text Janův 6, 1—15 (nasycení 5000 mužů); Mk 8, 1—9 vypráví o nasycení čtyř tisíců.

****) Druhé rozjímání (III, 39) navazuje na podobství o hostině, vypravované u Lk 14, 1—24.**

	Perikopa	Rozjímání
Sv. Tomáš ap. (21. prosince) .	Jan 20, 24-29	V, 33
Sv. Štěpán prvom. (26. pros.) .	Mt 23, 34-39	
Sv. Jan Evang. (27. prosince) .	Jan 21, 19-24	V, 35
Památka Mládětek (28. pros.)	Mt 2, 13-18	I, 24
Sv. František Sales. (29. ledna)	Mt 5, 13-19	II, 27
Očišřování P. Marie (2. února)	Lk 2, 22-32	I, 18, 19
Zjevení P. Marie v Lurdech (11. února)	Lk 1, 26-31	I, 6, 7
Sv. Matěj (24. nebo 25. února)	Mt 11, 25-30	III, 14, 15
Sv. Tomáš Akv. (7. března) .	Mt 5, 13-19	II, 27
Sv. Josef (19. března) . . .	Mt 1, 18-21	I, 13
Sv. Benedikt (21. března) . .	Mt 19, 27-29	IV, 6, 7
Zvěstování P. Marie (25. břez.)	Lk 1, 26-38	I, 6, 7
Sv. Vojtěch (23. dubna) . . .	Jan 10, 11-16	III, 24
Sv. Petr Kanisius (27. dubna) .	Mt 5, 13-19	II, 27
Sv. Filip a Jakub (1. května) .	Jan 14, 1-13	IV, 38
Nalezení sv. kříže (3. května) .	Jan 3, 1-15	II, 5, 6
Sv. Jan Nepom. (16. května) .	Mt 11, 2-10	II, 34
Sv. Norbert (6. června) . . .	Mt 25, 14-23	IV, 29, 30
Sv. Antonín Pad. (13. června) .	Lk 12, 35-40	III, 33
Sv. Alois (21. června) . . .	Mt 22, 29-40	
Sv. Jan Křtitel (24. června) .	Lk 1, 57-68	I, 11, 12
Sv. Petr a Pavel (29. června) .	Mt 16, 13-19	III, 6
Nejdražší Krve Páně (1. čce.) .	Jan 19, 30-35	V, 23
Navštívění P. Marie (2. čce.) .	Lk 1, 39-47	I, 9, 10
Sv. Cyril a Metoděj (5. čce.) .	Lk 10, 1-9	III, 14, 15
Sv. Vincenc z Pauly (19. čce.)	Lk 10, 1-9	III, 14, 15
Sv. Maří Magdalena (22. čce.)	Lk 7, 36-50	II, 35
Sv. Ignác z Loyoly (31. čce.) .	Lk 10, 1-9	III, 14, 15
Sv. Alfons (2. srpna)	Lk 10, 1-9	III, 14, 15
Sv. Dominik (4. srpna) . . .	Lk 12, 35-40	III, 33
P. Maria Sněžná (5. srpna) .	Lk 11, 27, 28	III, 29
Proměnění Páně (6. srpna) .	Mt 17, 1-9	III, 8

	Perikopa	Rozjímání
Sv. Vavřinec (10. srpna) . . .	Jan 12, 24-26	
Nanebevzetí P. Marie (15. srpna)	Lk 10, 38-42	III, 17
Sv. Augustin (28. srpna) . . .	Mt 5, 13-19	II, 27
Stětí sv. Jana Křt. (29. srpna)	Mk 6, 17-29	II, 46
Narození P. Marie (8. září) . .	Mt 1, 1-16	
Jména P. Marie (12. září) . .	Lk 1, 26-38	I, 6, 7
Povýšení sv. kříže (14. září) .	Jan 12, 31-36	
Sv. Ludmila (16. září)	Mt 13, 44-52	II, 39
Sv. Matouš (21. září)	Mt 9, 9-13	II, 18
Sv. Václav (28. září)	Mt 16, 24-27	III, 7
Andělé Strážní (2. října) . . .	Mt 18, 1-10	III, 11, 12
Sv. František z Assisi (4. října)	Mt 11, 25-30	III, 14, 15
Slavnost Krista Krále		
(posl. ned. října)	Jan 18, 33-37	V, 12
Všech Svatých (1. listopadu) .	Mt 5, 1-12	II, 24-26
Sv. Karel Borom. (4. listop.) .	Mt 25, 14-23	IV, 29, 30
Sv. Martin (11. listop.) . . .	Lk 11, 33-36	III, 29
Sv. Stanislav Kostka (13. list.)	Mt 19, 13-21	IV, 5-7
Posvěcení chrámu Páně . . .	Lk 19, 1-10	IV, 10

